

Kestävän matkailun tila

VUOSIRAPORTTI

2025

Visit Finland

SUSTAINABLE
TRAVEL
FINLAND™

SISÄLTÖ

Esipuhe — Aika uudistaa matkailun arvonluonti	3	
Sanasto ja lyhenteet	7	
Tiivistelmä	8	
Johdanto	11	
1 Matkailutoimialan kestävyys Suomessa 2025	15	
STF-ohjelman tilannekatsaus 2025	16	
Kansainvälinen vertailu	31	
2 Kestävä matkailu ja arvonluonti	36	
Kestävän matkailun uusia painotuksia	37	
Matkailun arvo paikallisyhteisöille	38	
Olennaisten kestävyysvaikutusten tunnistaminen matkailuyrityksissä	42	
3 Luontoposiitiivisuuden kasvava merkitys	45	
Luonnon monimuotoisuus ja sen merkitys	46	
Luontokato ja sen liiketoiminnalliset riskit matkailulle	49	
Luontopohjaiset ratkaisut vahvistavat kilpailukykyä ja luovat uutta liiketoimintaa	50	
Askelmerkit luontoposiitiivisen matkailun edistämiseksi	52	
4 Ilmastotyön eteneminen ja matkailuyritysten resilienssi	56	
Ilmastotoimintasuunnitelman tilannekuva 2025	58	
Ilmasto- ja luontoriskien ennakointi ja matkailun sopeutumiskyky	61	
Matkailun saavutettavuus ja liikkumisen päästöt	64	
5 Sosiaalinen hyväksyttävyys arvonluonnin edellytyksenä	67	
6 Rahoitus muutoksen ajurina	73	
Johtopäätökset	78	
Lähteet	81	
Liitteet	85	

JULKAISUN NIMI Kestävän matkailun tila 2025
 JULKAISUPÄIVÄ 15.6.2026
 JULKAISIJA JA TILAAJA Visit Finland
 TYÖRYHMÄ / FCG Sini Ahtinen, Markku Nissi,
 Jaana Myllyluoma ja Sanna Särkiö
 TYÖRYHMÄ / VISIT FINLAND Liisa Kokkarinen,
 Katarina Wakonen ja
 Susanne Heikkinen
 KANSI, ULKOASU JA TAITTO Anssi Kumpula FCG
 KANNEN KUVA Juho Kuva
 VIITTAUSOHJE Kestävän matkailun tila 2025 (Visit Finland)

ESIPUHE

Aika uudistaa matkailun arvonluonti

MATKAILU ON MURROSVAIHEESSA. Ilmastonmuutoksen kiihtyminen, luontokadon syveneminen sekä toimintaympäristön kiristyvät odotukset haastavat toimialaa uudella tavalla. Samalla ne avaavat mahdollisuuden uudistaa matkailua kohti vaikuttavampaa ja pitkäjänteisesti kestäväää arvonluontia.

Tässä raportissa tarkastellaan vuoden 2025 kehitystä tuoreen tiedon ja tutkimusten valossa. On kuitenkin tärkeä huomioida, että vuonna 2025 kerätty data perustuu usein edellisvuosien tietoihin. Kestävyyden kehitys näkyy siis viiveellä, mikä korostaa pitkäjänteisen seurannan ja trendien tarkastelun merkitystä yksittäisten vuosimuutosten sijaan.

Raportin tulokset osoittavat, että matkailualalla on edistytty useilla osa-alueilla. Erityisesti energiatehokkuus ja uusiutuvan energian käyttö ovat korkealla tasolla, ja kestävyttä edistäviä toimenpiteitä on otettu laajasti käyttöön. Samalla kuva ei kuitenkaan ole yksiselitteinen. Esimerkiksi liikenteen päästöt ovat edelleen

KUVA JUSSI SILVENNOINEN

matkailun suurin yksittäinen päästölähde, ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa kehitys on ollut hidasta.

Yksi vuoden 2025 raportin merkittävimmistä edistysaskelista liittyy tietopohjan vahvistumiseen. Indikaattorikyselyyn vastasi ennätyselliset 738 matkailuyritystä, kun vuotta aiemmin vastaajia oli 495. Tämä kasvu on koko toimialalle erittäin merkityksellinen. Mitä laajempi ja monipuolisempi aineisto on, sitä luotettavamman kokonaiskuvan se antaa matkailun kestävyden tilasta. Samalla se mahdollistaa entistä vaikuttavamman, tietoon perustuvan päätöksenteon. Haluamme esittää lämpimät kiitokset kaikille yrityksille ja destinaatioille, jotka ovat osallistuneet tiedon tuottamiseen — tämä työ on yhteinen perusta koko toimialan kehitykselle.

Kestävä matkailu ei kuitenkaan etene pelkästään mittaamalla tai yksittäisiä toimenpiteitä lisäämällä. Raportti osoittaa selvästi, että suurimmat haasteet liittyvät systeemiin muutoksiin: liikku-
misen päästöihin, luontovaikutusten ennakoin-

tiin sekä sosiaaliseen hyväksyttävyyteen. Näihin ei voida vastata yksittäisten yritysten tai sektorien toimilla, joten tarvitaan yhä vahvemmin myös toimialarajat ylittävää yhteistyötä.

Erityisesti luontotavoitteiden saavuttaminen edellyttää uudenlaista osaamista ja kumppanuuksia. Matkailu ei voi yksin ratkaista luonnon monimuotoisuuden haasteita, vaan tarvitsee tuekseen ympäristöalan asiantuntemusta, tutkimusta ja yhteistyötä. Samalla on tunnistettava, että matkailu on syvästi riippuvainen luonnosta, ja siten myös vastuussa sen tilasta.

Yhtä keskeinen kehityskohde on paikallisyhteisöjen osallistaminen. STF polun kulkijoiden vastauksista nähdään, että matkailijoiden näkemyksiä selvitetään jo melko laajasti, mutta paikallisten asukkaiden systemaattinen osallistaminen on edelleen vähäisempää. Kestävä matkailu edellyttää, että paikalliset eivät ole vain matkailun kohteita tai resursseja, vaan aktiivisia toimijoita, joiden näkemykset ohjaavat kehitystä. Tässä voisimme oppia myös muilta

toimialoilta, kuten kaivannaisteollisuudesta, jossa paikallisten kuuleminen ja osallistaminen on keskeinen osa toimintaa ja sen hyväksyttävyyttä.

Samanaikaisesti toimialan toimintaympäristö muuttuu myös sääntelyn näkökulmasta. Vihreän siirtymän kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset asettavat vastuullisuusviestinnän uudelleen tarkasteluun. Jatkossa pelkkä hyvä tavoite ei riitä, vaan väittämien tulee olla selkeästi todennettavissa, läpinäkyviä ja perustua luotettavaan dataan. Tämä haastaa matkailualaa kehittämään mittaamista, dokumentointia ja viestintää entistä systemaattisemmin, mutta tarjoaa samalla mahdollisuuden vahvistaa luotamusta ja erottua uskottavana toimijana.

Raportin keskeinen viesti on selvä: matkailun tulevaisuus rakentuu arvonluonnille, joka on samanaikaisesti taloudellista, sosio-kulttuurista ja ekologista. Tämä tarkoittaa siirtymää määrän kasvusta kohti vaikuttavuutta, ja avaa keskustelun sille, miten matkailu voi tuottaa arvoa ympäristölle, ihmisille ja yhteiskunnalle kokonaisuutena.

Suomella on vahvat lähtökohdat toimia kestävä matkailun edelläkävijänä. Tämä edellyttää kuitenkin jatkuvaa oppimista, uuden osaamisen kehittämistä sekä rohkeutta uudistaa toimintamalleja. Ennen kaikkea se edellyttää yhteistyötä, niin toimialan sisällä kuin sen ulkopuolella.

Kutsumme koko matkailualan edistämään kestävä matkailun polkua ja arvonluontia yhdessä kriittisesti tarkastellen, mutta samalla mahdollisuuksiin tarttuen. Vain siten voimme varmistaa, että matkailu Suomessa kehittyy kestävästi, hyväksyttävästi ja aidosti vaikuttavasti.

Liisa Kokkarinen

Head of Sustainable Development

Katarina Wakonen

Head of Business Intelligence

Susanne Heikkinen

Analyst

SANASTO JA LYHENTEET

Anholt Nation Brands Index (NBI):

Tutkimus mittaa vuosittain 50 tai useamman maan imagoa. Tutkimus sisältää eri ulottuvuuksia, joilla imagoa mitataan.

Biodiversiteetti: Biodiversiteetillä eli luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan elävien organismien ja ekologisten kompleksien monipuolisuutta ja vaihtelua.

Biodiversiteettikrediitti: Todennettu luontohyödyn tulos, jota hyödynnetään rahoituksen kohdentamiseen.

Climate Action Plan (CAP): Visit Finlandin vuonna 2023 julkaisema ilmastotoimintasuunnitelma, jonne on listattu konkreettisia ilmastotoimenpiteitä, jotka omassa mittakaavassaan tukevat globaalia tavoitetta puolittaa päästöt vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2025 mennessä.

Destinaatio:

Maantieteellinen matkailualue.

Ekologinen kompensatio: Aiheutettu luontohaitta hyvitetään muualla. Ekologinen kompensatio on viimesijainen keino, kun haittoja ei voida enää estää tai lieventää.

Ekosysteemipalvelut: Luonnon tarjoamia aineellisia ja aineettomia palveluita, jotka mahdollistavat elämän maapallolla.

Ennallistaminen: Heikentyneen tai muutetun luonnonympäristön palauttamista mahdollisimman lähelle sen luonnontilaa tai alkuperäistä toimintaa.

EU Dashboard: Matkailun tietotyökalu EU Tourism Dashboard, joka tarjoaa tietoa Euroopan matkailuekosysteemille tärkeitä indikaattoreista.

Ginikerroin: Matkailun sesonkisonnaisuutta mittaava kerroin.

Global Peace Index (GPI): Kansainvälinen indeksi, joka mittaa 163 itsenäisen valtion ja alueen rauhanomaisuutta kattaen lähes koko maailman väestön.

Hiilijalanjälki: Yksilön, organisaation, tuotteen tai palvelun aiheuttama kasvihuonekaasujen kokonaismäärä.

Hiilitehokkuus: Matkailijan kuluttaman euron suhde aiheutuviin hiilidioksidipäästöihin.

Kaksinkertainen olennaisuus: Arviointiprosessi, jossa tarkastellaan yrityksen toiminnan vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä kestävyteen liittyvien asioiden taloudellista merkitystä riskien ja mahdollisuuksien näkökulmasta. Kaksinkertainen olennaisuuden käsite on lähtöisin EU:n kestävyysraportoinnin sääntelystä.

Lievennyshierarkia: Periaate, jonka mukaan haitalliset vaikutukset ensisijaisesti vältetään, toissijaisesti vähennetään ja lievennetään, ja vasta viimeisenä keinona hyvitetään.

Luontoarvo: Luontoarvot ovat alueen luonnon monimuotoisuuden ja ekologiseen tilaan liittyviä ominaisuuksia. Ne voivat olla luontotyypejä ja lajeja, jotka tulee ottaa huomioon niiden uhanalaisuuden tai erilaisen säädösten perusteella.

Luontoposiitivisuus: tavoiteta, jossa toiminnan kokonaisvaikutus luonnon monimuotoisuuteen on positiivinen, eli luonnon tila vahvistuu siten, että hyödyt ylittävät haitat. Luontovaikutusten laskennalle tai käsitteelle ei vielä ole vakiintunutta määritelmää.

Luonnonarvomarkkina: Luonnonarvomarkkinoilla tuotetaan, myydään ja ostetaan luonnonarvoja.

Matkailijamittari: Visit Finlandin ja Tilastokeskuksen kehittämä kuukausitilasto, joka mittaa ulkomaisten matkailijoiden määrää, rahankäyttöä, hiilijalanjälkeä ja matkailijasegmenttejä.

Matkailijatiheys (matkailija/ km²):

Kuvaa, kuinka paljon matkailijoita on tietyllä alueella suhteessa alueen kokoon tai paikallisiin asukkaisiin.

PES (Payments for Ecosystem Services): Ekosysteemipalveluista maksettava korvaus luonnon tilan säilyttämisestä tai parantamisesta.

Resilienssi: Kyky selviytyä, sopeutua ja uudistua muutoksissa, häiriöissä tai kriiseissä siten, että toiminta jatkuu tai palautuu kestäväällä tavalla.

STF-ohjelma: Visit Finlandin hallinnoima ja matkailutoimialan kanssa yhteistyössä kehitetty *Sustainable Travel Finland*-ohjelma, jonka tarkoituksena on edistää kestävä matkailua Suomessa.

Yhdistelmärahoitus: Julkisen ja yksityisen rahoituksen yhdistäminen investointien määrän ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

TIIVISTELMÄ

PERINTEISESTI arvonluonti on ymmärretty taloudellisesta näkökulmasta. Ajattelun mukaan arvoa syntyy, kun yritystoiminta on kannattavaa ja tuottaa taloudellista voittoa. Globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, luontokato, sosiaalinen eriarvoistuminen ja maailmatalouden epävakaus ovat haastaneet käsitystä arvonluonnista, joka perustuu vain taloudelliseen voiton tavoitteluun. Näiden haasteiden edessä arvonluonti on alettu ymmärtää aiempaa laaja-alaisemmin. Arvoa syntyy, kun toiminta synnyttää taloudellisten vaikutusten lisäksi myönteisiä vaikutuksia ympäristölle, ihmisille ja laajemmin yhteiskunnalle.

Suomen matkailustrategian (2025—2028) tavoitteena on edistää matkailualan kestävää taloudellista kasvua siten, että kasvu luo arvoa matkailuyrityksille, alan työntekijöille, paikallisyhteisöille, matkailijoille sekä suomalaiselle yhteiskunnalle kokonaisuutena. Matkailualan yritykset ovat avainasemassa siinä, minkälaisia palveluja tarjotaan sekä millä tavoin toiminta kuormittaa tai tukee ympäröivää yhteiskuntaa ja luontoa. Yksittäinen yritys voi omilla valinnoillaan vaikuttaa siihen, miten ja millä tavoin se

huomioi toimintansa taloudelliset, ekologiset ja sosiokulttuuriset vaikutukset.

Luontokadon ja ilmastonmuutoksen yhteisvaikutukset voimistuvat entisestään. Luonnon ekosysteemien heikkeneminen kiihdyttää ilmastonmuutosta, ja samanaikaisesti ilmaston lämpeneminen heikentää luonnon monimuotoisuutta. Toimialana matkailulla on merkittävä rooli näihin haasteisiin vastaamisessa. Matkailu voi joko kiihdyttää kehitystä haitalliseen suuntaan tai edistää ilmasto- ja luontotavoitteita tukevia toimintamalleja.

Ilmasto- ja luontotavoitteiden huomioiminen avaa matkailuyrityksille uusia liiketoiminnallisia mahdollisuuksia esimerkiksi energiatehokkuuden parantamisessa, resurssiviisaissa palveluissa, luontopositiivisissa ratkaisussa sekä kestävien liikkumis- ja majoitusratkaisujen kehittämisessä. Samaan aikaan kestävyuden edistäminen tarjoaa matkailutoimijoille uusia rahoitusmahdollisuuksia ja vahvistaa toimijoiden kilpailukykyä.

Kestävä matkailu edellyttää sidosryhmien aktiivista osallistamista, paikallista päätäntävaltaa ja arvon oikeudenmukaista jakautumista. Näiden

kautta voidaan samanaikaisesti vahvistaa matkailun hyväksyttävyyttä ja turvata sen pitkän aikavälin arvonluonti. Paikallisten asukkaiden systemaattinen osallistaminen matkailun kehittämiseen on edelleen vähäistä, mikä osoittaa tarpeen vahvistaa asukasnäkökulman roolia päätöksenteossa.

Siirtymä kohti vähäpäästöisiä, luontoa kunnioittavia ja sosiaalisesti hyväksyttäviä matkailuratkaisuja on välttämätöntä matkailun tulevaisuuden kannalta. Samalla se vahvistaa toimialan sopeutumista ja muutoskyvykkyyttä pitkällä aikavälillä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vuoden 2025 lopussa 1 310 suomalaista matkailuyritystä oli mukana Visit Finlandin hallinnoimassa ja toimialan kanssa yhteistyössä kehitetyssä *Sustainable Travel Finland* -ohjelmassa. Vaikka toimenpiteitä on toteutettu laajasti eri osaluilla, osoittavat tulokset, että kestävyuden edistäminen edellyttää pitkäjänteistä kehittämistyötä. Esimerkiksi vähähiilistä liikkumista edistävät toimenpiteet vaativat jatkossa paljon työtä samoin kuin ennakoivan ja suunnitelmallisen luontotyön edistäminen.

STF-ohjelman tunnuslukuja¹

540 +8 %

yrityksellä voimassa oleva STF-MERKKI

253

STF-OHJELMAAN liittyneet yritykset vuonna 2025

13 +2

destinaatiolla voimassa oleva STF-MERKKI

65 -5

STF-OHJELMASSA mukana olevat destinaatiot yhteensä

STF-ohjelman yritysten ympäristövastuun toimenpiteitä¹

-1 %-yks.
99%

osallistuu ilmastomuutosta hillitseviin toimiin

-1 %-yks.
45%

mittaa hiilijalanjälkeään

-3 %-yks.
81%

uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta

-2 %-yks.
90%

toimii vedenkulutuksen vähentämiseksi

-4 %-yks.
59%

tekee kestäviä valintoja ruokatarjoiluissa

ei muutosta
41%

osallistuu luonnon monimuotoisuutta turvaaviin toimiin

Matkailukohteen hallinta¹

27 %

Kestävän liikkumisen suunnitelman laatineet

45 %

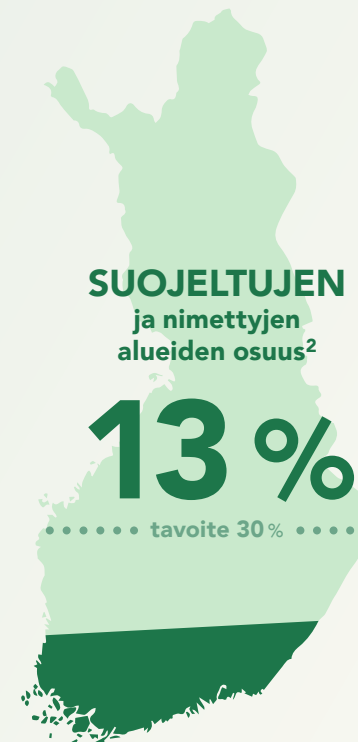
Vierailijakyselyn tehneet

27 %

Asukaskyselyn tehneet

1470

valtakunnallisesti merkittävää RAKENNETTUA KULTTUURI-YMPÄRISTÖÄ³

Kestävä matkailu Suomessa 2025

muutos vuodesta 2024

1. STF-ohjelma (2025)
2. EU Tourism Dashboard (2023)
3. Museovirasto (2025)

JOHDANTO

Visit Finland kehittää kunnianhimoisesti kestävä matkailua Suomessa. *Kestävän matkailun tila 2025* on sarjassaan neljäs kansallinen kestävä matkailun vuosiraportti. Raportti kokoaa yhteen *Sustainable Travel Finland (STF)* -ohjelman kestävä matkailun indikaattoritietoja, vertaa Suomen matkailun tilannetta muihin Euroopan maihin ja nostaa esiin vuonna 2025 puhuttaneita teemoja ja julkaistuja raportteja ja tutkimuksia. Raportin toteuttajakumppani on FCG Finnish Consulting Group.

Visit Finlandin vuoden 2025 *Kestävän matkailun tila* -raportin kantavana teema on arvonluonti. Arvoa syntyy, kun matkailu toimii kestävä matkailun rajoissa, tuottaen samalla arvoa ympäristölle, alan työntekijöille, paikallisyhteisöille, matkailijoille ja suomalaiselle yhteiskunnalle. Arvon tulee olla taloudellista, ympäristöllistä sekä sosiaalista ja kulttuurista. Enää arvonluontia ei mitata vain syntyneestä taloudellista hyödyistä, vaan sen perusteella, millaisia kokonaisvaikutuksia matkailu tuottaa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ympäristön tilaan, ihmisten hyvinvointiin, paikalliseen elinvoimaan ja kulttuuriperinnön säilymiseen.

Luonnon monimuotoisuus, ilmastonmuutos, sidosryhmien osallistaminen ja sosiaalinen hyväksyttävyyys ovat keskeisiä teemoja tämän vuoden raportissa. Näitä teemoja lähestytään pohtimalla, miten globaaleihin haasteisiin, kuten luontokatoon ja ilmastonmuutoksen, voidaan matkailun kehittämisessä vastata ja sopeutua. Samalla tarkastellaan, miten nämä ilmiöt kytkeytyvät matkailun liiketoimintaan riskien lisäksi myös mahdollisuuksina, vaikuttaen alan kilpailukykyyn, resilienssiin ja pitkän aikavälin arvonluontiin. Visit Finlandin Ilmasto- toimintasuunnitelman seurannan edistymistä on raportoitu osana kokonaisuutta.

Ensimmäistä kertaa *Kestävän matkailun tila* -raportissa tarkastellaan myös rahoituksen roolia kestävyiden edistämässä. Rahoituksella on keskeinen rooli matkailun kestävyiden vahvistamisessa, sillä vaikuttavimmat toimet edellyttävät investointeja ja panostuksia pitkäjänteiseen kehittämistyöhön. Samanaikaisesti rahoituksen sääntely ja markkinoiden vaatimukset ohjaavat yrityksiä ja alueita kohti läpinäkyvää tiedon tuottamista erityisesti ilmasto- ja luontovaikutuksista.

Jos matkailu on kestävä, se tuottaa samanaikaisesti **taloudellista, ympäristöllistä ja sosiaalista** hyötyä, sekä vahvistaa alan kilpailukykyä.

Sustainable Travel Finland (STF) -ohjelma vahvistaa osallistujien sekä koko toimialan vastuullisuusosaamista ja kestävyiden mittamista. Kansallisen kestävä matkailun indikaattorijärjestelmän tuottama tieto mahdollistaa toimialan vahvuuksien ja kehityskohteiden systemaattisen tunnistamisen. Tämä raportti tarkastelee ohjelman edistymistä vuoden 2025 aikana ja tuo esiin keskeisiä kehityssuuntia.

Indikaattoriseurantaan osallistuvien yritysten määrä on ollut kasvussa vuosien 2022—2025 välisenä aikana. Sama kehityssuunta on havaittavissa kyselyyn vastanneiden destinaatioiden määrässä. Vastaajamäärien kasvu on ilahduttava kehityssuunta, sillä se parantaa kerätyn

tiedon kattavuutta ja siten luotettavuutta. Näin se mahdollistaa entistä tarkemman kokonaistilanteen muodostamisen suomalaisen matkailualan kestävyiden nykytilasta.

Raportin tavoitteena on tarjota ajantasainen ja monipuolinen tilannekuva suomalaisen matkailualan kestävyiden nykytilasta sekä tukea matkailualan toimijoita kestävyttä vahvistavassa päätöksenteossa. Raportti toimii tietopohjana, keskustelun avaajana ja kehittämistyön tukena tilanteessa, jossa ilmasto- ja luontokysymykset, sosiaalinen hyväksyttävyyys sekä rahoittajien kasvavat vaatimukset ja raportointivelvoitteet muokkaavat matkailun toimintaympäristöä yhä nopeammin.

KANSALLISTEN KESTÄVÄN MATKAILUN indikaattoreiden lähteet

- Euroopan neuvosto
- Euroopan komissio (EU Tourism Dashboard)
- Tilastokeskus
- Anholt Nation Brands Index
- Global Peace Index GPI
- LGBTQ+ Travel Safety Index
- Metsähallitus
- Museovirasto
- Palvelualojen ammattiliitto PAM
- Travel & Tourism Development Index (TTDI) by WEF (World Economic Forum)
- Visit Finlandin Matkailijamittari
- Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelma
- Visit Finlandin Tilastopalvelu Rudolf
- Visit Finlandin Travel DataHub
- World Risk Report
- UNESCO

KUVAT PETRI JAUHAINEN, ELINA MANNINEN/KEKSI, GABI SHANNA JA NORA WILSON

1 Matkailu- toimialan kestävyys Suomessa 2025

STF-ohjelman tilannekatsaus 2025

STF-YRITYSTEN JA SUOMEN LUVUT

Vuoden 2025 lopussa 1 310 suomalaista matkailuyritystä oli mukana Visit Finlandin hallinnoinnissa ja toimialan kanssa yhteistyössä kehitetyssä *Sustainable Travel Finland* -ohjelmassa. STF-ohjelman osallistujamäärä väheni vuodesta 2024 kymmenyksellä (-9 %) sillä ohjelmasta pudotettiin vuoden 2025 aikana pois lähes 400 yritystä, jotka eivät olleet kirjautuneet ohjelmaan yli kahteen vuoteen. Toisaalta STF-polulle lähti 253 uutta yritystä.

Yritys voi hakea STF-merkkiä, kun se on käynyt koko STF-ohjelman seitsemän askeleen kestävän matkailun kehityspolun. STF-merkki myös uusitaan säännöllisesti, jonka avulla huolehditaan jatkuvasta kehityksestä. Vuoden 2025 lopussa 540 yrityksellä oli voimassa oleva STF-merkki. STF-merkin saaneiden yritysten

määrä on vuosi vuodelta lisääntynyt ja vuonna 2025 kasvua kertyi kahdeksan prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Visit Finlandin ylläpitämässä DataHubissa STF-merkin saaneiden yritysten matkailutuotteiden osuus nousi hie man, ollen 20 prosenttia vuonna 2025.

Myös destinaatiot eli maantieteelliset matkailualueet voivat hakea STF-merkkiä. Destinaation tulee niin ikään käydä läpi koko STF-ohjelman kehityspolku. Destinaatiotason STF-merkin voi

saada vasta, kun vähintään 51 %:lla alueen yritysverkoston matkailuyrityksillä on STF-merkki, tai destinaatiolla on destinaatioille räätälöity sertifikaatti ja toimintasuunnitelma alueen yritysten saattamiseksi STF-polulle aina STF-merkkiin saakka. Näin ollen ohjelma ohjaa yksityisen ja julkisen sektorin vahvaan yhteistyöhön kestävyden edistämiseksi. STF-ohjelmassa on mukana vuoden 2025 lopussa 65 destinaatiota. Vuonna 2025 STF-merkin saaneiden destinaatioiden määrä lisääntyi edellisvuoteen verrattuna ja niitä oli vuoden lopulla yhteensä 13. Vuonna 2025 STF-merkin saavuttivat Visit Jyväskylä Region, Visit Tampere, Visit Lahti — Lakeland Finland sekä Visit Hanko.

STF-ohjelman yrityksiltä kerätään kattavasti tietoa kestävän matkailun tilasta sen kehityskuvan

---

Indikaattorikyselyyn osallistuneiden STF-yritysten ja destinaatioiden määrä on kasvanut viime vuosina merkittävästi.

---

arvioimiseksi. Osana STF-ohjelmaa yritykset ja destinaatiot täyttävät vuosittain indikaattorien seurantalomakkeen. Indikaattorilomakkeeseen vastanneiden yritysten määrä on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Parin viimeisimmän vuoden aikana lomakkeen täyttäneiden yritysten määrä on lisääntynyt noin 50 prosentilla vuosittain. Vuonna 2025 vastauksia saatiinkin jo 738 yritykseltä. Vuosittain eniten vastauksia on saatu majoitusliikkeiltä, ja vuonna 2025 niiden vastaajamäärä kasvoi lähes 40 prosenttia edellisvuodesta. Myös muilla matkailun toimialoilla vastaajamäärät kasvoivat selvästi vuoteen 2024 verrattuna. Kaikista STF-polulla olevista destinaatioista reilu kolmannes (68 %) osallistui destinaatiotason tietojen toimittamiseen.

KUVA KRISTA KELTANEN

KESTÄVYYDEN ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT JA RAJOITTEET

INDIKAATTORIKYSELYN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Indikaattorivastausten perusteella saatujen tulosten luotettavuuden arvioinnissa on tärkeä huomioida aineiston mahdolliset rajoitteet. Kyselytutkimusten luotettavuuteen vaikuttavat otanta ja vastausprosentti. Jos vastauksia saadaan vain vähän, tulokset eivät välttämättä kerro luotettavasti koko kohderyhmän tilanteesta. Koska STF-ohjelman indikaattorivastausten määrä on nousnut johdonmukaisesti ylöspäin viime vuosien aikana, parantaa tämä osaltaan vastausten luotettavuutta.

Kyselytutkimuksiin liittyy myös haasteita sen osalta, kuka kyselyyn vastaa. Aina ei voida varmistaa, että vastaajana on organisaatiosta henkilö,

jolla on paras asiantuntemus aiheesta. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miten kysely tavoittaa oikeat henkilöt kohdeorganisaatioissa. Haasteita voi syntyä myös kysymysten muotoilussa. Jos kysymykset ovat epäselviä tai johdattelevia, vastaajat voivat tulkita ne eri tavoin, mikä voi osaltaan vääristää tuloksia.¹

Otantatutkimuksiin liittyy yleensä virhemarginaali, joka kuvaa sitä, kuinka paljon otoksesta saadut tulokset voivat poiketa koko kohderyhmän tuloksista. STF-ohjelman indikaattorikysely ei kuitenkaan ole varsinainen otantatutkimus, sillä kysely on lähetetty kaikille STF-polulla mukana oleville yrityksille. Virhemarginaali on silti haluttu tuoda

esiin osoittamaan, että vastaajuksissa voi olla epätarkkuuksia tai vaihtelua. Sen avulla kuvataan tuloksiin liittyvää yleistä epävarmuutta ja muistutetaan, että luvut ovat suuntaa-antavia. Vuoden 2025 vastaajamäärällä virhemarginaaliksi arvioidaan noin kolme prosenttia, mitä voidaan pitää kohtuullisena tuloksena. Tämä tukee tulosten yleistä luotettavuutta. Kokonaisuutena aineisto antaa näin ollen melko kattavan kuvan toimialan tilanteesta, vaikka yksittäisiin vastauksiin liittyvät epävarmuustekijät ja mittausvirheet on syytä huomioida tuloksia tulkittaessa.

VASTUULLISUUTEEN LIITTYVÄN TERMINOLOGIAN ARVIOINTI

Tässä raportissa käytetään kestävyteen liittyviä termejä, kuten kestävä, vastuullinen, luontoposiitiivinen tai uudistava matkailu. Termit perustuvat laajasti käytössä oleviin kansainvälisiin viitekehyksiin, politiikkalinjauksiin ja strategiisiin tavoitteisiin, mukaan lukien Euroopan unionin, Yhdistyneiden kansakuntien sekä Suomen hallituksen julkaisut. Raportin tarkoituksena on tarjota analyttinen kokonaiskuva matkailualan kestävyden nykytilasta ja kehityssuunnista Suomessa. Raportti ei ole kuluttajille suunnattua markkinointiviestintää eikä sisällä yksittäisiin tuotteisiin tai palveluihin kohdistuvia ympäristöväitteitä. On kuitenkin huomioitava, että käsitteisiin liittyy viherpesun riski, jos niitä käytetään kuluttajaviestinnässä ilman selkeästi määriteltyä

vertailutasoa, mittareita ja todennettavaa näyttöä.

Raportissa esitetyt tulokset perustuvat erilaisiin julkaisuihin, tilastoihin ja kyselytutkimuksiin. Aineisto muodostaa laajan ja suuntaa-antavan kokonaiskuvan toimialan kehityksestä, mutta kaikkia tietoja ei ole ulkopuolisesti verifioitu eikä eri lähteiden tiedot ole kaikilta osin keskenään täysin vertailukelpoisia. Tuloksia tulee näin ollen tulkita ensisijaisesti kehityssuuntia kuvaavina. Niin ilmasto-, ympäristö- ja luontovaikutuksia kuin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia koskevat tarkastelut kuvaavat toimialatason kehitystä ja suuntaa, eikä raportissa esitetä väitteitä yksittäisten yritysten, tuotteiden tai palveluiden vaikutuksista.

¹ Liikkanen ym. 2026

YMPÄRISTÖ- VAIKUTUKSET

ILMASTOTAVOITTEET JA ENERGIANKULUTUS

Vuonna 2025 STF-ohjelman yrityksistä vajaa puolet mittaavat hiilijalanjälkeään.² Yleisimpiä ilmastonmuutosta hillitseviä toimia ovat matkailijoiden viipymän pidentämiseen tähtäävät keinot, ympäristönäkökulmien huomioiminen hankinnoissa sekä jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvät toimet.

STF-ohjelmassa mukana olevista yrityksistä lähes kaikki ovat tehneet energiansäästötoimia. Yleisimmät toimet energiankulutuksen vähentämiseen ovat led- tai älylamppujen käyttäminen, kiinteistöjen sisälämpötilan säätäminen optimaaliseksi sekä energiaa syövien lämmistyspatterien poisto. Suurin osa vastaa-

jista kertoi seuraavansa systemaattisesti energiankulutusta. Erilaisia energiansäästötoimia yrityksissä tehtiin keskimäärin vuonna 2025 kuusi kappaletta.³

Vuonna 2025 STF-ohjelman yritysten energiankulutuksesta (MWh) 81 % oli uusiutuvaa energiaa.⁴ Vastaavasti uusiutuvan energian osuus koko Suomen energiankulutuksesta oli noin 43 % vuonna 2024.⁵ STF-ohjelman yritysten uusiutuvan energian käyttö on huomattavasti korkeammalla tasolla verrattuna Suomen kokonaiskeskiarvoon.

STF-ohjelman yrityksistä lähes kaikki ovat tehneet toimenpiteitä vedenkulutuksen vähen-

	2025	2024	2023	2022
Hiilijalanjäljen laskeneiden STF-yritysten osuus	45 %	46 %	52 %	29 %
Energiansäästötoimia tehneiden STF-yritysten osuus	96 %	97 %	97 %	90 %
Uusiutuvan energian osuus (MWh) energian kokonaiskulutuksesta STF-yrityksissä	81 %	84 %	69 %	71 %

tämiseksi.⁶ Yleisempiä vedenkulutuksen toimenpiteitä ovat vesikalusteiden tarkastaminen

² STF-indikaattori D.2.1.1 STF-tilastot

³ STF-indikaattori D.6.2 STF-tilastot

⁴ STF-indikaattori D.6.3. STF-tilastot

⁵ Tilastokeskus 2025

⁶ STF-indikaattori D.5.2 STF-tilastot

säännöllisesti vuotojen varalta, käyttöveden lämpötilan optimaalinen säätely sekä vedenkulutuksen seuraaminen. Kyselyyn vastanneiden keskuudessa sadeveden kerääminen ja hyödyntäminen oli vähiten toteutettu toimenpide.

Vedenkulutuksen vähentämistoimia tehneiden STF-yritysten osuus	2025	2024	2023	2022
	91 %	92 %	90 %	86 %

STF-ohjelmassa mukana olevista yrityksissä kerättiin vuonna 2025 keskimäärin viittä jätettä asiakastiloissa ja kuutta jätettä yrityksen omissa tiloissa.⁷ Tähän ei ole tullut muutosta vuoteen 2024 verrattuna. Kiertotalouden edistämiseksi ja seurannan helpottamiseksi vuonna 2025 yritysten tekemät kiertotalous- ja materiaalitehokkuustoimet eriytettiin raportoinnissa ilmastotoimien alta omaksi indikaattorikseen. Vuonna 2025 kiertotalous- ja mate-

riaalitehokkuustoimien määrä yrityksissä oli keskimäärin neljä.⁸

LIKKUMISEN PÄÄSTÖT

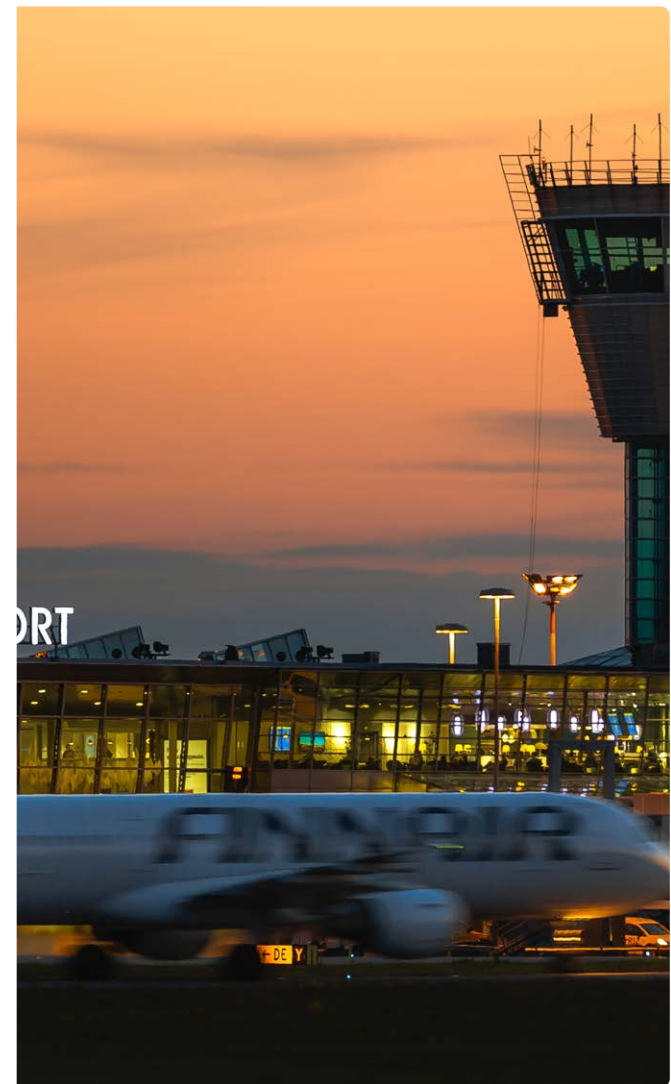
Liikenne on matkailualan suurin yksittäinen päästölähde.⁹ Matkailijamittarin avulla seurataan lähtöliikenteen kulkutapajakaumaa Suomen merkittävimmillä lentoasemilla ja satamissa. Vuodesta 2026 lähtien Matkailijamittarin avulla on selvitetty myös saapumisen kulkutapajakaumaa. Matkailijamittarin mukaan vuonna 2025 Suomeen tehtävistä matkoista 58 prosenttia toteutui lentäen ja 42 prosenttia laivalla. Lentämisen osuus on pienentynyt tasaisesti viimeisen kolmen vuoden aikana.¹⁰ Laivamatkustamisen osuus on noussut maltillisesti jokaisena tarkasteluvuotena. Toisaalta kaukomatkailijoiden osuus laivaliikenteessä on kasvanut, jolloin on oletettavaa, että Eurooppaan on saavuttu lentäen.

⁷ STF-indikaattori D.3.4. STF-tilastot

⁸ STF-indikaattori D.3.5 STF-tilastot

⁹ UNWTO 2019

¹⁰ STF-indikaattori D.1.1. Matkailijamittari

KUVA VISIT FINLAND

Matkailijamittarin kohdejoukkona on Suomessa vierailevat, ulkomailla vakituisesti asuvat henkilöt. Tutkimus toteutetaan monivaiheisella otannalla merkittävimmillä lentoasemilla ja satamissa. Suomeen suuntautuvista juna- tai automatkoista ei ole tarkempia tilastoja. Näiden matkailijaryhmien volyymi on kuitenkin kokonaisuudessaan melko pieni. Erityisesti Venäjän rajan sulkeminen on vähentänyt maaliikenteen matkailua.

Kulkumuotojakauma %	2025	2024	2023
Lentämällä	58 %	61 %	62 %
Laivalla	42 %	39 %	38 %

Ulkomaanmatkailijoiden matkan keskimääräinen ilmastovaikutus (CO₂e kg) per päivä oli 75 kg CO₂ vuonna 2025, kun vastaava luku vuonna 2024 oli 63 kg CO₂.¹¹ Päästöt ovat siten

selkeästi kasvussa. Myös ulkomaisten matkailijoiden kokonaispäästöt kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2025 kokonaispäästöt olivat 3 224 300 tonnia CO₂, mikä on noin viisi prosenttiyksikköä enemmän vuoteen 2024 verrattuna (3 081 800 tonnia CO₂).¹²

Matkailualan kestävyystyössä on perinteisesti painotettu matkakohteessa tapahtuvaa vähähiilistä liikkumista. Lentomatkailun lisääntyessä alan toimijoiden on kuitenkin tarkasteltava entistä aktiivisemmin myös keinoja vaikuttaa lentomatkailun aiheuttamiin päästöihin kohteessa tapahtuvan liikkumisen ohella. Tarjolla vähähiilisiä vaihtoehtoja liikkumiseen, parantamalla vähäpäästöistä saavutettavuutta ja viestimällä niistä selkeästi alan toimijat voivat ohjata matkailijoita tekemään ympäristön kannalta kestävämpiä valintoja. Vuonna 2025 kestävä liikunnan suunnitelman laatineiden destinaatioiden osuus oli vain 27 prosenttia.¹³

¹¹ STF-indikaattori D.1.4. Matkailijamittari

¹² Matkailijamittari

¹³ STF-indikaattori D.3.5 STF-tilastot

LUONNON MONIMUOTOISUUS

Työ- ja elinkeinoministeriön matkailustrategiasa vuosille 2025—2028 painotetaan luonnon monimuotoisuutta koskevan tietoisuuden ja osaamisen vahvistamista. Tavoitteena on lisätä matkailuyritysten ja matkailualueiden kykyä huomioida luonnon monimuotoisuus sekä tunnistaa siihen liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia matkailupalvelujen, matkailualueiden ja yritystoiminnan kehittämisessä. Strategiassa biologisen monimuotoisuuden huomioimista kuvaava indikaattori on määritelty strategisesti merkittäväksi seurantaindikaattoriksi. Tavoitteena on, että vuonna 2028 mennessä 51 prosenttia matkailualan yrityksistä tukee aktiivisesti luonnon monimuotoisuuden suojelua, säilyttämistä ja hallintaa.¹⁴

Vuonna 2025 STF-ohjelman yrityksistä noin 41 prosenttia tukee aktiivisesti paikallisen biologisen monimuotoisuuden suojelua, säilyttämistä ja hallintaa.¹⁵ Viimeisen neljän vuoden aikana

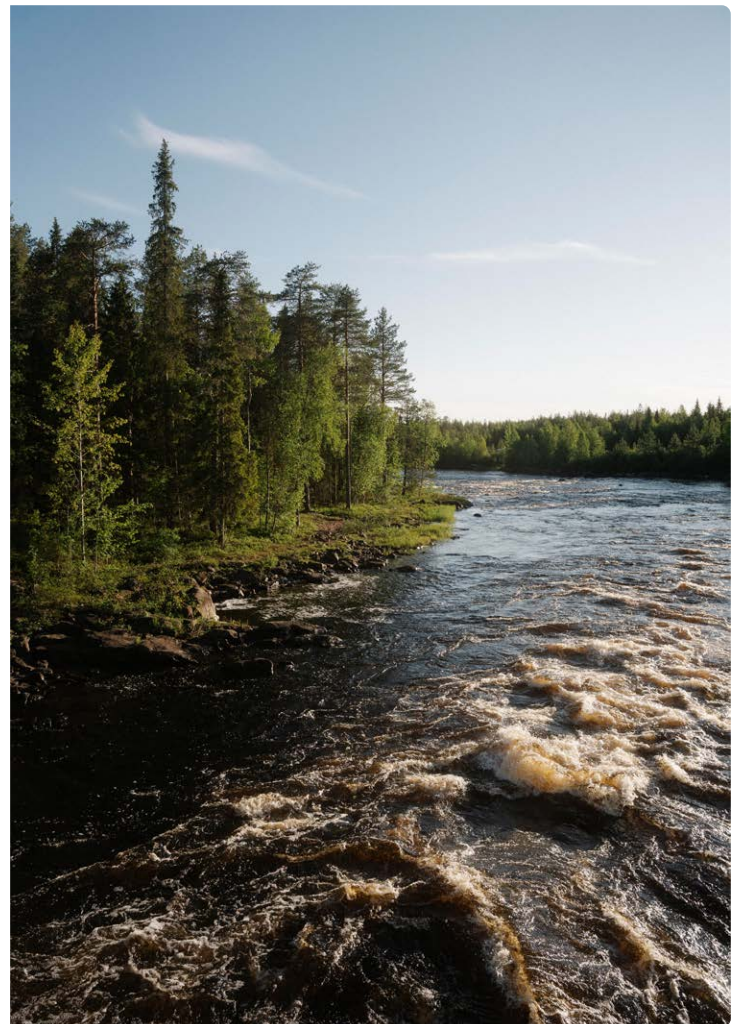
määrässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Jotta Suomen matkailustrategian vuoden 2028 tavoitetaso luonnon monimuotoisuuden osalta saavutetaan, edellyttää se matkailuyritysten tietoisuuden ja osaamisen vahvistamista sekä konkreettisia toimia luonnon monimuotoisuuden huomioimiseksi osana matkailuliiketoimintaa. Tavoitteen toteutuminen vaatii alan toimijoiden välistä yhteistyötä ja sitoutumista.

Luonnon monimuotoisuutta edistäviä toimia tehtiin STF-ohjelman yrityksissä vuonna 2025 keskimäärin 4 kappaletta.¹⁶ Suositumpia toimenpiteitä olivat suotuisten elinympäristöjen järjestäminen kasveille ja eläimille sekä alueiden tarpeettoman hoidon vähentäminen (41 %), haitallisten vieraslajien torjunta (39 %), pesintä- ja yöpymispaikkojen järjestäminen (37 %) sekä työntekijöiden säännöllinen kouluttaminen luonnon monimuotoisuudesta (37 %). Vähiten toimenpiteitä oli toteutettu metsien suojeluun (16 %)

¹⁴ TEM 2025

¹⁵ STF-indikaattori D.7.1. STF-tilastot

¹⁶ STF-indikaattori D.7.1.1 STF-tilastot

KUVA FALKE SPORT

sekä soiden ennallistamiseen ja yhteishankkeisiin osallistumiseen (5 %) liittyen.

Vuonna 2025 STF-ohjelman yrityksistä 59 prosenttia huomioi ruuan ilmasto- ja luonto-vaikutukset ja/tai hyödyntää paikallista ruokatuotantoa ruokapalveluissaan. Tämä on neljä prosenttiyksikköä vähemmän vuoteen 2024 verrattuna.¹⁷ STF-yritysten ympäristötekoja tarkasteltaessa kestävät ruokavalinnat erottuvat osa-alueena, jossa kehitys on heikentynyt eniten. Tämä on merkittävää, sillä ruokavalinnoilla on keskeinen rooli ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden edistämässä. Toisaalta vuonna 2025 indikaattorikyselyyn lisättiin ruokavalintoihin liittyviä kysymyksiä, ja uusitulla indikaattorilla kehitys on myönteistä. Tämä vaatii laajempaa analysointia vuoden 2026 raportissa.

Vuosien 2022—2025 välisenä aikana toimenpiteet kestävä ruokailun edistämiseksi ovat edenneet eri tahtia. Johdonmukaisinta myönteistä kehitystä on tapahtunut WWF:n kalaoppaan suositusten noudattamisessa, jonka käyttö

on lisääntynyt tasaisesti koko tarkastelujakson ajan. Selkeisiin ohjeistuksiin perustuvat toimenpiteet voivat olla yritysten näkökulmasta usein helpommin toteutettavissa, mikä voi selittää sen, että WWF:n kalaoppaan käyttöönotto on kasvanut STF-yritysten keskuudessa. Sen sijaan ympäristöjärjestelmien, joissa huomioidaan kestävästi tuotetun ruoan ja luomuruoan käyttö, sekä luomu ja sertifioitujen elintarvikkeiden myynnin osalta kehitys on kääntynyt laskusuuntaan vuosien 2024 ja 2025 välisenä aikana. Lasku voi osin selittyä lisääntyneillä kustannuksilla sekä sillä, että ympäristöjärjestelmät ja kestävät hankinnat edellyttävät pitkäjänteistä resursointia, mikä on voinut rajoittaa yritysten mahdollisuuksia ylläpitää tai kehittää näitä toimia.

	2025	2024	2023	2022
Kestävyysertifioituja elintarvikkeita väh. 50 % ruoka-annoksista	43 %	41 %	29 %	41 %
Luomumerkittyjä elintarvikkeita väh. 50 % ruoka-annoksista	21 %	25 %	19 %	29 %
Elintarvikkeiden myynti, joissa on kestävä tuotannon takaava sertifikaatti	39 %	53 %	47 %	45 %
Elintarvikkeiden myynti, joissa on luomumerkintä	46 %	66 %	57 %	51 %
Käytössä ympäristöjärjestelmä, jossa on huomioitu kestävä ruokatuotanto ja luomuruoka	43 %	50 %	60 %	52 %
WWF:n kalaoppaan suositusten noudattaminen	79 %	76 %	73 %	66 %

STF-ohjelman matkailuyritykset, jotka käyttävät kestävästi tuotettuja ruokatuotteita sekä luomutuotteita osana ruokapalveluitaan (%)

¹⁷ STF-indikaattori D.7.1.1 STF-tilastot

SOSIAALISET JA KULTTUURILLISET VAIKUTUKSET

TYÖHYVINVOINTI JA IHMISOIKEUDET

Valtakunnallisesti Palvelualojen ammattiliitto (PAM) jäsenkyselyn perusteella työssä viihtyvyydessä¹⁸, koetussa työturvallisuudessa¹⁹ eikä työpaikalla henkilöstön monimuotoisuuden arvostetuksi kokemisessa²⁰ ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoteen 2024 verrattuna. Työntekijöiden kokemus oman osaamisen ja koulutuksen riittävydestä²¹ sekä etenemismahdollisuuksista²² on heikentynyt hieman vuoteen 2024 verrattuna.

¹⁸ STF-indikaattori C.1.6.1. PAM Jäsenkysely
¹⁹ STF-indikaattori C.1.6.6 PAM Jäsenkysely
²⁰ STF-indikaattori C.1.6.7 PAM Jäsenkysely
²¹ STF-indikaattori C.1.6.3 PAM Jäsenkysely
²² STF-indikaattori C.1.6.4. PAM Jäsenkysely
²³ Palvelualojen ammattiliitto 2025

KUVA HARRI TARVAINEN

PAM-jäsenkysely 2025 osoittaa, että taloudelliset huolet ovat lisääntyneet palvelualoilla työskentelevien keskuudessa. Taloudellinen epävarmuus on palvelualan työntekijöillä yleisempää kuin suomalaisilla keskimäärin. Alanvaihdosta kiinnostuneiden osuus on viime vuosien aikana pysynyt reilussa 50 prosentissa.²³

Työhyvinvointi	2025	2024	2023
Työssä viihtyvien osuus	78 %	78 %	Ei kerättyä dataa
Osaamisensa hyväksi ja koulutuksensa riittäväksi kokevien osuus matkailualalla työskentelevistä	75 %	77 %	74 %
Alalla etenemismahdollisuuksiinsa tyytyväisyys matkailualalla työskentelevistä	38 %	41 %	42 %
Alanvaihdosta kiinnostuneiden osuus matkailualalla työskentelevistä	55 %	53 %	54 %

Vuonna 2025 STF-ohjelman yrityksistä 57 prosenttia ilmoitti olevansa LGBTQ+ -ystävällinen ja 43 prosenttia ilmoitti toimintansa soveltuvaksi liikuntarajoitteisille. Prosenttiosuudet ovat pysyneet edellisvuosien tasolla. Visit Finlandin DataHubissa kuitenkin vain 23 % markkinoi tuotteitaan liikuntarajoitteisille ja 2 % LGBTQ+ kohderyhmälle.²⁴

Visit Finlandin DataHubissa vain 2 % markkinoi tuotteitaan LGBTQ+ -matkailijoille.

Tilastokeskuksen vuoden 2023 Suomen työllisyystietojen mukaan matkailualalla työskentelevien miesten osuus oli 39 prosenttia ja naisten 61 prosenttia.²⁵ Vuosina 2025—2024 STF-oh-

---

²⁴ STF-indikaattori C.4.1a, C.4.1b, C.4.4a, C.4.4b. STF tilastot

²⁵ Tilastokeskus 2024

²⁶ STF-indikaattori C.3.2.1. STF tilastot.

²⁷ STF-indikaattori C.1.5. Matkailijamittari

²⁸ STF-indikaattori C.1.1a. Matkailijamittari

²⁹ Tilastotietokanta Rudolf

jelman yrityksissä johto- ja esimiestehtävissä työskentelevistä noin puolet olivat miehiä.²⁶ Tilastokeskuksen luvut kuitenkin osoittavat matkailualan olevan naisvaltainen, joka korostaa sitä, että miehet ovat selkeästi useammin johto- ja esimiestehtävissä naisiin verrattuna.

SOSIAALINEN KANTOKYKY

Matkailun sosiaaliseen kestävyYTEEN vaikuttavat erityisesti matkailijoiden määrän suhde paikallisiin asukkaisiin eli matkailijatiheys sekä matkailijoiden määrä suhteessa pinta-alaan eli kohteen kantokyky. Jos matkailijamäärät kasvavat yli alueen kantokyvyn, kasvu voi muuttua haasteeksi ja heikentää matkailun sosiaalista kestävyyttä alueella. Majoitustilaston mukaan vuonna 2025 Suomen matkailutiheys oli 0,19 matkailijaa/km² kohden²⁷ ja 1,13 matkailijaa sataa asukasta kohden²⁸. Tähän ei ole tullut juuri muutosta viime vuosiin verrattuna.

Vastaavasti alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla matkailutiheys on selvästi koko maan keskiarvoa korkeampi (23,34 matkailijaa/km²), kun taas Lapissa matkailutiheys on koko maan keskiarvoa matalampi (0,10 matkailijaa/km²). Matkailukaupunkina tunnetulla Rovaniemellä se on hieman korkeampi (0,31 matkailijaa/km²), mutta tässä on hyvä huomioida, että noin 65 000 asukkaan Rovaniemi on pinta-alaltaan yksi Euroopan suurimpia kaupunkeja.²⁹ Vaikka matkailun kuormitus on koko maan tasolla maltillista, alueelliset erot ovat merkittäviä. Kaupunkikohteissa matkailijatiheys pinta-alaan suhteutettuna on korkea. Toisaalta harvaan asutuilla alueilla matkailijatiheys jää matalaksi, mutta matkailijoiden määrä suhteessa paikallisiin asukkaisiin voi silti muodostua merkittäväksi, mikä voi korostaa sosiaalisen kestävyYden haasteita.

TURVALLISUUS

Turvallisuus on keskeinen osa kestävästä matkailusta ja olennainen tekijä matkakokemuksen muodostumisessa. Se kattaa sekä fyysisen, terveydellisen että psyykkisen turvallisuuden ja rakentuu matkailijan koko palvelupolun aikana aina matkan suunnittelusta itse matkakokemukseen asti. Turvallinen matkailu tarkoittaa matkailijalle mahdollisuutta liikkua ja toimia huolettomasti ilman jatkuvaa riskeihin keskittymistä,

mikä vaikuttaa suoraan kohteen houkuttelevuuteen ja asiakastyytyväisyyteen.

Matkailun turvallisuus ulottuu ympäristöllisiin, terveydellisiin ja sosiaalisiin tekijöihin, joita esimerkiksi ilmastonmuutos, pandemiat ja poliittinen ilmapiiri voivat haastaa. Ilmastonmuutos lisää erityisesti epävakautta ja sään ääri-ilmiöitä, mikä korostaa ennakoivan turvallisuustyön mer-

kitystä. Matkailuyrityksillä on keskeinen rooli riskien ennaltaehkäisyssä ja vaaratilanteisiin varautumisessa, ja turvallisuus onkin olennainen osa vastuullista ja laadukasta matkailutoimintaa. Sen systemaattinen kehittäminen edellyttää jatkuvaa osaamisen vahvistamista sekä tiivistä yhteistyötä alan toimijoiden kesken, ja parhaimmillaan se voi muodostua myös merkittäväksi kilpailueduksi.

Kestävän matkailun indikaattorijärjestelmässä turvallisuutta mitataan erilaisilla globaaleilla indekseillä. Global Peace Index (GPI) on kansainvälinen indeksi, joka mittaa 163 itsenäisen valtion ja alueen rauhanomaisuutta kattaa lähes koko maailman väestön. Indeksillä asetetaan maat vertailuun rauhan tason perusteella ja perustuu 23 laadulliseen ja määrälliseen mittariin. Rauhan tilaa arvioidaan kolmesta näkökulmasta: yhteiskunnan turvallisuus ja vakaus, käynnissä olevat kotimaiset ja kansainväliset konfliktit sekä militarisaation taso. Indeksissä matalampi pistemäärä ja parempi sijoitus kuvaavat korkeampaa rauhanomaisuutta. Vuonna 2025 Suomi sijoittui indeksissä sijalle

10 pistemäärällä 1,42. Sijoitus parani kolmella sijalla ja pistemäärä hieman (0,05 pistettä) edellisvuoteen verrattuna. Islanti sijoittui indeksissä ensimmäiselle sijalle ja Pohjoismaista myös Tanska sijoittui Suomea paremmin, sijalle 8. GPI-indeksin osa-alueittaisessa tarkastelussa Suomen paras tulos oli yhteiskunnan turvallisuuden ja vakauden osa-alueella, jossa se sijoittui sijalle 3. Heikommat tulokset Suomi sai militarisaation osa-alueella (1,63 pistettä, sija 39) sekä käynnissä olevien kotimaisten ja kansainvälisten konfliktien osa-alueella (1,455 pistettä, sija 44).³⁰

Anholt Nation Brands Index (NBI) -tutkimus mittaa vuosittain 50 tai useamman maan imagoa. Tutkimus sisältää eri ulottuvuuksia ja yksi ulottuvuuksista on hallinto, joka sisältää turvallisuutta kuvaavan peace and security -muuttujan. Tämän muuttujan kuvaus on: maa toimii vastuullisesti kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi. Tässä peace and security -muuttujassa Suomi sijoittui vuonna 2025

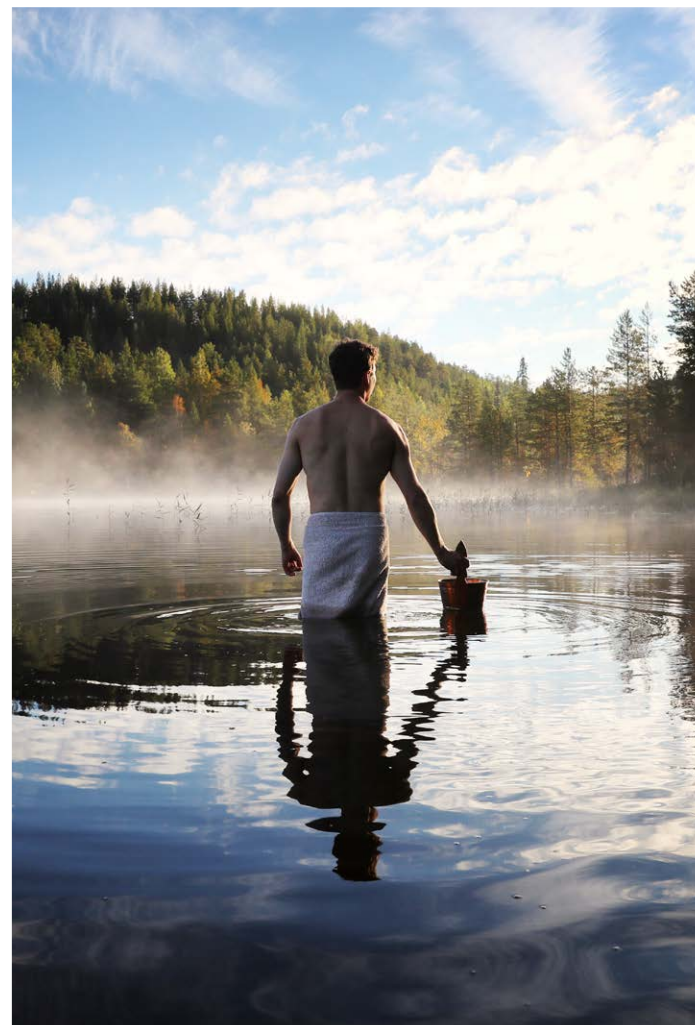
³⁰ STF-indikaattori C.2.3. Global Peace Index (GPI) 2025

³¹ STF-indikaattori C.2.2. Anholt Nation Brands Index 2025

³² STF-indikaattori C.2.5 World Risk Report 2025

sijalle 6. Suomen turvallisuusimagoa kuvaava muuttuja on kehittynyt parempaan suuntaan, sillä vuonna 2024 sijoitus oli 7 ja vuonna 2023 sijoitus oli 10.³¹

Ympäristönäkökulmasta turvallisuutta tarkasteltiin World Risk Reportin indikaattorilla, jolla mitataan maiden riskialttiutta luonnonkatastrofeille ja mahdollisuutta selviytyä niistä. Indeksi mittaa katastrofiriskiä, joka johtuu äärimmäisistä luonnonilmiöistä ja ilmastonmuutoksen kielteisistä vaikutuksista 193 maassa. Indeksi lasketaan maakohtaisesti altistumisen ja haavoittuvuuden geometrisena keskiarvona. Indeksissä mahdollisimman pienet pisteet ja isonumeroinen sijoitus kuvaavat matalampaa riskiä. Suomen riski-indeksi oli hyvin matala, 1,60 ja sijoitus 163/193. Suomen riski-indeksin pisteet ovat kasvaneet maltillisesti vuosina 2023—2025 eli Suomi on mennyt indeksillä heikompaan suuntaan.³²

KUVA VISIT FINLAND

TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

REKISTERÖITYJEN YÖPYMISTEN MÄÄRÄ JA MAJOITUSKAPASITEETTI

Vuonna 2025 rekisteröityjen yöpymisten määrä Suomessa oli 23,4 miljoonaa, mikä oli kaksi prosenttia enemmän kuin vuonna 2024. Kokonaisyöpymisten nousua selittää ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrän nousu (13 %). Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset sen sijaan vähenivät noin prosentilla vuonna 2025. Lasku oli kuitenkin selvästi maltillisempi kuin vuonna 2024, jolloin kotimaisten matkailijoiden yöpymiset supistuivat noin viidellä prosentilla.

Tilastokeskus kerää kapasiteettitietoja majoituspalveluja tarjoavilta rekisteröidyiltä majoitusliikkeiltä, joissa on vähintään 20 vuodepaikkaa tai sähköpistokkeella varustettua matkailuvaunu tai -autopaikkaa. Vuonna 2025 Suomen majoituskapasiteetti oli yhteensä 165 600 vuodepaik-

KUVA HARRI TARVAINEN

kaa. Luku sisältää majoitusliikkeiden huoneet, mökit sekä muut majoitustilat vuodepaikkoineen, ja kattaa hotellit, lomakylät, retkeilymajat sekä leirintäalueet. Rekisteröimätön lyhytaikainen vuokramajoitus, kuten Airbnb-tyyppinen majoitus mökeissä, huoneistoissa ja asunnoissa, ei sisälly lukuun.

Kapasiteetti kasvoi lähes 2000 vuodepaikalla vuoteen 2024 verrattuna. Myös käyttö- ja majoitusaste nousi vuoteen 2024 verrattuna 1,7 prosenttiyksiköllä. Matkailijoiden keskimääräiseen viipymään majoitusliikkeissä (1,8 yötä) ei ole tapahtunut muutoksia vuoteen 2024 verrattuna.³³ STF-ohjelman yritysten raportoima keskimääräisen viipymän pituus oli 2,2 yötä. STF yrityksistä 81 prosenttia kertoi tekevänsä

toimenpiteitä, jotta matkailijoiden vierailu kestäisi pidempään.³⁴

Vuonna 2025 matkailun kehitys jatkoi ja vahvisti vuonna 2024 alkanutta suuntausta, jossa kasvu perustui yhä selvemmin ulkomaiseen kysyntään samalla kun kotimaiset yöpymiset vähenivät useimmilla alueilla. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset kasvoivat kaikilla suuralueilla, erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa kasvu kiihtyi edellisvuodesta (+ 18 %) ja alueen osuus koko maan ulkomaisista yöpymisistä vahvistui entisestään. Myös Järvi-Suomessa ulkomainen kysyntä kääntyi vuoden 2024 laskusta voimakkaaseen kasvuun vuonna 2025 (+ 19 %). Kotimaisten yöpymisten kehitys jäi sen sijaan laskevaksi muualla kuin pääkaupunkiseudulla.

³³ Tilastotietokanta Rudolf

³⁴ STF-indikaattori B.2.1a, D.2.1

Suuralue	Matkailijat	Yöpymiset 2024 (lkm.)	Muutos % 2024	Yöpymiset 2025 (lkm.)	Muutos % 2025
Pääkaupunkiseutu	Kotimaiset	3 428 400	+4 %	3 459 000	+1 %
	Ulkomaiset	2 737 500	+15 %	3 241 100	+18 %
Rannikko ja saaristo	Kotimaiset	4 781 400	-4 %	4 678 500	-2 %
	Ulkomaiset	876 800	+5 %	908 100	+4 %
Järvi-Suomi	Kotimaiset	6 314 700	-6 %	6 284 600	-1 %
	Ulkomaiset	621 300	-5 %	736 500	+19 %
Lappi ja Kuusamo	Kotimaiset	1 785 300	-16 %	1 682 600	-6 %
	Ulkomaiset	2 133 100	+14 %	2 302 700	+8 %

Keskimääräinen viipymä oli ulkomaisilla matkailijoilla kaikilla alueilla kotimaisia pidempi.³⁵

Matkailijoiden kasvu tuo mukanaan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Lisääntynyt matkailu vahvistaa paikallistaloutta ja tukee

yritysten kannattavuutta. Toisaalta kasvava matkailijamäärä voi lisätä luonnonvarojen kulutusta ja kasvattaa matkailun hiilijalanjälkeä. Kestävän matkailun rajoja käsiteltiin vuoden 2024 *Kestävän matkailun tila* -raportissa. Kestävän matkailun periaatteena on, että kehityksen

tulee tapahtua ympäristön ja yhteisön kannalta kestävien rajojen puitteissa. Tämä muistuttaa siitä, ettei matkailun kasvu sellaisenaan takaa hyvinvoinnin lisääntymistä eikä se siten automaattisesti ole itseisarvo.³⁶ Kestävän matkailun rajoja osana arvonluontia käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

MATKAILIJOIDEN KULUTUS

Ulkomaisten matkailijoiden päivittäinen kulutus oli keskimäärin 83 euroa vuonna 2025, joten kasvua kertyi kahdeksan prosenttia vuoteen 2024 verrattuna.³⁷

Ulkomaisten matkailijoiden Suomeen suuntautuvien matkojen hiilitehokkuus (€/kg CO₂e) on yksi Suomen matkailustrategian 2025—2028 keskeisistä seurantaindikaattoreista, joille on asetettu tavoitteet. Tavoitteena on, että vuonna 2028 hiilitehokkuus on 1,3 €/kg CO₂e.³⁸ Ulkomaisten matkailijoiden hiilitehokkuus oli

³⁵ Tilastotietokanta Rudolf

³⁶ Visit Finland 2024

³⁷ STF-indikaattori B.1.4b. Matkailijamittari

³⁸ TEM 2025

vuonna 2025 keskimäärin 1,1 €/kg CO₂e, kun vastaava arvo vuonna 2024 oli 1,2 €/kg CO₂e. Hiilitehokkuus väheni näin ollen 0,1 €/kg CO₂e edellisvuoteen verrattuna, mikä viittaa siihen, että matkailijoiden taloudellinen tuotos suhteessa aiheutuneisiin päästöihin pieneni hieman.³⁹ Kuitenkin hiilitehokkuus jää selvästi alle matkailustrategiassa asetetun tavoitetaso, joten kehityssuunta on vääräsuuntainen.

MATKAILUN KAUSILUONTEISUUS JA YMPÄRIVUOTISUUDEN KEHITYS

Matkailun sesonkisisidonnaisuutta mitataan ginikertoimella. Ginikertoimen arvo on välillä 0—1. Mitä lähempänä nollaa arvo on, sitä tasaisemmin yöpymiset jakaantuvat eri kuukausille. Hiilitehokkuuden tavoin Ginikerroin on yksi Suomen matkailustrategian 2025—2028 seurattavista ympäristöindikaattoreista. Tavoitteena on, että vuonna 2028 ginikerroin on 0,11.

³⁹ STF-indikaattori. Matkailijamittari

⁴⁰ Tilastotietokanta Rudolf

⁴¹ STF-indikaattori B.3.2. STF-tilastot

Vuonna 2025 ginikerroin oli totaaliyöpymisen (kotimaisten ja ulkomaisten) matkailijoiden osalta 0,12, mikä viittaa siihen, että matkailu on jakautunut suhteellisen tasaisesti koko vuodelle. Etenkin kevään välisezonki kasvoi muita sesonkeja nopeammin. Lisäksi Lapissa talvisezonki alkoi aiemmin, ja jatkui pidempään, mikä tukee matkailun ympärivuotisuutta. Ulkomaisten matkailijoiden osalta sesonkisisidonnaisuus laski hieman vuodesta 2024, mikä kertoo yöpymisten jakautuneen hieman tasaisemmin eri kuukausille kuin edellisvuonna. Vuonna 2025 kotimaisten matkailijoiden sesonkisisidonnaisuus (0,16) säilyi samalla tasolla kuin vuonna 2024, eikä yöpymisten kuukausittaisessa vaihtelussa tapahtunut muutoksia⁴⁰.

Ympärivuotisesti toimivien matkailuyritysten osuus STF-ohjelman yrityksistä on viime vuosien aikana hieman pienentynyt. Matkailun työllisistä noin kolmannes oli sesonkityöntekijöitä (33 %).⁴¹

KUVA SEILO RISTIMÄEKI

Kansainvälinen vertailu

EU TOURISM DASHBOARD MATKAILUN KESTÄVYYDEN SEURANTAVÄLINEENÄ

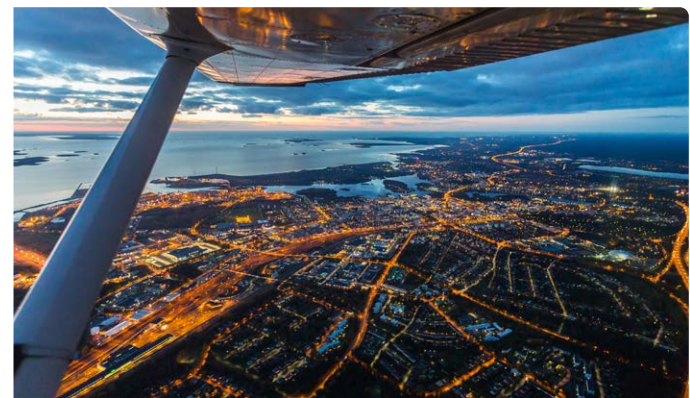
EU Tourism Dashboard (jatkossa EU Dashboard) on matkailun tietotyökalu, joka tarjoaa tietoa Euroopan matkailuekosysteemille tärkeistä indikaattoreista⁴². Sen tarkoituksena on edistää ja seurata matkailun digitaalista ja vihreää siirtymää sekä sosioekonomista kestävyttä. Tietotyökalun sisältö kerätään luotettavista lähteistä (esim. Eurostat) mahdollisimman tarkalla alueellisella ja temaattisella tasolla, joskin tietolähteissä ja tilastojen tuotannossa on joitakin maakohtaisia eroja. EU Dashboardin viimeisimmät tiedot ovat vuodelta 2024, kun taas muilta osin tässä *Kestävän matkailun tila* -raportissa viitataan vuoden 2025 tilastoihin, tutkimuksiin ja tuloksiin. EU Dashboard mahdollistaa kuitenkin kansainvälisen vertailun sekä kehityssuuntien tarkastelun isossa kuvassa. Tämä osio käsittelee pääasiassa Suomen

kehityksen tarkastelua, mutta se huomioi myös muut Pohjoismaat ja vertaa Suomen kehityksen suuntaa suhteessa Pohjoismaihin sekä EU:n keskitasoon.

EU Dashboard on jaettu kolmeen osaan: vihreään, digitaaliseen ja sosioekonomiseen pilariin. Tässä osiossa tarkastellaan näitä kaikkia kolmea pilaria muutaman indikaattorin näkökulmasta.

VIHREÄ PILARI

Vihreä pilari kuvaa matkailun kehittymistä kestävämpään suuntaan ympäristönäkökulmasta tarkasteltuna. Suomi menestyy tässä vertailussa heikommin kuin muut Pohjoismaat — erityisesti Ruotsi, Norja ja Tanska — useimpien vihreän pilarin muuttujien osalta.

KUVA JARKKO VAARANIEMI

Erityisen heikosti Suomi sijoittuu lentomatkustuksen päästöintensiteetissä verrattuna sekä muihin Pohjoismaihin että EU:n keskiarvoon. Vuonna 2024 Suomen päästöintensiteetti oli noin 122 kilogrammaa hiilidioksidia matkustajaa kohden, mikä oli korkein kaikista Pohjoismaista. Islanti on ainoa toinen Pohjoismaa, jossa päästöintensiteetti ylittää 100 kilogrammaa hiilidioksidia matkustajaa kohden. Muissa Pohjoismaissa päästöintensiteetti oli vuonna 2024 selvästi matalampi, noin 67—78 kilogrammaa matkustajaa kohden. Suomen ja Islannin lentomatkustuksen päästöintensiteettiä tarkas-

⁴² EU Tourism Dashboard

tellessa on hyvä ottaa huomioon saavutettavuuden haasteet muuten kuin lentämällä. Suomen saavutettavuus ilman lentämistä on mahdollista, mutta siihen liittyy omat haasteensa. Visit Finlandin tilaama Suomen vaihtoehtoinen ja vähähiilinen saavutettavuus -raportti osoittaa, että maantie- ja merimatkat ovat selvästi hitaampia kuin lentomatkat, mutta ilmastovaiikutukset, erityisesti juna- ja bussimatkoilla ovat selvästi pienemmät. Raportin mukaan matkustaminen Suomeen julkisilla liikenneyhteyksillä ilman lentämistä kestää keskimäärin seitsemän kertaa kauemmin.⁴³

Suomen riippuvuus kaukaisista lähtömaista (12 %) on EU:n keskiarvoa, mutta suurempi kuin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, ja selvästi pienempi kuin Islannissa. Korkea riippuvuus kaukaisista lähtömarkkinoista kasvattaa matkailun hiilijalanjälkeä pitkien lentomatkojen vuoksi. Suomessa tämä riippuvuus kasvoi kahdella prosenttiyksiköllä vuosina 2023—2024. Kasvua on havaittavissa myös muissa Pohjoismaissa ja EU:ssa keskimäärin, mutta kehitys on ollut

Suomessa hieman voimakkaampaa. Suomen tilannetta tarkasteltaessa on huomioitava Helsinki-Vantaan vahva asema kansainvälisenä vaihtokenttänä⁴⁴ sekä hyvä saavutettavuus kaukomarkkinoilta esimerkiksi Norjaan ja Ruotsiin verrattaessa. Toimintaympäristön muutokset ovat kuitenkin vaikuttaneet kehitykseen. Venäjän ilmatilan sulkeutuminen vuonna 2022 heikensi Aasian lentoyhteyksiä, minkä jälkeen liikenne on elpynyt vähitellen samalla, kun lentotarjontaa on suunnattu aiempaa enemmän esimerkiksi Yhdysvaltojen markkinoille. Lisäksi Suomen matkailun haaste on ollut houkutellessa eurooppalaisia matkailijoita etenkin kesäisin, jolloin kaukokohteet korostuvat.

Matkailun energiantensiteetti kuvaa matkailuekosysteemin energiantensiteettiä eli kuinka paljon kasvihuonekaasupäästöjä syntyy suhteessa tuotettuun taloudelliseen arvoon: mitä matalampi arvo, sitä energiatehokkaampaa toiminta on. Vuonna 2022 Suomen matkailun energiantensiteetti oli 3,44 tj/miljoonaa euroa, mikä oli korkeampi kuin Ruotsissa, Tanskassa

⁴³ Visit Finland, 2024

⁴⁴ Suomen ympäristökeskus 2019

sekä EU:ssa keskimäärin. Aikasarjan (2019—2022) perusteella Suomen energiaintensiteetti kasvoi vuosina 2019—2021 ja pysyi vuonna 2022 edellisvuoden tasolla. EU-tasolla kehitys on ollut päinvastaista, sillä energiaintensiteetti on keskimäärin laskenut tarkastelujaksolla. Suomen suhteellinen sijoitus on samalla heikentynyt: vuonna 2019 Suomi sijoittui 27 Euroopan maan vertailussa 15. korkeimmalle tasolle, kun vuonna 2022 sijoitus oli jo 7. korkein. Kehitystä tulee kuitenkin tarkastella huomioiden koronavuosien vaikutukset matkailun rakenteeseen ja volyymeihin, mikä on voinut tilapäisesti vaikuttaa energiaintensiteetin kehitykseen tarkastelujaksolla.

SOSIOEKONOMINEN PILARI

Sosioekonominen pilari sisältää indikaattoreita, jotka kuvaavat matkailun kehittymistä sosiaalisesti kestävämpään suuntaan. Yksi keskeisistä mittareista on matkailun kausiluonteisuus, joka kuvaa matkailukysynnän ajallista jakautumista vuoden aikana. Mittari paljastaa mahdollisia epätasapainoja kuormituksessa

ja taloudellisessa toiminnassa sekä alttiutta kysynnän vaihteluille. Matalat arvot viittaavat tasaisempaan kysyntään ja siten vähäisempään kausiluonteisuuteen, kun taas korkea kausiluonteisuus voi heikentää matkailun sosioekonomista kestävyttä. Vuonna 2024 matkailun kausiluonteisuus Suomessa oli 34 %, mikä oli selvästi EU:n keskiarvoa alhaisempi sekä alhaisin kaikista Pohjoismaista. Tarkastelujaksolla kausiluonteisuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tulokannassa on kuitenkin huomioitava, että luku kuvaa koko maan keskiarvoa ja voi siten osittain peittää alueellisia eroja. Suomessa matkailukysyntä jakautuu epätasaisesti eri alueiden välillä: esimerkiksi Lapin vahva talviesonki tasoittaa koko maan keskiarvoa, vaikka monilla muilla alueilla kysyntä painottuu kesäkauteen.

Toinen keskeinen mittari on riippuvuus kolmesta merkittävimmästä lähtömaasta, joka kuvaa matkailun haavoittuvuutta kansainvälisille häiriöille, kuten matkustusrajoituksille ja kysynnän vaihteluille. Matalat arvot viittaavat monipuolisempaan markkinarakenteeseen ja siten pienempään alt-

tiuteen kysyntäshokeille. Vuonna 2024 Suomen arvo (9,31) oli selvästi alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa ja EU:ssa keskimäärin (45,43), mikä viittaa hyvään markkinadiversiteettiin.

DIGITAALINEN PILARI

Digitaalisen pilarin indikaattorit kuvaavat matkailun kehittymistä kestävämpään suuntaan digitaalisen siirtymän näkökulmasta. Digitalisaatio tukee matkailualan yritysten taloudellista kestävyttä parantamalla kannattavuutta ja kilpailukykyä.

Yksi keskeinen mittari on verkkokauppamyyntiä harjoittavien yritysten osuus matkailuekosysteemissä. Korkeammat arvot viittaavat pidemmälle edenneeseen digitaaliseen kehitykseen. Vuonna 2023 Pohjoismaiden taso oli melko yhtenäinen, ja kaikissa maissa verkkokauppaa hyödyntävien yritysten osuus oli selvästi EU:n keskiarvoa korkeampi.

Suomessa verkkokauppamyyntiä harjoitti noin 46 % matkailualan yrityksistä, mikä oli vähem-

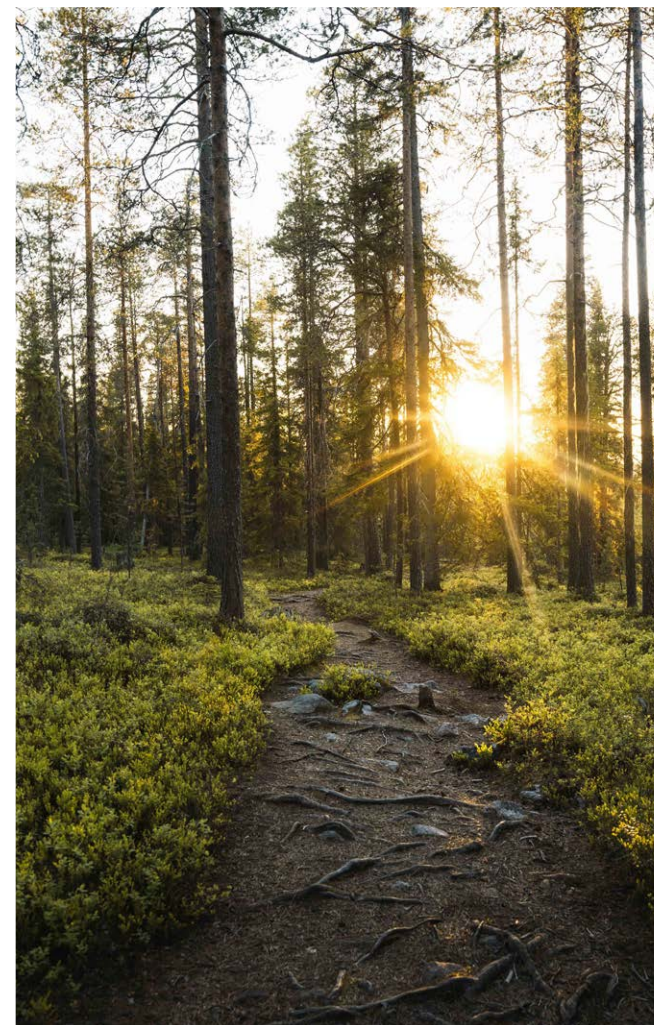
män kuin Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa (Islannista ei ole saatavilla tietoja). Vuosina 2022—2024 verkkokauppamyyntiä tarjoavien yritysten osuus on laskenut kaikissa tarkastelluissa Pohjoismaissa, mutta Suomessa lasku on ollut selvästi voimakkaampaa (-13 prosenttiyksikköä). On kuitenkin huomattava, että vielä vuonna 2022 Suomessa verkkokauppaa hyödyntävien matkailuyritysten osuus oli korkeampi kuin Norjassa ja Tanskassa, mikä korostaa kehityksen viimeaikaista heikkenemistä suhteessa muihin Pohjoismaihin. Kehitystä voi osaltaan selittää toimintaympäristön muutokset, kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, jonka vuoksi Venäjän kanssa ei enää tehdä kauppaa.

PERUSKUVAAJAT

Kolmen kestävyuden ulottuvuuden lisäksi EU Dashboard sisältää neljännen pilarin, matkailun peruskuvajat, missä on avattu alueiden perustietoja matkailun rakenteesta. Yksi tämän pilarin oleellisimmista luvuista on suojeltujen ja nimettyjen maa-alueiden osuus, joka kuvaa kuinka suuri osa maan tai alueen pinta-alasta on

suojeltu tai nimetty luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja kuuluu Natura 2000- tai Emerald Network -verkostoon. Korkea osuus kertoo arvokkaista luontokohteista ja luonnon monimuotoisuudesta, joka voi olla merkittävä tekijä alueen vetovoiman, erityisesti luontomatkailun näkökulmasta. Suomessa suojeltujen alueiden osuus (13 %) on Tanskaa korkeampi mutta muita Pohjoismaita, erityisesti Norjaa ja Islantia, sekä EU:n keskiarvoa matalampi.

On huomioitavaa, että EU Dashboardin tulokset eroavat osin Visit Finlandin julkaisemista tunnusluvuista, jotka pohjautuvat Tilastokeskuksen tilastoihin. Eroja selittää eri tilastolähteet ja EU Dashboardin tavoite tuottaa kansainvälisesti vertailukelpoista aineistoa yhtenäisin laskentaperiaattein. Esimerkiksi riippuvuuden merkittävimmistä lähtömarkkinoista tai kaukomaarkkinoiden osuuden määrittelyssä käytetyt menetelmät poikkeavat Tilastokeskuksen tilastointitavoista. Näiden erojen tarkempi analyysi on tarkoitus tehdä vuoden 2026 raportissa.

KUVA: FALKE SPORTS

**Matkailun
kausivaihtelu (%)**

**Lähtömarkkinan
osuus TOP 3 (%)**

**Kaukokohteiden
osuus (%)**

**Päästöintensiteetti
(kg, CO2/ matkailija)**

**Suojellut ja
nimetyt maa-alueet (%)**

	34 %	9 %	12 %	122	13 %*
Suomi					
Ruotsi	44 %	12 %	4 %	73	13 %*
Norja	43 %	13 %	8 %	67	23 %*
Tanska	43 %	19 %	6 %	78	9 %*
Islanti	52 %	44 %	60 %*	122	20 %*
EU 27	42 %	45 %	13 %	95	29 %*

Lähde:
Euroopan Komissio
(EU Tourism
Dashboard),
2024 (*2023)

Matkailun ajallinen keskittyminen vuoden aikana, mikä voi paljastaa epätasapainoista painetta ja taloudellista toimintaa sekä alttiutta kysyntäshokeille. Korkea kausiluonteisuus voi heikentää matkailun sosioekonomista kestävyyttä. Pienemmät arvot ovat suotavampia, sillä ne viittaavat vähäisempään matkailukysynnän ajalliseen keskittymiseen vuoden aikana ja siten matalaan kausiluonteisuuteen.

Matkakohteen riippuvuuden kolmesta merkittävimmästä kansainvälisestä lähtömarkkinasta matkailun osalta. Paljastaa alttiuden riskeille, jotka liittyvät tiettyihin kansainvälisiin matkustusrajoituksiin ja muihin kysynnän muutoksiin. Pienemmät arvot viittaavat alhaisempaan riippuvuuteen näistä kolmesta maasta.

Maan matkailun riippuvuus kaukaisista kansainvälisistä markkinoista. Euroopan manta-reella lähtömaa katsotaan kaukaiseksi, jos se sijaitsee vähintään 2000 kilometrin etäisyydellä kohteesta. Euroopan ulkopuoliset lähtömaat oletetaan aina kaukaisiksi. Korkea indikaattoriarvo viittaa mahdollisesti suurempaan ympäristöjalanjälkeen pitkien matkojen vuoksi.

Arvio keskimääräisestä hiilidioksidipäästömäärästä lentomatkustajaa kohden raportointimaassa. Pienemmät arvot viittaavat matalampiin päästöihin lentomatkustajaa kohti. Korkeammat arvot liittyvät yleensä kaukolentoihin.

Natura 2000- tai Emerald Network-verkostoon kuuluvien suojelualueiden osuus maan tai alueen kokonaispinta-alasta, kattaen maa- ja sisävesialueet. Natura 2000 on EU:n jäsenmaiden ekologinen verkosto, jonka tavoitteena on suojella luonnonvaraisia eläin- ja kasvilajeja sekä arvokkaita luontotyyppisiä. Korkea suojeltujen alueiden osuus viittaa arvokkaiden luontokohteiden merkittävään esiintymiseen.

MATKAILUN KAUSIVAIHTELU, RIIPPUVUUS JA YMPÄRISTÖ **Pohjoismainen vertailu**

2 Kestävä matkailu ja arvonluonti

Kestävän matkailun uusia painotuksia

Vuonna 2025 Euroopan komissio aloitti EU:n kestävän matkailun strategian valmistelun, joka on tarkoitus julkaista syksyyn 2026 mennessä. Strategian avulla pyritään parantamaan matkailualan kestävyttä, kilpailukykyä ja innovointia ja edistämään sen sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä samalla asemoimaan EU johtavaksi globaaliksi toimijaksi matkailupolitiikan alalla.⁴⁵

Valmistelussa kestävyys määrittyy laajasti. Ilmastonmuutoksen vaikutukset, epätasapainoinen alueellinen kehitys, kulttuuriperintökohteisiin kohdistuva kuormitus sekä matkailun hyväksyttävyyden paikallisyhteisöissä on tunnistettu keskeisiksi haasteiksi. Kestävyys siis kattaa niin ympäristötoimet kuin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, alueellisen tasapainon ja pitkän aikavälin kilpailukykyyn. Samalla yritysten ja asukkaiden

kustannuspaineet sekä geopoliittinen epävarmuus muodostavat osan toimintaympäristön muutosta.

Myös Euroopan matkailukomission (European Travel Commission, ETC) varsinaisten jäsenten eli Euroopan kansallisten matkailuorganisaatioiden allekirjoittama Reykjavík-julistus kiteyttää vision matkailusta, jossa yhteisöjen hyvinvointi ja asukkaiden rooli ovat keskiössä. Julistus on nimetty "Tourism for Europe, Europe for Tourism" -periaatteen mukaisesti, eli se lähtee liikkeelle ihmislähtöisestä lähestymistavasta matkailuun. Matkailun tulee ensisijaisesti tukea paikallisten asukkaiden hyvinvointia ja identiteettiä sekä varmistaa, että kehitys hyödyttää laajasti yhteiskuntaa.⁴⁶

VISIO

Reykjavík-julistuksen periaatteet

1. Matkailu yhteiskunnan yhteisenä etuna
2. Yhteisöjen asettaminen kehityksen keskiöön
3. Innovaatiot ja digitaalisuus kilpailukykyyn ja sopeutumisen tukena
4. Kulttuuri- ja luonnonperinnön kunnioittaminen ja vaaliminen
5. Luonnon ja yhteiskunnan ekosysteemien vahvistaminen
6. Matkailun rooli rauhan ja ymmärryksen muutosvoimana

⁴⁵ Euroopan komissio 2025

⁴⁶ Euroopan matkailukomissio 2025

Matkailun arvo paikallisyhteisöille

KOHTI OIKEUDENMUKAISTA JA YHTEISÖLÄHTÖISTÄ KEHITTÄMISTÄ

EU:n matkailustrategian valmistelu sekä Reykjavík-julistuksen linjaukset osoittavat, että matkailun kehittämisessä ollaan siirtymässä vaiheeseen, jossa keskeiseksi seikaksi nousee matkailun tuottama arvo ja sen jakautuminen: miten matkailu voi samanaikaisesti vahvistaa paikallistaloutta, tukea yhteisön hyvinvointia sekä säilyttää matkailun vetovoimatekijät. *Kestävän matkailun tila 2024*-raportti⁴⁷ toi esiin, että matkailun kehityksen edellytyksenä on sen vaikutusten tunnistaminen ja hallinta. Tämä havainto toimii lähtökohtana tarkastelulle, jossa painopiste siirtyy vaikutusten rajaamisesta niiden tuottaman arvon ymmärtämiseen.

⁴⁷ Visit Finland 2024

⁴⁸ Nordregio 2025

⁴⁹ Travel Foundation 2024

Taloudellinen arvo syntyy liikevaihdosta, työllisyydestä ja investoinneista, mutta sen merkitys riippuu siitä, missä määrin tulot ja työpaikat jäävät alueelle sekä miten paikallinen elinkeino- ja palvelurakenne vahvistuvat ja esimerkiksi verotulot tukevat julkisia palveluita. Sosiaalinen ja kulttuurinen arvo liittyvät yhteisöjen hyvinvointiin, paikallisen elämän arjen sujuvuuteen ja elämänlaatuun, matkailun hyväksyttävyyteen sekä paikallisidentiteetin ja kulttuuriperinnön vahvistumiseen. Ekologinen arvo taas kytkeytyy luonnon tilaan, sen säilymiseen ja kohentamiseen. Samalla matkailun haittavaikutusten, kuten ilmastopäästöjen, tulisi vähentyä.

Kansainvälisessä keskustelussa tätä muutosta voidaan kuvata siirtymänä määrästä arvoon (volume to value). Käytännössä tämä näkyy pyrkimyksenä lisätä matkailun tuottavuutta ja laatua ilman, että kielteiset vaikutukset kasvavat samassa suhteessa. Esimerkiksi Rethinking Tourism's Impact on Nordic Communities⁴⁸ ja Creating Equitable Destinations⁴⁹ -raportit korostavat, että matkailun kehittämisessä on siirryttävä kasvun mittaamisesta kohti paikallisyhteisölle syntyvän arvon ja vaikutusten arviointia. Matkailun hyödyt ja haitat jakautuvat usein epätasaisesti, ja ilman aktiivista ohjausta matkailun kasvu voi heikentää paikallista hyvin-

---

Suomen matkailustrategian tavoitteena on edistää kestävästä kasvua ja siirtyä pitkällä aikavälillä kohti uudistavaa matkailua.

---

vointia. Kestävä matkailu edellyttää paikallislähtöistä lähestymistapaa, jossa huomioidaan taloudellisten vaikutusten lisäksi sosiaaliset, kulttuuriset ja ympäristölliset ulottuvuudet sekä paikallisten osallisuus ja hyväksyttävyyys.

Suomen matkailustrategian tavoitteena on edistää matkailualan kestävästä taloudellista kasvua siten että kasvu luo arvoa matkailuyrityksille, alan työntekijöille, paikallisyhteisöille, matkailijoille ja suomalaiselle yhteiskunnalle. Arvon tulee olla taloudellista, ympäristöllistä sekä sosiaalista ja kulttuurista. Pidemmällä ajanjaksolla Suomen matkailualan tavoitteena tulisi olla siirtyminen pienin askelein kohti uudistavaa matkailua.⁵⁰

Myös Visit Finlandin loppuvuodesta 2025 julkaisemassa 'Gateway to Growth' -toimintasuunnitelmassa vuosille 2026—2030 matkailu määritellään kokonaisvaltaisena arvonluojana, jonka vaikutukset ulottuvat talouden lisäksi yhteiskuntaan, ihmisiin ja luontoon. Strategian mukaan matkailun rooli ei rajoitu kävijämäärien kasvattamiseen, vaan sen keskeisenä tavoitteen-

⁵⁰ TEM 2025

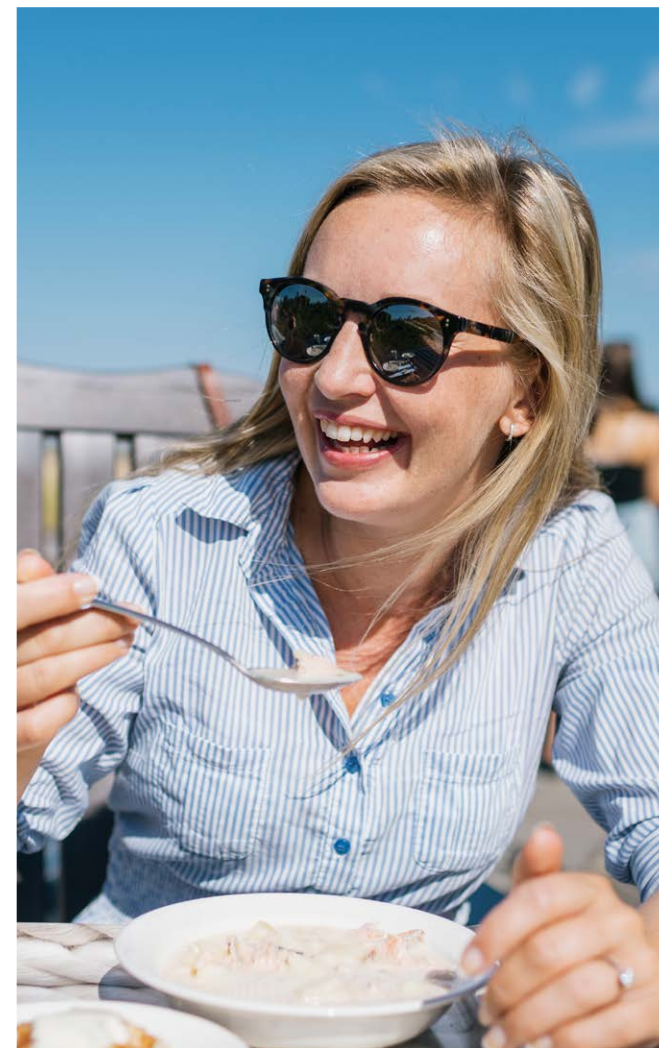
⁵¹ Visit Finland 2025

na on tuottaa mahdollisimman suurta lisäarvoa suomalaiselle matkailuelinkeinolle ja kansantaloudelle laajemmin. Strategiassa korostetaan, että matkailun kasvua tulee tarkastella arvon, ei volyymin näkökulmasta. Tämä tarkoittaa erityisesti yritysten yksikkötuottojen kasvattamista, kansainvälisen liiketoiminnan vahvistamista sekä vientitulojen ja verokertymän lisäämistä. Samalla matkailu nähdään keskeisenä välineenä työllisyyden, kaupan ja investointien edistämisessä. Tavoitteena on ohjata matkailun kehitystä siten, että se vahvistaa alueellista elinvoimaa, tukee paikallisyhteisöjä ja edistää luonnon kestävästä käytöstä. Kasvua suunnataan korkean arvon teemoihin, joissa Suomella on kilpailuetua. Keskeisenä periaatteena on, että matkailun tulee kehittyä vastuullisesti ja pitkäjänteisesti siten, että luonto, kulttuuriperintö ja paikallisyhteisöt säilyvät ja vahvistuvat.⁵¹

Paikkaa tukevassa lähestymistavassa matkailua ohjataan tietoisesti vastaamaan paikallisyhteisön vahvuuksia ja tarpeita.

KUVA JUHO KUVA

Mikäli matkailun kehitystä ohjataan ainoastaan kysyntälähtöisesti nopeaa kasvua tavoitellen, voivat riskit kasvaa arvon epätasaisesta jakautumisesta ja paikallisen elämänlaadun heikkenemisestä. Paikkaa tukevassa lähestymistavassa matkailua ohjataan tietoisesti vastaamaan paikallisyhteisön vahvuuksia ja tarpeita, jolloin kehityksen lähtökohtana ovat alueen omat tavoitteet ja tahtotila. Tällöin matkailu ei ohjaa paikallista kehitystä, vaan toimii sitä tukevana tekijänä.

MATKAILUN ARVONLUONTI JA ARVON HEIKENTYMINEN

Matkailu voi vahvistaa tai heikentää paikallisyhteisöille syntyvää arvoa riippuen siitä, miten matkailua kehitetään ja ohjataan. Matkailun vaikutuksia paikallisyhteisöjen näkökulmasta voidaan tarkastella esimerkiksi alla esitettyjen arvonluontipisteiden avulla.

Arvonluontipiste	Esimerkki arvonluonnista	Esimerkki arvonheikennyksestä
Paikalliset yritysmahdollisuudet	Matkailu synnyttää uutta paikallista yritystoimintaa, vahvistaa yritysten kannattavuutta ja kytkeytyy laajasti paikalliseen elinkeinoon (ml. kauppa, kuljetus, palvelut)	Merkittävä osa matkailutuloista siirtyy paikallisyhteisön ulkopuolelle tai paikallisten yritysten rooli jää vähäiseksi.
Työllisyys ja toimeentulo	Matkailu tarjoaa mahdollisimman monipuolisia ja ympärivuotisia työmahdollisuuksia sekä vahvistaa paikallisten työllistymistä, alueen elinkeinorakennetta sekä verotuloja.	Työpaikat ovat pääosin matalapalkkaisia, määräaikaista tai epävarmoja, eivätkä ne tue paikallista työllistymistä tai perustuvat laajasti ulkopuoliseen työvoimaan.
Paikallinen elämänlaatu	Matkailu tukee paikallista elämäntapaa, rikastuttaa kulttuuri- ja vapaa-ajan tarjontaa sekä parantaa palveluita myös paikallisille	Palvelut suunnitellaan vain matkailijoille, hinnat nousevat ja paikallisten arki vaikeutuu.
Liikenneyhteydet	Matkailu parantaa liikenneyhteyksiä ja liikku- misen sujuvuutta siten, että ne palvelevat myös paikallista arkea ja alueen muuta elinkeinojen kehittymistä	Liikennematkailu painottuvat matkailijoiden tarpeisiin tai aiheuttavat ruuhkautumista ja heikentävät paikallisten liikkumista.
Julkiset palvelut ja infrastruktuuri	Matkailun tuomat verotulot käytetään koulujen, terveyspalveluiden tai muiden yhteiskunnallisten palveluiden ja infrastruktuurin kehittämiseen	Matkailu rasittaa tai heikentää paikallisille luotua sosiaalista ja teknistä infrastruktuuria.
Luonto ja ilmasto	Matkailu tukee luonnon monimuotoisuutta ja luonnonsuojelua sekä edistää ympäristötietoisuutta ja ohjaa kestävään liikkumiseen ja kulutukseen.	Matkailu heikentää luonnon arvoa, aiheuttaa luonnon kulumista, roskaantumista tai lisää saasteita tai päästöjä.
Paikan tuntu ja identiteetti	Matkailu vahvistaa paikallista identiteettiä, kulttuuriperintöä ja asukkaiden suhdetta omaan kotipaikkaansa.	Matkailu sivuttaa paikalliset merkitykset, tuottaa ulkoapäin määritellyn mielikuvan paikasta tai etäännyttää asukkaat omasta elinympäristöstään.

ARVONLUONNIN MAHDOLLISUUKSIA

- Matkailutulojen kanavointi infrastruktuuriin ja peruspalveluihin
- Paikallisten hankintojen lisääminen ja palveluketjujen vahvistaminen
- Paikallisliikenteen ja kestävien liikkumiskäytäntöjen kehittäminen ja integrointi matkailuun
- Paikallisen osaamisen hyödyntäminen ja osaamisvajeen ratkaisut
- Rahoitusmekanismit luonnon suojeluun, ennallistamiseen ja virkistyskäytön lisäämiseen
- Paikallisten osallistaminen matkailun suunnitteluun ja palveluiden kehittämiseen
- Ainutlaatuisien, paikkaan sidottujen erottuvuustekijöiden tunnistaminen ja paikallislähtöinen tarjonta

Julkiset palvelut ja infrastruktuuri

Ylläpito ja kehittäminen kannattaa

Yritysmahdollisuudet

Monipuolistuvat ja kannattavuus paranee

ARVONLUONNIN MENETYKSIÄ

- Matkailu lähinnä rasittaa infrastruktuuria
- Matkailutulot valuvat ulkopuolelle ja kohdetta johdetaan ulkoapäin
- Liikenne ruuhkautuu ja saavutettavuus palvelee matkailijoiden tarpeita
- Matkailu tuottaa kausiluontoisia, matalapalkkaisia työpaikkoja jotka perustuvat ulkopuoliseen työvoimaan
- Matkailu heikentää luonnon arvoa kulutuksella, roskaantumisella ja saasteilla
- Kohde ja sen tarjonta palvelee lähinnä matkailijoita
- Matkailu tuottaa kohteesta ulkoapäin määritellyn mielikuvan, etäännyttäen paikalliset

Liikenne

Liikenneyhteydet ja alueen matkaketjut sujuvoituvat

Paikkaa tukevan arvon kehittäminen

Työllisyys ja toimeentulo

Eri toimialoja tukeva ja paikallisia ympärivuotisesti työllistävä rakenne

Luonto ja ympäristö

Luonnon arvo nousee ja sen tuottamat virkistysmahdollisuudet kohenevat

Paikan tuntu ja identiteetti

Paikallisylypeys ja paikan vetovoima vahvistuu

Elämänlaatu

Tarvelähtöiset palvelut ja runsaat pitovoimatekijät

Arvonluonti matkailussa

KESTÄVÄ MATKAILU LUO ARVOA PAIKALLE JA PAIKALLISILLE

Olennaisten kestävyysvaikutusten tunnistaminen

Toimialana matkailulla on vaikutuksia luonontilaan, ihmisiin, talouteen sekä laajemminkin yhteiskuntaan. Näiden vaikutusten kokonaisuus muodostuu kuitenkin lopulta yksittäisten yritysten toiminnasta ja valinnoista. Yritykset ovat avainasemassa siinä, minkälaisia palveluja ne tarjoavat, sekä millä tavoin toiminta kuormittaa tai tukee luontoa, ihmisiä ja ympäröivää yhteiskuntaa.

Koska ympäristöön, sosiokulttuuriseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen liittyy laaja joukko erilaisia kestävyysseikkoja, ei voida olettaa, että yksittäinen yritys kykenisi vastaamaan niistä jokaiseen — etenkin matkailualalla, jossa 99,5 % yrityksistä on mikro- ja pienyrityksiä⁵². Edellä mainitut ulottuvuudet ovat kuitenkin

keskinäisessä riippuvuussuhteessa. Vaikka yritys voi vastuullisuustyössään painottaa sille olennaisimpia teemoja, pelkkä yksittäisiin osa-alueisiin keskittyminen ei riitä. On siis riittämätöntä, jos yritys edistää ainoastaan ympäristövastuuta tai työntekijöidensä hyvinvointia. Kestävyystyötä tulee lähestyä moniulotteisesti, huomioiden eri ulottuvuudet ja niiden väliset riippuvuudet osana kokonaisvaltaista toimintaa.

Yritysten kestävyystyö ei ole kaikkialla samanlaista, sillä yritysten koko, toimintaympäristö, palvelurakenne ja sidosryhmäodotukset vaihtelevat.⁵³ Jotta yritys voi aidosti integroida kestävyysteemat ja -tavoitteet osaksi strategiaansa ja päivittäistä toimintaansa, sen on ensin tunnistettava toimintansa olennaisimmat

---

Vaikuttava kestävyystyö edellyttää olennaisten vaikutusten sekä niihin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien tunnistamista.

---

vaikutukset toimintaympäristöönsä. Samalla yrityksen on arvioitava, millaisia riskejä ja mahdollisuuksia kestävyysnäkökulmat voivat sen toiminnalle aiheuttaa.

Arviointiprosessia, jossa yritys tunnistaa ja priorisoi toimintansa kannalta keskeiset kestävyysaiheet, kutsutaan olennaisuusanalyysiksi. Kaksois-olennaisuuden arvioinnissa tarkastellaan kahta näkökulmaa: yrityksen toiminnan vaikutuksia

⁵² Tilastokeskus 2024

⁵³ Worthington 2013

ympäristöön ja yhteiskuntaan (vaikutuksen olennaisuus) sekä kestävyystekijöiden vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan, riskeihin ja mahdollisuuksiin (taloudellinen olennaisuus). Kaksinkertainen olennaisuuden käsite on lähtöisin EU:n kestävyysraportoinnin sääntelystä.⁵⁴

Vaikka Suomessa matkailualan yrityksillä ei juuri ole suoraa kestävyysraportointivaihtetta, auttaa kaksinkertaisen olennaisuuden näkökulma tunnistamaan ne teemat, joissa yrityksen toiminnalla on merkittäviä kestävyysvaikutuksia. Samalla se auttaa tunnistamaan myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja riskejä tekemällä näkyväksi ne kestävyystekijät, jotka voivat vahvistaa tai heikentää yrityksen kilpailukykyä. Arviointi tukee kestävä matkailun rajojen huomiointia yrityksen strategisessa päätöksenteossa ja riskienhallinnassa. Se auttaa tunnistamaan, missä kohdin toiminta pysyy kestävyysrajoissa ja missä siihen liittyy riski heikentää toimintaympäristön edelly-

tyksiä. Samalla se mahdollistaa ennakoivien toimenpiteiden suunnittelun sekä sellaisten ratkaisujen tunnistamisen, jotka vahvistavat yrityksen resilienssiä, kilpailukykyä ja sopeutumiskykyä.

Kaksinkertainen olennaisuus auttaa tunnistamaan keskeiset kestävyysvaikutukset ja kytkemään kestävä matkailun rajat osaksi yrityksen strategista päätöksentekoa.

---

⁵⁴ Euroopan komissio 2025

OPAS NÄIN LÄHDET LIIKKEELLE KAKSOISOLENNAISUUDEN ARVIOSSA

Aloita tunnistamalla yrityksesi toimintaympäristö sekä arvoketju

- **Tunnista lainsäädännön** vaatimukset.
- **Tunnista matkailutoimialaan** liittyvät vaatimukset, odotukset ja linjaukset.
- **Tunnista yrityksesi** arvoketjun keskeiset vaiheet (esim. hankinnat, oma toiminta ja palveluntuotanto, loppukäyttäjät).

Tunnista ja osallista keskeiset sidosryhmät

- **Tunnista yrityksesi** toiminnan kannalta keskeisimmät sidosryhmät. Muista huomioida luonto yhtenä sidosryhmänä.
- **Selvitä sidosryhmien** odotukset, vaatimukset ja huolenaiheet kestävyysnäkökulmasta. Osallista sidosryhmät mukaan työskentelyyn.

Huomioi eri aikavälit ja vaikutusten luonne

- **Tarkastele vaikutuksia** lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.
- **Arvioi** vaikutusten mittakaavaa, laajuutta ja vakavuutta.
- **Huomioi** myönteiset sekä kielteiset vaikutukset.

Olennaisuuden arvioiminen

- **Arvioi**, millaisia vaikutuksia toiminnallasi on ympäristöön ja ihmisiin.
- **Arvioi**, miten kestävyystekijät vaikuttavat yrityksesi talouteen, riskeihin ja mahdollisuuksiin.

Lopuksi määritä olennaisimmat kestävyysseikat⁵⁵ ja hyödynnä tuloksia

- **Määritä** saatujen tulosten perusteella yritykselle keskeisimmät kestävyysseikat.
- **Hyödynnä** arvioinnin tuloksia kestävyysraportoinnin lisäksi liiketoiminnan päätöksenteossa, strategiatyössä sekä kestävyystavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisessa.

⁵⁵ EFRAG 2024

3

Luonto- positiivisuuden kasvava merkitys

Luonnon monimuotoisuus ja sen merkitys

Luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetillä tarkoitetaan elävien organismien ja ekologisten kompleksien monipuolisuutta ja vaihtelua.⁵⁶ Luonnon ekosysteemipalvelut tarjoavat maapallolle ja sen asukkaille monia välttämättömiä palveluita. Niihin kuuluvat esimerkiksi ilmaston ja ravinnekierron ylläpito, puhtaan veden tuottaminen, kasvien pölytys sekä luonnosta saatavat ravinnon ja raaka-aineiden lähteet. Näiden lisäksi luonto tarjoaa aineettomia hyötyjä, joita ovat esimerkiksi virkistyskäyttö, luontomatkailu ja elämysarvot.⁵⁷ Harva matkailuyritys maksaa luonnolle takaisin näistä tarjotuista palveluista. Matkailun näkökulmasta erityisesti Suomen luonnonympäristö on tunnis-

tettu keskeiseksi vetovoimatekijäksi, joka houkuttelee matkailijoita Suomeen⁵⁸.

KANSAINVÄLISET JA KANSALLISET TAVOITTEET JA OHJAUS

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen eli luontokato on globaali kriisi, joka uhkaa maapallon elämän edellytyksiä ja sen ylläpitäviä toimintoja. Luonnonvarojen ylikulutus, tuhoava maan ja merien käyttö, saasteet sekä vieraslajit ovat esimerkkejä ihmisten haitallisen toiminnan seurauksista, jotka vaikuttavat luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen. Myös ilmastonmuutoksesta aiheutuvat keskilämpötilan nousu,

---

Matkailu hyödyntää luonnon tuottamia palveluja ilman, että niiden arvoa aina palautetaan luonnolle.

---

sään ääri-ilmiöt, metsäpalot, tulvat ja kuivuus sekä merenpinnan nousu vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen.⁵⁹

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja luontokadon ehkäisy on sisällytetty useisiin kansainvälisiin ja kansallisiin sopimuksiin ja tavoitteisiin. EU:n biodiversiteettistrategian keskeisenä tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja kääntää kehityssuunta myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteena on, että vähintään 30 prosenttia EU:n maa ja merialueista sekä keskeisistä lajeista ja luontotyypeistä on suojeltuja vuoteen 2030 mennessä.⁶⁰ Petteri Orpon

⁵⁶ Dahiya 2005

⁵⁷ Kolström 2010

⁵⁸ Finland Promotion Board 2026

⁵⁹ IPBES 2024

⁶⁰ Euroopan komissio 2023

hallitusohjelmassa luonnon monimuotoisuuden edistäminen nähdään kilpailuetuna. Hallitusohjelman tavoitteena on vahvistaa luonnon monimuotoisuutta samalla, kun luontokädenjälkiosaamisesta ja luontoposiitivisista toimintamalleista ja ratkaisuisista tehdään vientituote.⁶¹

Vuonna 2022 järjestetyssä YK:n COP15 luontokokouksessa päätettiin uudesta maailmanlaajuisesta luonnon monimuotoisuuskehiksestä (*Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework*).⁶² Kehyksen sisältämien pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteissa korostuvat luontokadon pysäyttäminen, luonnon monimuotoisuuden suojelun, kestäväen käytön, tavoitteiden toteuttamisen seurannan sekä arvioinnin edistäminen.⁶³ Kokouksessa World Travel & Tourism Council (WTTC), UN Tourism ja Sustainable Hospitality Alliance ilmoittivat uudesta yhteistyöstä, jonka tavoitteena on yhdistää julkisen ja

⁶¹ Valtioneuvosto 2023

⁶² Ympäristöministeriö 2023

⁶³ CBD 2023

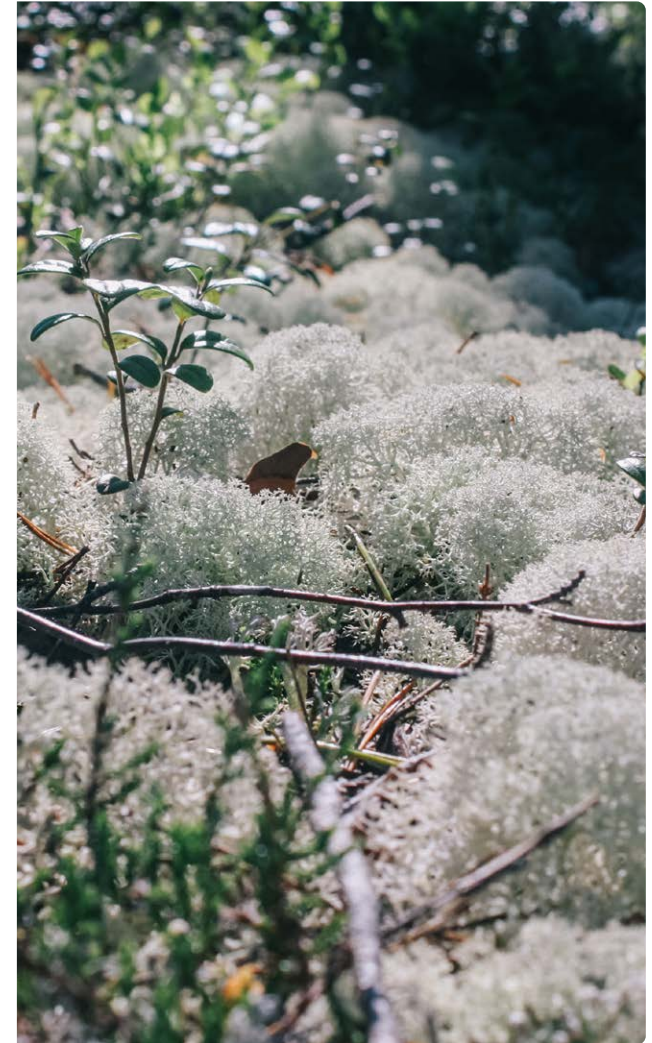
⁶⁴ WTTC et al., 2024

yksityisen sektorin toimijat edistämään luontoposiitivista lähestymistapaa matkailussa. Tahot julkaisivat vuonna 2024 Nature Positive Travel & Tourism in Action -raportin, jonne on koottu toimenpiteitä ja konkreettisia esimerkkejä siitä, miten matkailuala vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Raportti korostaa matkailun keskeistä roolia ja mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden suojelussa ja säilyttämisessä.⁶⁴

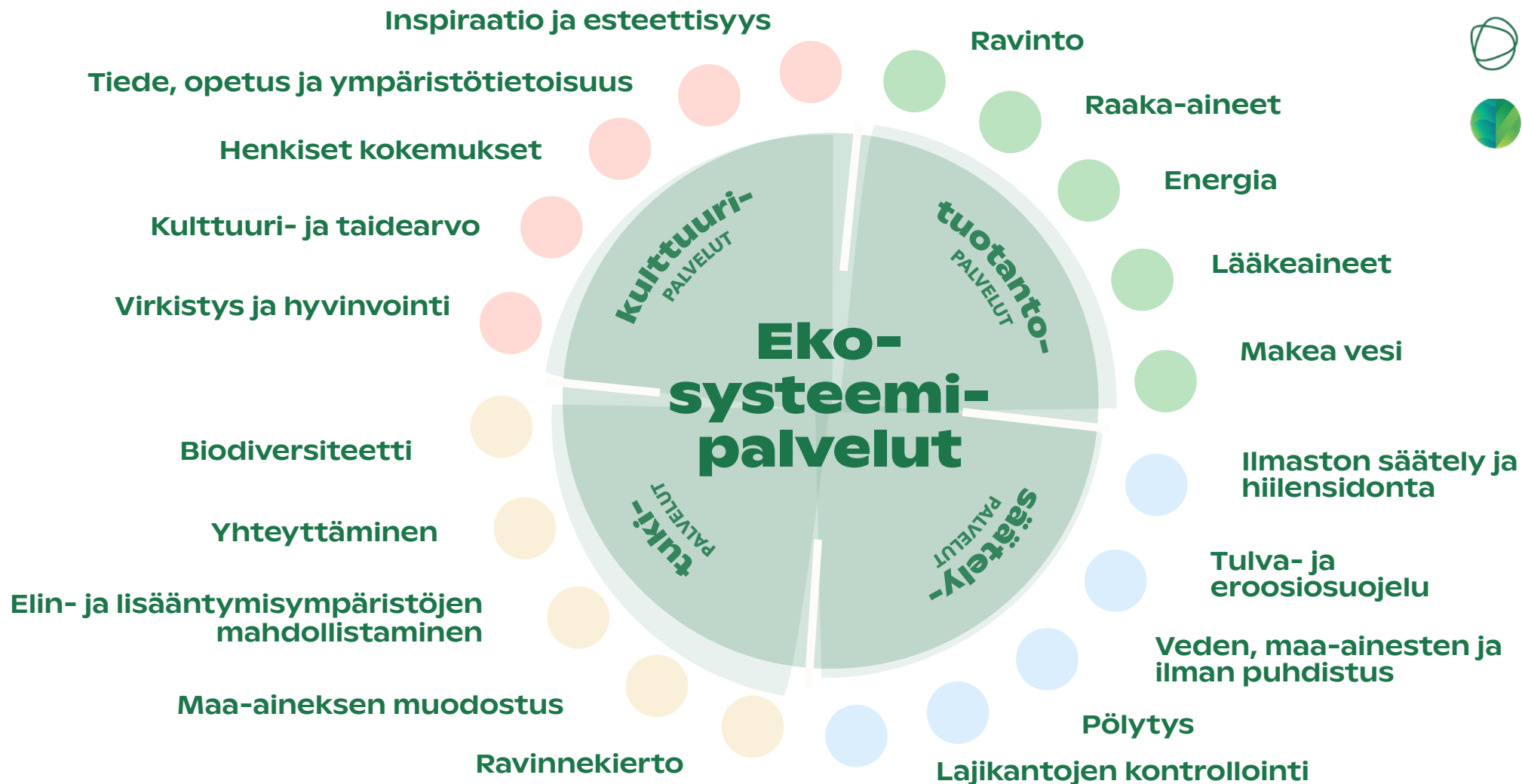

Matkailulla on merkittävä mahdollisuus luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa.

KUVA VISIT FINLAND

Ekosysteemipalvelut

LUONNON TUOTTAMAT AINEETTOMAT JA AINEELLISET PALVELUT ELÄMÄN TURVAAMISEKSI

Luontokato ja sen liiketoiminnalliset riskit matkailulle

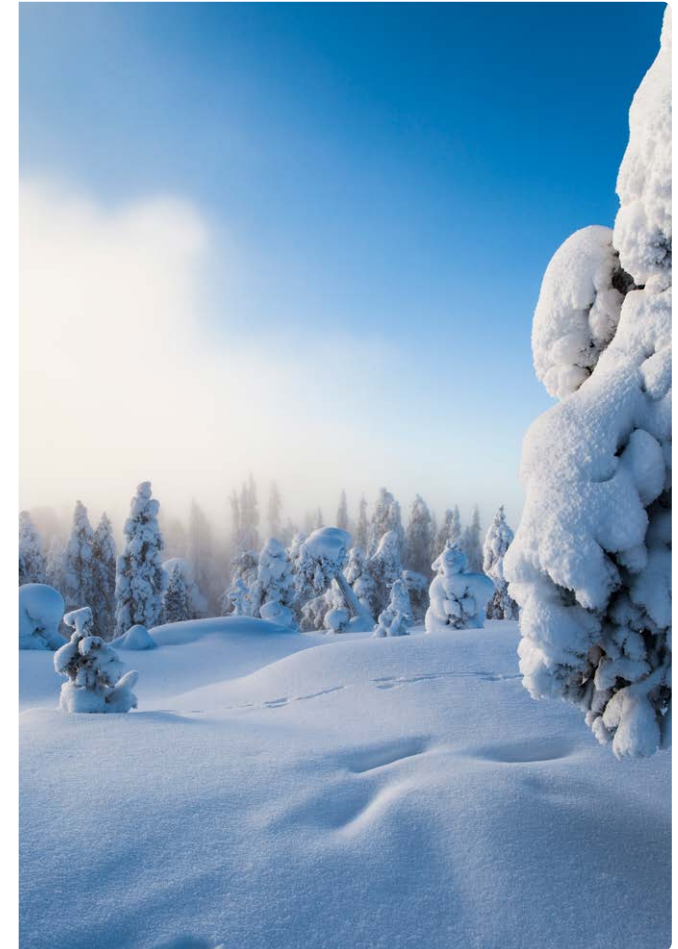
World Economic Forum (WEF) on listannut luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen yhdeksi kaikkien aikojen merkittävimäksi talousriskiksi ihmiskunnalle. Sään ääriilmiot, luontokato sekä ekosysteemien romahtaminen on arvioitu muodostavan seuraavan kymmenen vuoden aikana keskeisimmät globaalit riskit yhteiskunnille ja elinkeinoelämälle. Yksipuolistuvalla luonnolla on monia kauaskantoisia seurauksia, jotka ulottuvat niin talouteen, turvallisuuteen kuin laajemminkin koettuun hyvinvointiin.⁶⁵

Matkailu on riippuvainen luonnosta ja sen ekosysteemipalveluista, erityisesti kulttuurisista ekosysteemipalveluista, jotka mahdollistavat

matkailu- ja virkistysliiketoiminnan. Näin ollen luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen lisää liiketoiminnan epävarmuutta vaikuttamalla matkailu- ja virkistystoiminnan edellytyksiin. Luontokatoon liittyvät liiketoiminnalliset riskit voivat ilmetä fyysisinä vaikutuksina, maineriskeinä sekä sääntelyyn liittyvinä haasteina. Nämä tekijät voivat muodostua olennaisiksi ympäristöllisestä, sosiaalisesta tai taloudellisesta näkökulmasta ja heijastua muun muassa kustannusten kasvuun, sijoitusten kannattavuuteen sekä matkailutoimialan sosiaaliseen hyväksyttävyyteen.⁶⁶

⁶⁵ World Economic Forum 2023

⁶⁶ Ermgassen ym. 2022

KUVA VISIT FINLAND

Luontopohjaiset ratkaisut vahvistavat kilpailukykyä ja luovat uutta liiketoimintaa

Luonnon monimuotoisuuteen liittyvä toimintaympäristö on muutoksessa, ja yrityksiin kohdistuu toimialasta riippumatta kasvavia paineita eri sidosryhmien ja sääntelyn suunnalta. Luontoriippuvuuteen ja luontovaikutuksiin liittyvät kysymykset nähdään yhä selvemmin liiketoimintatariskeinä, joihin yritysten odotetaan vastaavan. Näihin odotuksiin vastaaminen on välttämätöntä liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta, mutta samalla se tarjoaa yrityksille mahdollisuuden saavuttaa kilpailuetua ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia.⁶⁷

Suomalaisilla matkailualan toimijoilla on mahdollisuus toimia suunnannäyttäjinä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja uusien kestävien liiketoimintaratkaisujen luomisessa. *Suomi muiden silmin 2026* -tutkimuksessa nousee esille Suomen tunnettavuus luonnosta ja sen kauneudesta. Kestävyysteemoissa Suomi on profiloitunut kiertotalouden, uusiutuvan energian ja jätehuollon edelläkävijäksi. Kestävyys korostuu myös osana matkailua, ja matkailua käsittelevässä uutisoinnissa Suomi näyttäytykin usein kestäväenä matkakohteena.⁶⁸

Luontoposiitiivinen matkailu aktiivisesti investoi luonnon tilan parantamiseen matkailukohteissa.

Luontopohjaiset ratkaisut ovat luonnosta inspiroituneita toimintamalleja, joilla vastataan yhteiskunnallisiin haasteisiin. Ne hyödyntävät ja jäljittelevät luonnon prosesseja ja tukevat ekosysteemien suojelua, hoitoa ja ennallistamista. Ratkaisuilla voidaan edistää ympäristön lisäksi myös sosiaalista hyvinvointia, terveyttä, resilienssiä ja taloudellista tasa-arvoa.⁶⁹ Yhteistyö eri sidosryhmien, kuten paikallisten yhteisöjen kanssa nousee keskeiseen rooliin luontopohjaisten ratkaisujen kehittämisessä ja toimeenpanossa.⁷⁰ Parhaimmassa tapaukses-

---

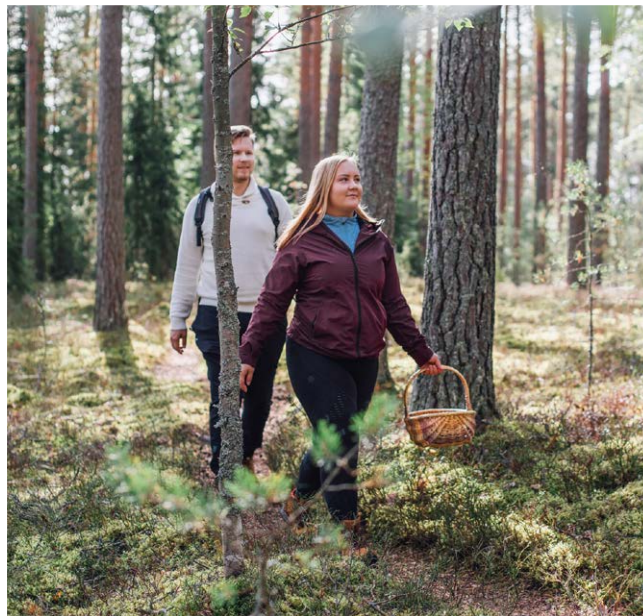
⁶⁷ Suomen Luontopaneelin julkaisuja 2026

⁶⁸ Finland Toolbox 2026

⁶⁹ Sitra 2022

⁷⁰ Padma, P., Ramakrishna, S. & Rasoolimanesh, S. M. 2022

sa luontopohjaiset ratkaisut voivat lisätä matkailualan yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta samalla, kun ne vahvistavat luonnon tilaa, ekosysteemien elinvoimaa ja yhteiskunnallista hyvinvointia. Esimerkkejä luontopohjaisista ratkaisuista ovat ekosysteemilähtöinen luontokohteiden ennallistaminen, vierailijamäärien ohjaaminen luonnon sietokyvyn mukaisesti, matkailutulojen kanavointi elinympäristöjen suojeluun ja hoitoon sekä biodiversiteettiä vahvistavat maan- ja maisemanhoitokäytännöt matkailuympäristöissä.

KUVA JULIA KIVELÄ

LUONNON MONIMUOTOISUUS JA YHTEISTYÖ MATKAILUN KESKIÖSSÄ

TAPAUSESIMERKKI AT NATURE

AT Nature on Inarissa toimiva perheyrittäjä, joka tarjoaa aktiviteetteja, elämyksiä ja majoitusta. Yrityksen toiminnan ytimessä on ajatus siitä, että matkailun tulisi jättää kohteet parempaan kuntoon kuin ne olivat alun perin. Tätä periaatetta toteutetaan tarjoamalla elämyksiä, jotka tukevat ekosysteemien elpymistä, vahvistavat paikallista kulttuuria ja lisäävät yhteisöllisyyttä. Samalla vieraille tarjotaan merkityksellisiä ja opettavaisia kokemuksia pohjoisen luonnon parissa.

Yritys tekee tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten naapureiden, ruoantuottajien ja yrittäjien kanssa. Yritys esimerkiksi tukee Lapin lintutieteellistä

yhdistystä kannatusjäsenenä. Tämä lähestymistapa edistää kunnioittavaa vuorovaikutusta ympäristön kanssa ja syventää ymmärrystä luonnosta.

AT Nature tukee biodiversiteettiä käytännön toimilla, hyödyntää uusiutuvaa energiaa, minimoi jätteitä ja käyttää ruokatarjoiluissaan kestävästi hankittuja luonnon raaka-aineita, joita kerätään vain tarvittava määrä luonnon kantokyky huomioiden.

AT Nature osoittaa, että yritys voi toiminnallaan yhteistyön ja luontoon perustuvan toiminnan kautta edistää kestävästä, osallistavaa ja elinvoimaista kohdetta asua ja vierailua.

KUVAT TERHI HULTAMO

Askelmerkit luontoposiitiivisen matkailun edistämiseksi

Matkailun biodiversiteettitoimien tavoitteena on hidastaa paikallisen luonnon köyhtymistä ja edistää sen monimuotoisuuden palautumista.⁷¹ Jotta tehdyt toimenpiteet olisivat mahdollisimman vaikuttavia, tulee yrityksen ensin tunnistaa oman toimintansa riippuvuus luonnosta sekä toiminnan suorat tai epäsuorat vaikutukset luontoon. Ilman ymmärrystä oman toimintansa vaikutuksista, voivat tehdyt toimenpiteet jäädä helposti irralliseksi tai tehottomiksi.⁷²

Kokonaisvaltaisten vaikutusten ymmärtäminen sekä vaikuttavat toimenpiteet edellyttävät myös sidosryhmien näkemysten huomioon ottamista ja osallistamista. Myös luontoa on

tärkeää tarkastella niin sanottuna hiljaisena sidosryhmänä, jonka tarpeet ja rajat tulee huomioida suunnittelussa ja päätöksenteossa.⁷³ Yhteistyön rooli paikallisyhteisöjen, viranomaisien, alueellisten luonnonsuojelujärjestöjen ja kansalaisjärjestöjen kanssa lisää luontotyön vaikuttavuutta mahdollistamalla paikallisen tiedon ja asiantuntemuksen hyödyntämisen.⁷⁴ Samalla se vahvistaa toimien hyväksyttävyyttä, kohdentamista ja systemaattista seuranta.

Luontotoimenpiteiden suunnittelussa voi käyttää apuna lievennyshierarkiaa. Lieventämishierarkian noudattaminen nähdään kansainvälisesti tärkeänä keinona luonnon monimuotoisuuden

KUVA VISIT FINLAND

suojelussa ja siirtymässä kohti luontoposiitiivisuutta. Lieventämishierarkian mukaan syntyviä haittoja tulee ensijaisesti välttää ja vähentää. Mikäli haittoja kaikesta huolimatta syntyy, tulee jäljelle jäävät haitat pyrkiä korvaamaan ennallistamistoimenpitein. Vasta viimesijainen keino on kompensointi.⁷⁵

⁷¹ UNWTO 2023

⁷² IPBES 2022

⁷³ Laine 2024

⁷⁴ Reed 2018

⁷⁵ IUNC 2025

LIEVENNYSHIERARKIA JA MATKAILU

Lievennyshierarkian taso	Toimenpiteen sisältö	Esimerkkejä matkailusta
Välttäminen	Haitallisten vaikutusten estäminen jo suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa.	<ul style="list-style-type: none"> • Luontomatkailukohteiden käyttörajoitukset herkinä ajankohtina (esim. pesimä- ja lisääntymiskaudet) • Rakentamisen sijoittaminen pois arvokkailta luontokohteilta ja herkiltä elinympäristöiltä
Haittojen minimointi	Vaikutusten vähentäminen silloin, kun niitä ei voida kokonaan välttää.	<ul style="list-style-type: none"> • Työntekijöiden ja matkailijoiden perehdyttäminen luonnon monimuotoisuudesta ja sen edistämiseen liittyvistä teemoista • Melua ja häiriötä vähentävät kuljetus- ja liikkumisratkaisut luontokohteissa • Selkeiden kävijäreittien ja kapasiteettirajojen käyttöönotto ylikulutuksen ehkäisemiseksi
Ennallistaminen	Luonnontilan parantaminen toiminnasta aiheutuneiden vaikutusten jälkeen.	<ul style="list-style-type: none"> • Vesistöjen, metsien tai niittyjen ennallistamistoimet yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa • Luontopolkujen, rantojen ja luontokohteiden ennallistaminen matkailukäytön jälkeen • Vieraslajien torjunta matkailukohteissa
Kompensointi	Jäljelle jäävien, merkittävien haittojen hyvittäminen muualla	<ul style="list-style-type: none"> • Biodiversiteettiä tukevien hankkeiden rahoittaminen

Vaikuttava luontotyö edellyttää, että yritys tunnistaa luontovaikutuksensa, huomioi sidosryhmät ja ehkäisee haittoja lieventämishierarkian mukaisesti.

EKOLOGINEN KOMPENSAATIO JA LUONTOARVOMARKKINAT

Ekologisella kompensatiolla tarkoitetaan sitä, että aiheutettu luontohaitta hyvitetään muualla. Ekologinen kompensatio on viimesijainen keino, kun haittoja ei voida enää estää tai lieventää. Vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta säädetään luonnonsuojelulaissa.⁷⁶ Luonnonarvomarkkinoilla tuotetaan, myydään ja ostetaan luonnonarvoja esimerkiksi ekologista kompensatiota varten.⁷⁷

MITEN MATKAILUTOIMIJIAT VOIVAT HYÖTYÄ LUONTOARVOMARKKINASTA?

Luonnonarvojen turvaaminen on matkailualan yrityksissä ratkaisevaa, sillä yritykset ovat riippuvaisia luonnosta ja sen tarjoamista ekosysteemipalveluista. Luonnonarvomarkkina on konkreettinen keino edistää toiminnassa luonnon monimuotoisuutta⁷⁸.

⁷⁶ Ympäristöministeriö 2024

⁷⁷ Ympäristöministeriö 2025

⁷⁸ Compensate Foundation 2026

VINKKI

LUONTOARVOMARKKINASSA TUNNISTETTUJA KEINOJA

- **ekologinen kompensatio:** keino hyvittää toiminnasta aiheutunut luontohaitta
- **luontoteko:** ostetaan tai tuotetaan luonnonarvohehtaareja ilman, että on synnytetty haittaa muualla
- **vapaaehtoiset luontotoimet:** esim. lahjoitukset luonnonsuojeluun

MATKAILUN JALANJÄLJEN HYVITTÄMINEN

TAPAUSESIMERKKI

SALLAN LUONTOHYVITYS

Sallan matkailutoimijat ovat yhdessä Luonnonperintösäätiön kanssa käynnistäneet kampanjan, jonka tavoitteena on kerätä varoja Etelä-Sallassa Oulankajoen varrella sijaitsevan monimuotoisen metsäalueen suojeluun. Kampanjan avulla pyritään ostamaan, ennallistamaan ja suojelemaan yli 30 hehtaarin metsäalue matkailijoiden ja alueen yritysten tuella.

Kampanja tarjoaa matkailijoille, yrityksille ja muille luonnosta kiinnostuneille konkreettisen mahdollisuuden osallistua luonnonsuojeluun.

Osallistujat voivat valita tuettavan luontotyyppin sekä päättää lahjoituksen suuruuden. Lisäksi kampanjaa voi tukea ilman rahalahjoitusta osallistumalla vuosittain järjestettäviin ennallistamistalkoisiin, jotka ovat avoimia kaikille.

Sallan luontohyvitys on esimerkki toimintamallista, jossa matkailualan toimijat voivat vahvistaa paikallisia luontoarvoja konkreettisten suojele- ja ennallistamistoimien kautta. Se tekee luonnonarvot näkyviksi ja tarjoaa käytännönläheisen tavan edistää luontopositiivisuutta matkailualalla.

STF-ohjelmaan sitoutuneiden matkailuyrityksistä 41 prosenttia osallistuu luonnon monimuotoisuutta turvaaviin toimiin.⁷⁹ Yleisimmät toimenpiteet luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ovat uhanalaisten lajien ja elinympäristöjen hoito sekä vieraslajien torjunta. Ne ovat esimerkiksi korjaavista toimista, joilla pyritään parantamaan luonnon nykytilaa ja estämään lisähaittojen synty. Toimet ovat ekologisesti tärkeitä ja välttämättömiä, mutta ne painottuvat tilanteisiin, joissa luontohaittoja on jo syntynyt.

STF-ohjelman yrityksistä 26 prosenttia on laatinut suunnitelman luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi, mikä viittaa siihen, että haittojen ennakointi ja järjestelmällinen suunnittelu eivät vielä ole laajasti käytössä. Tämä korostaa tarvetta siirtää painopistettä aiempaa vahvemmin ennakoivaan ja luontohaittoja ehkäisevään työhön.

Systemaattinen ja vaikuttava luontotyö edellyttää, että yrityksen toiminnan keskeiset luontovaikutukset ja riippuvuudet tunnistetaan, ja

⁷⁹ STF-indikaattori D.7.1. STF-tilastot

⁸⁰ TNFD 2023

että luontotyölle asetetaan näihin perustuvat olennaiset ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Näitä tavoitteita tukevien toimenpiteiden säännöllinen seuranta, mittaaminen ja läpinäkyvä raportointi ovat edellytys luontotyön vaikuttavuuden arvioinnille ja kehittämiselle.⁸⁰ Ilman näitä käytäntöjä on olemassa riski, että luontoposiitivisuuteen tähtäävät toimet jäävät ylätasoon tavoitteiksi tai näyttäytyvät viherpesuna, eikä siten toimien todellista vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen voida osoittaa tai arvioida luotettavasti.

Luontotyössä korostuvat edelleen korjaavat toimet, vaikka vaikuttavuuden lisäämiseksi tarvitaan systemaattisempaa ja ennakoivampaa lähestymistapaa.

KUVA HARRI TARVAINEN

4 Ilmastotyön eteneminen ja matkailuyritysten resilienssi

LUONTOKADON ja ilmastonmuutoksen yhteisvaikutukset voimistuvat entisestään. Luonnon ekosysteemien heikkeneminen lisää ilmastoriskejä, ja samanaikaisesti ilmaston lämpeneminen kiihdyttää luonnon monimuotoisuuden hupenemista.⁸¹ Vuosi 2024 oli mittaushistorian lämpimin ja toi näkyviin äärimmäisten sääilmiöiden voimistumisen. Vuonna 2025 kehityssuunta jatkui samankaltaisena, ja kyseinen vuosi oli Suomessa mittaushistorian toiseksi lämpimin.⁸² Samaan aikaan kansainväliset arvioinnit osoittavat luonnon monimuotoisuuden nopean heikentymisen. Arvion mukaan jopa 75 prosenttia maapallon maapinta-alasta on muuttunut merkittävästi ihmisten toiminnan seurauksena.⁸³

EU:n ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteet kytkeytyvät toisiinsa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että samoilla toimenpiteillä voidaan samanaikaisesti vähentää päästöjä sekä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta.⁸⁴ Matkailualalla yritysten vastuu on keskeisessä roolissa. Yritys-

⁸¹ Tolvanen & Luukkonen 2011

⁸² Ilmatieteen laitos 2025

⁸³ IPBES 2022

⁸⁴ Euroopan komissio 2022

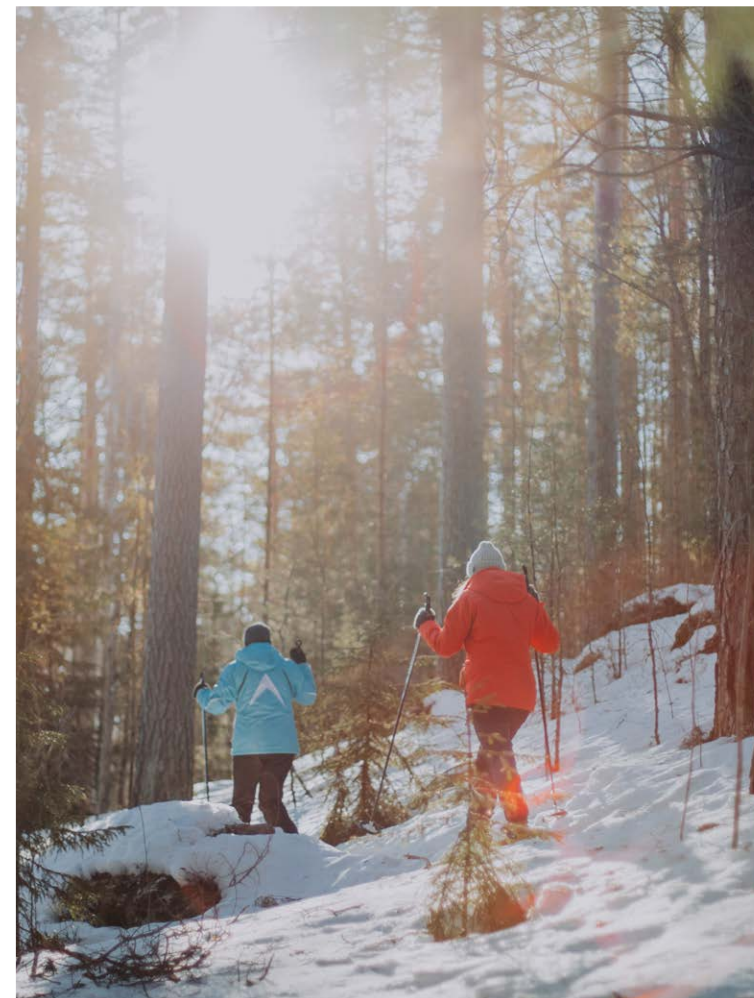
⁸⁵ WTTC 2024

ten on ennakoitava ilmastonmuutoksen ja luontokadon aiheuttamia riskejä sekä vahvistettava toimintansa sopeutumiskykyä. Ala on riippuvainen luonnosta ja sen ekosysteemipalveluista, ja sen osuus globaaleista kasvihuonekaasupäästöistä on merkittävä.⁸⁵

Luonnon ekosysteemien heikkeneminen lisää ilmastoriskejä samalla kun ilmaston lämpeneminen kiihdyttää luonnon monimuotoisuuden hupenemista.

KUVA JULIA KIVELÄ

Ilmastotoiminta- suunnitelman tilannekuva 2025

Visit Finland on julkaissut vuonna 2023 [ilmastotoimintasuunnitelman](#) (*Climate Action Plan, CAP*), jonne on listattu konkreettisia ilmastotoimenpiteitä, joiden tarkoitus on tukea globaalia tavoitetta puolittaa päästöt vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä. *Kestävän matkailun tila 2024* -raportissa raportoitii ensimmäistä kertaa ilmastotoimintasuunnitelman etenemisestä⁸⁶ ja vuoden 2025 raportti syventää tätä tarkastelua tarjoamalla ajantasaisen tilannekuvan toimenpiteiden edistymisestä ja vaikuttavuudesta.

Ilmastotoimintasuunnitelman keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa matkailun kasvi-

huonepäästöjen mittaaminen ja seuranta, vähähiilisten liikkumisratkaisujen ja energiatehokkuuden edistäminen matkailupalveluissa, sekä luontoa tukevien matkailupalvelujen kehittäminen. STFohjelman kautta yrityksiä tuetaan ilmastotavoitteiden asettamisessa ja päästövähennystoimien toteuttamisessa, samalla kun varautumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja toimialan resilienssiä vahvistetaan.⁸⁷

Visit Finlandin ilmastotoimintasuunnitelma koostuu viidestä toimenpidepolusta, joita ovat mittaaminen, päästövähennykset, uudistava matkailu, yhteistyö sekä rahoitus. Vuoden 2024 raportissa sopeutuminen nostettiin omaksi erilliseksi polukseksi sen merkittävyyden vuoksi.

Ilmastotoimintasuunnitelma koostuu yhteensä 163 toimenpiteestä. Näistä 119 on toteutettu kokonaisuudessaan, 14 ei ole edistynyt merkittävästi ja neljä tavoitetta on käynnissä mutta vielä kesken. Lisäksi 26 toimenpidettä on luonteeltaan jatkuvia sitoumuksia, jotka edellyttävät pitkäjänteistä työskentelyä ja tavoitteisiin sitoutumista.

Suurin osa ilmastotoimintasuunnitelman toimenpiteistä on toteutettu kokonaisuudessaan. Toimenpiteet, jotka eivät ole edistyneet merkittävästi liittyvät pääasiassa päästövähennyksen ja uudistavan matkailun polkuihin. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa ohjeistusten laatiminen päästövähennysten ja luontoperus-

⁸⁶ Visit Finland 2024

⁸⁷ Visit Finland 2023

taisten ratkaisujen edistämiseksi tai parhaiden käytäntöjen kartoittaminen luonnon monimuotoisuuden, ilmaston ja ihmisten hyvinvoinnin välisistä yhteyksistä. Muita ei merkittävästi edistyneitä toimia ovat ilmastokriteerien systematisempi huomioiminen hankinnoissa ja tapahtumatuotannossa, sekä tapahtumien vähähiilisten ruokavaihtoehtojen lisääminen sekä ruokahävikin vähentäminen erilaisten hävikinseuranta ja hallintaa tukevien järjestelmien avulla.

Toimenpiteet, jotka ovat parhaillaan käynnissä liittyvät mittaamisen, uudistavan matkailun sekä rahoituksen polkuihin. Toimet liittyvät STFohjelmaan osallistuvien yritysten kestävyysraportoinnin tukemiseen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen kytkemiseen osaksi STFohjelmaa. Lisäksi käynnissä oleviin toimenpiteisiin kuuluu STFohjelman yritysten itsearviointitulosten raportointi.⁸⁸

Ilmastotoimintasuunnitelman edistymistä koskeva tarkempi kuvaus on esitetty tämän raportin liitteissä.

Visit Finlandin ilmastotoimintasuunnitelman edistymistä tarvitaan erityisesti päästövähennyksiin ja uudistavaan matkailuun liittyvissä toimissa.

---

⁸⁸ CAP Action planning timetable. Visit Finland

1. Mittaaminen

 45 %

STF-yrityksistä mittaa hiilijalanjälkeään.

2024: 46 %

MUUTOS -1 %-YKS.

2. Vähähiilisyys

 1,1 €/kg

Ulkomaisen matkailijan hiilitehokkuus.*

2024: 1,2 €/kg

MUUTOS -0,1 €/KG

3. Yhteistyö

 93

Matkailutoimijaa sitoutunut Glasgow'n ilmastojulistukseen.

2024: 89

MUUTOS +4 (+4,5 %)

4. Uudistaminen

 41 %

STF-yrityksistä tukee aktiivisesti luonnon monimuotoisuutta.

2024: 41 %

5. Rahoitus

 200k €

STF-ohjelman rahoitus.

2024: 1,3 milj.€

MUUTOS -1,1 MILJ. €**

6. Sopeutuminen

 163

Sijoitus äärimmäisiä luonnonilmiöitä ja ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia kuvaavassa indeksissä.***

2024: 164

MUUTOS -1 SIJA

* Hiilitehokkuus tarkoittaa matkailijan kuluttaman euron suhde aiheutuviin hiilidioksidipäästöihin.

** Kestävän matkailun toimenpiteitä edistettiin vuosina 2022-24 pitkälti EU:n elpymisvälinerahoituksella (RRF), jonka jälkeen STF-ohjelmaa on rahoitettu Visit Finlandin perusbudjetista.

*** Indeksi osoittaa katastrofiriskin, joka aiheutuu äärimmäisistä luonnonilmiöistä ja ilmastonmuutoksen kielteisistä vaikutuksista 193 maassa. Indeksi lasketaan maakohtaisesti altistumisen ja haavoittuvuuden geometrisena keskiarvona. Suomen riski-indeksi on **1,60** ja sijoitus **163/193**. Mitä pienemmät pisteet ja suurempi sija, sitä matalampi riski.

Lähteet: Visit Finland, Matkailijamittari, The World Risk Report 2025, UN Tourism

Ilmastotoimintasuunnitelma 2025

Ilmasto- ja luontoriskien ennakointi ja matkailun sopeutumiskyky

Kestävän matkailun tila 2024 -raportissa käsiteltiin ilmastonmuutoksen vaikutuksia matkailualalle. Tunnistettuja vaikutuksia olivat muun muassa lumipeitteisen ajanjakson lyheneminen, kustannusten nousu sekä turvallisuus- ja terveysuhat.⁸⁹ Vuoden 2025 raportissa näkökulmaa syvennetään varautumisen sekä matkailualan resilienssin vahvistamiseen.

Resilienssillä tarkoitetaan järjestelmän kykyä ennakoita, sietää ja mukautua häiriöihin ja muutoksiin sekä palautua tai uudistua muuttuvissa toimintaympäristöissä. Ilmastonmuutoksen ja luontokadon näkökulmasta on olennaista, että matkailualan yrityksissä

on tunnistettu niistä aiheutuvat vaikutukset, riskit sekä mahdollisuudet.

State of Climate Action 2025 -raportin mukaan yksikään tarkastelluista sektoreista ei etene tällä hetkellä riittävää vauhtia Pariisin sopimuksen 1,5 °C:n tavoitteen saavuttamiseksi. Ilmastotoimenpiteiden hidas eteneminen kasvattaa epävarmuutta erityisesti matkailun kaltaisilla toimialoilla, joiden toiminta on suoraan riippuvaista vakaista luonnonolosuhteista ja ekosysteemien toiminnasta.⁹⁰ Pahimmassa tapauksessa ilmastoriskit voivat johtaa laajoihin yhteiskunnallisiin haasteisiin, jotka vaikuttavat erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisryhmiin. Tämä

Ilmastonmuutoksen vaikutukset edellyttävät matkailualalta ennakoivaa sopeutumista ja riskienhallintaa.

---

korostaa ennakoivan sopeutumisen, ilmastoriskien hallinnan sekä ilmasto- ja luontopohjaisten ratkaisujen merkitystä toimintaympäristön kestävyden ja pitkän aikavälin elinvoiman turvaamisessa.⁹¹

---

⁸⁹ Visit Finland 2024

⁹⁰ State of Climate Action 2025

⁹¹ Suomen ilmastopaneeli 2026

ENNAKOINNISSA JA SOPEUTUMISESSA TULEE HUOMIOIDA ALUEELLISET SEKÄ YRITYSKOHTAISET EROT

Ilmastoriskien tunnistamisessa ja niihin liittyvien toimenpiteiden suunnittelussa on tärkeää huomioida alueelliset erot. Riskien luonteeseen ja vakavuuteen vaikuttavat ilmastollisten ja luonnolosuhteiden lisäksi maankäyttö, väestörakenne sekä yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät.⁹²

Suomessa keskeisiä tunnistettuja riskejä ovat talviolosuhteiden muuttuminen, sään ääri-ilmiöiden yleistyminen sekä vaikutukset ekosysteemeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja perinteisiin elinkeinoin.⁹³ Riskien vakavuus vaihtelee myös alueellisten olosuhteiden mukaan. Esimerkiksi tiheästi asutut kaupunkialueet ovat alttiimpia helleaalloille ja rankkasateille verrattuna harvemmin asuttuihin alueisiin.⁹⁴

⁹² European Climate Risk Assessment 2024

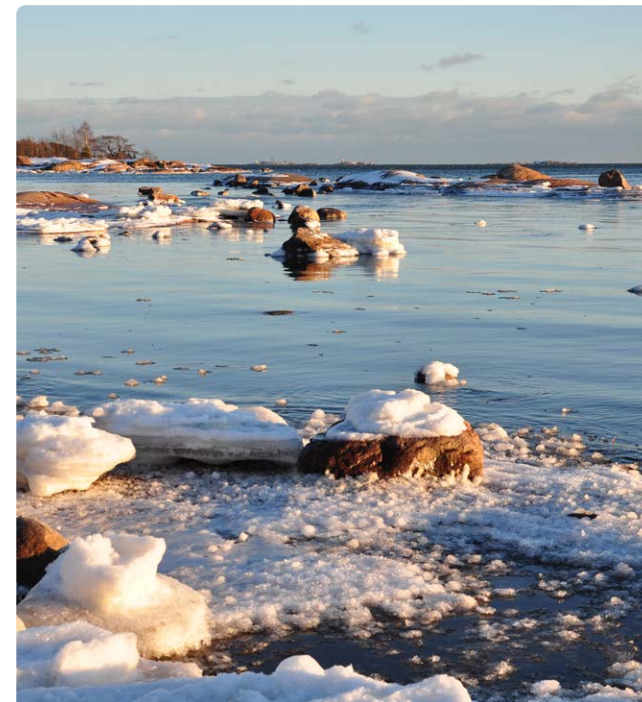
⁹³ Ilmasto-opas 2024

⁹⁴ IPCC 2022

⁹⁵ Slovenian Tourism Board 2024

Alueellisten erojen lisäksi sopeutumistoimien suunnittelussa on hyvä huomioida matkailun eri muodot ja yrityskohtaiset erot. Sloveniassa julkaistusta "Climate Change and Slovenian Tourism" -oppaassa korostetaan, kuinka talvimatkailu, kesämatkailu ja kaupunkimatkailu kohtaavat erilaisia haasteita, jotka edellyttävät paikallisiin olosuhteisiin perustuvia ratkaisuja. Ratkaisut eivät siis ole sovellettavissa suoraan jokaisessa yrityksessä sellaisenaan. Tarjonnan monipuolistaminen ja sesonkiriippuvuuden vähentäminen lisäävät joustavuutta ja vähentävät ilmastoriskeihin liittyvää haavoittuvuutta.⁹⁵

Ilmastoriskien, päästöjen ja toimenpiteiden vaikutusten systemaattinen seuranta tukee ennakoivaa päätöksentekoa ja auttaa kohdentamaan sopeutumistoimia tehokkaasti. Tietoon

KUVA VISIT FINLAND

Ilmastoriskeihin vastaaminen edellyttää alueellisten erojen tunnistamista, toimialakohtaista sopeutumista sekä tiedolla johdettua päätöksentekoa.

---

perustuva päätöksenteko vahvistaa matkailun kykyä reagoida ajoissa muutoksiin ja kehittää toimintaansa kestäväällä tavalla.⁹⁶

YMPÄRISTÖKRIISIT UHKAAVAT MYÖS IHMISOIKEUKSIEN TOTEUTUMISTA

Ilmastonmuutos ja ihmisoikeudet ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat tulvat, kuivuus ja sään ääri-ilmiöt, uhkaavat useiden keskeisten ihmisoikeuksien toteutumista. Näihin kuuluvat muun muassa oikeus elämään ja terveyteen, yksityis- ja per-

he-elämän suoja sekä lasten, naisten ja alkupe- räiskansojen oikeudet. Lisäksi ilmastonmuutos heikentää ihmisten koettua hyvinvointia, terveyttä ja taloutta, ja siten se vaikuttaa heikentävästi kokonaisturvallisuuteen.⁹⁷

Matkailun sopeutumiskyky muutoksiin edellyttää yhteistyötä eri sidostyhmien, kuten paikallisyhteisöjen ja toimijoiden kanssa.⁹⁸ Matkailu tapahtuu useimmiten ympäristöissä, joissa paikallisyhteisöt elävät ja harjoittavat elinkein- jaan, minkä vuoksi toiminnan sosiaaliset vaikutukset ovat keskeisiä ihmisoikeusnäkökulmasta. Yhteistyö matkailuyritysten, viranomaisten, pai-

kallisyhteisöjen ja muiden sidosryhmien välillä vahvistaa kykyä tunnistaa riskejä, jakaa vastuuta ja kehittää ratkaisuja, jotka tukevat sekä elinkeinon jatkuvuutta että paikallista hyvinvointia.

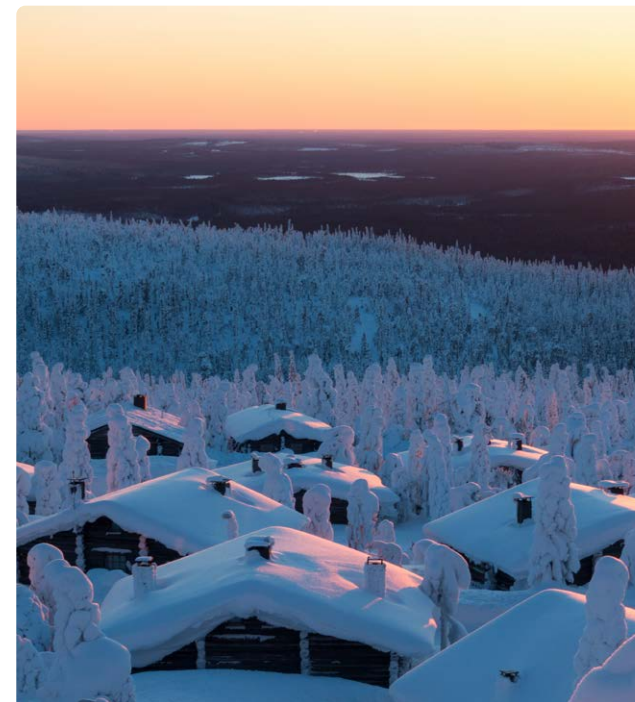
Ilmastonmuutos on myös ihmisoikeuskysymys, joka korostaa yhteistyön merkitystä matkailun sopeutumisessa ja paikallisen hyvinvoinnin turvaamisessa.

---

⁹⁶ Gregow ym. 2021

⁹⁷ Suomen ilmastopaneeli 2026

⁹⁸ UNWTO 2018

KUVA VISIT FINLAND

Matkailun saavutettavuus ja liikkumisen päästöt

Erilaisilla päästövähennystoimilla pyritään hidastamaan ilmastonmuutosta ja vähentämään sitä kautta pitkän aikavälin ilmastoriskejä. Ennakointi auttaa tunnistamaan tuleviin sääolosuhteisiin, luonnon tilaan ja toimintaympäristöön liittyviä muutoksia ajoissa. Samalla monet ilmastoteot, kuten vähähiilisen liikkumisen edistäminen, energiatehokkuuden parantaminen sekä kestävien ruokavalintojen suosiminen vahvistavat matkailuyritysten kykyä sopeutua ilmastomuutoksen aiheuttamiin muutoksiin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

STF-ohjelman yrityksistä vajaa puolet raportoi vuonna 2025 laskeneensa hiilijalanjäljen edellisen

vuoden aikana.⁹⁹ Yleisimpiä hillintätoimia olivat matkailijoiden viipymän pidentämiseen tähtäävät ratkaisut, ympäristönäkökohtien huomioiminen hankinnoissa sekä jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvät käytännöt. Vaikuttava ilmastotyö alkaa keskeisten päästölähteiden tunnistamisesta. Kun yritys ymmärtää, mistä sen merkittävimmät päästölähteet muodostuvat, se pystyy kohdentamaan resurssinsa toimenpiteisiin, joilla on merkittävin vaikutus. Tästä syystä hiilijalanjäljen laskenta on keskeinen lähtökohta ilmastotoimien suunnittelulle ja priorisoinnille. Ilman hiilijalanjäljen laskentaa ilmastotyö voi jäädä pintapuoliseksi eikä kohdistu välttämättä suurimpiin päästölähteisiin ja vaikuttaviin vähennyskeinoihin.

Vuonna 2024 matkailu vastasi arviolta noin 7,3 %:sta maailman kasvihuonekaasupäästöistä.¹⁰⁰ Kun ilmastovaikutuksia tarkastellaan kokonaisvaltaisesti eikä pelkästään suorien päästöjen kautta, sektorin todellinen vaikutus on tätäkin suurempi. Matkailun päästöistä peräti 75 prosenttia muodostuu liikenteestä. Lentomatkailun osuus siitä on 40 prosenttia, mikä osoittaa, että osa liikenteen päästöistä syntyy myös muista kulkumuodoista kuin lentoliikenteestä. Lentoliikenteen lisäksi myös tieliikenteen aiheuttamat päästöt on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi päästölähteeksi.¹⁰¹ Tämä korostaa vähähiilisten liikkumisvalintojen merkitystä matkailun ilmastovaikutusten vähentämisessä.

Matkailualan kohdetasoisessa kestävyystyössä viipymän pidentäminen sekä vähähiiliseen liikkumisen kannustaminen ovat keinoja liikenteen päästöjen vähentämiseen. Vuonna 2025, 27 prosenttia destinaatioista raportoi sillä olevan ajantasainen kestävä liikunnan suunnit-

⁹⁹ STF-indikaattori D.2.1.1 STF-tilastot

¹⁰⁰ Euroopan komissio 2023

¹⁰¹ UNWTO 2019

telma¹⁰². STF-ohjelman yrityksistä 84 prosenttia on kannustanut asiakkaitaan julkisen liikenteen ja mahdollisimman vähäpäästöisten kulkumuotojen käyttöön. Liikenteeseen liittyvät päästöt edellyttävät pitkäjänteisempiä ja usein alue- tai destinaatiotason ratkaisuja. Se, että vain 27 prosenttia destinaatioista on laatinut kestävän liikkumisen suunnitelman, osoittaa sen, että kestävän liikkumisen ratkaisut edellyttävät vielä paljon työtä. Ilmastotyön vaikuttavuuden vahvistaminen edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä matkailuyritysten, destinaatioiden ja liikennetoimijoiden välillä sekä ilmastotoimien kytkemistä nykyistä vahvemmin alueelliseen suunnitteluun, infrastruktuuriin ja liikkumisen kokonaisratkaisuihin.

Matkailun synnyttämät liikennepäästöt ovat sidoksissa kohteiden saavutettavuuteen sekä alueellisiin liikkumISRatkaisuihin.¹⁰³ Suomen matkailustrategiassa (2025—2028) matkailualan kehittämiskohteiksi on tunnistettu Suomen saa-

KUVA JYRKI KOMULAINEN

vutettavuuden kehittäminen. Oman haasteensa saavutettavuuden kehittämiseen tuo Suomen maantieteellinen sijainti. Haastavan sijainnin takia Suomen matkailu on pitkälti riippuvainen lentoliikenteestä erityisesti kaukomatkailun osalta. Tämän vuoksi vähähiilisten liikkumISRatkaisujen kehittämisen tarve korostuu saavutettavuuden kehittämisen yhteydessä.¹⁰⁴

EU:n kestävän ja älykkään liikkumisen strategiassa raideliikenne nähdään yhtenä vähäpäästöisimmistä liikennemuodoista. Strategian

tavoitteena on, että vuoteen 2050 mennessä henkilöjunaliikenne on kolminkertaistunut ja raideliikenteen tavarankuljetukset vähintään kaksinkertaistuneet. Tämän saavuttamiseksi strategiassa pyritään tekemään junamatkustamisesta entistä houkuttelevampaa, helpommin saavutettavaa ja kilpailukykyistä osana kestävää ja älykästä liikkumista.¹⁰⁵

Suomen kansainvälistä saavutettavuutta rautateitse valmistellaan Tornion ja Haaparannan välisellä matkustajajunayhteydellä, jonka tar-

¹⁰² STF-indikaattori D.1.6. STF-tilastot

¹⁰³ Visit Finland 2024

¹⁰⁴ TEM 2025

¹⁰⁵ Euroopan komissio 2020

koituksena on kytkeä Suomi osaksi Ruotsin ja edelleen muun Euroopan raideliikenneverkkoa. Tavoitteena on, että henkilöjunaliikenne voitaisiin käynnistää vuonna 2026, edellyttäen rahoitus- ja sopimusratkaisujen varmistumista. Rautateitse tapahtuva matkustaminen on arvioitu olevan vähäpäästöisin tapa saapua Suomeen Euroopasta.¹⁰⁶ Raideliikenneyhteyksien kehittäminen tukee osaltaan matkailun ilmastovaiikutusten vähentämistä ja täydentää lentoliikenteeseen nojaavaa saavutettavuutta erityisesti

Euroopasta suuntautuvassa matkailussa. Lisäksi raideliikenneyhteyksien kehittäminen vastaa laajempiin matkailun muutostrendeihin, joissa korostuvat kestävät liikkumismuodot, sujuvat matkaketjut ja alueellinen saavutettavuus. Erityisesti Euroopassa matkailijat suosivat yhä enemmän junayhteyksiä lyhyillä ja keskipitkillä etäisyyksillä, mikä tukee myös rajat ylittävän raideliikenteen kehittämistä.¹⁰⁷

Matkailun päästöjen vähentäminen edellyttää yrityskohtaisia toimia sekä alueellisia ja infrastruktuuriin kytkeytyviä ratkaisuja.

Tornio—Haaparanta -yhteys kytkee Suomen osaksi Euroopan raideliikenneverkkoa ja tukee siirtymää kohti vähähiilisempää matkailua.

---

¹⁰⁶ Tornion kaupunki 2025

¹⁰⁷ Rome2Rio, 2026

5

Sosiaalinen hyväksyttävyys arvonluonnin edellytyksenä

SIDOSRYHMIEN OSALLISTAMINEN LUO PERUSTAN KESTÄVÄN MATKAILUN EDISTÄMISELLE

KUVA FALKE SPORT

Alan työntekijöiden hyvinvointi, työolot ja oikeudet, osaaminen sekä yhdenvertaisuus ovat keskeisiä sosiaalisen kestävyuden teemoja. Lisäksi sidosryhmien osallistaminen päätöksentekoon ja kehittämiseen on olennainen osa kestävä matkailua.¹⁰⁸ Käytännössä tämä tarkoittaa sidosryhmien kuulemistä, heidän näkökulmiensa huomioimista sekä mahdollisuuksien luomista vaikuttaa matkailun kehitykseen. Paikalliset ihmiset eivät ole matkailun raaka-ainetta tai välinettä, vaan aktiivinen ja arvokas osa kestävä matkailun ekosysteemiä. Siksi paikallisyhteisö tulisi nähdä matkailun voimavarana, eikä resurssina.

Matkailun kontekstissa sosiaalinen vastuu korostuu yrityksen suhteessa paikallisyhteisöihin, henkilöstöön, matkailijoihin ja muihin alueen toimijoihin. Sidosryhmien odotusten ja tarpeiden ymmärtäminen on keskeistä palvelujen hyväksyttävyyden ja liiketoiminnan kannattavuuden kannalta. Samalla osallistaminen tuottaa arvokasta tietoa toiminnan kehittämiseen ja auttaa tunnistamaan sekä ennakoimaan mahdollisia haitallisia vaikutuksia.

Destinaatioista 27 prosenttia on teettänyt asukaskyselyn ja vastaavasti 45 prosenttia vierailijakyselyn.¹⁰⁹ Sidosryhmiä osallistavat keinot painottuvat selkeästi matkailijoihin paikallisten asukkaiden sijaan. Tämä viittaa siihen, että paikallisten osallistaminen ja siten näkökulman huomioiminen ei ole vielä kiinteä osa matkailun kehittämistä tai päätöksentekoa. Tämä korostaa tarvetta kehittää säännöllisempiä ja aidosti vuorovaikutteisia toimintamalleja, jotka vahvistavat paikallisten asukkaiden osallistumista.

**Se, että paikalliset
voivat vaikuttaa oman
elinympäristönsä
tulevaisuuteen, on
keskeinen osa matkailun
tuottamaa arvoa.**

---

¹⁰⁸ Mele 2019

¹⁰⁹ STF-indikaattori A.1.4. STF-tilastot

PAIKALLISYHTEISÖN OSALLISTAMINEN MATKAILUN HYVÄKSYTTÄVYYDEN PERUSTANA

TAPAUSESIMERKKI METSÄHALLITUS

Metsähallitus toteutti vuonna 2025 selvityksen motorisoidun liiketoiminnan vaikutuksista Enontekiöllä sijaitsevalla Käsivarren erämaa-alueella. Selvityksen tavoitteena oli arvioida toiminnan suhdetta alueen kantokykyyn sekä sen vaikutuksia paikalliseen väestöön, saamelaiskulttuuriin, luontaiselinkeinoihin ja muihin käyttäjäryhmiin sosiaalisen kestävyden näkökulmasta. Paikallisille Käsivarren erämaa-alueella on tärkeä arvo luontaiselinkeinojen, poronhoidon sekä matkailulinkeinojen harjoittamisen kannalta.

Käsivarren erämaa-alue on käyntikerrojen perusteella Suomen suosituin erämaa-alue, jossa motorisoitu liiketoiminta on kasvanut voimakkaasti erityisesti suosituimmilla reiteillä ja kalastuskohteiden ympäristössä. Tämä on viime vuosina näkynyt ulkopuolisten toimijoiden safarilupien määrän kasvuna merkittävästi talvikaudella. Motorisoitu liiketoiminta on

lisännyt alueen elinvoimaa ja matkailulinkeinojen mahdollisuuksia, mutta samalla heikentänyt osin poronhoidon edellytyksiä, saamelaiskulttuurin harjoittamista sekä luontokokemusta vilkkaimmilla alueilla.

Selvityksen keskeinen havainto on, että matkailun arvo ei synny pelkästään toiminnan määrästä, vaan siitä, miten toiminta koetaan paikallisyhteisössä ja miten sen kehittämiseen voidaan vaikuttaa. Alueella korostui vahvasti tarve siihen, että matkailun kehittämisen pelisäännöt — kuten toiminnan määrä, sijoittuminen ja toimijat — määritellään yhdessä paikallisten kanssa.

Osallistamisella on keskeinen rooli arvonluonnin näkökulmasta. Kun paikalliset asukkaat, elinkeinoharjoittajat ja muut käyttäjäryhmät osallistuvat päätöksentekoon, syntyy parempi yhteisymmärrys eri toimijoiden tarpeista,

vahvempi sitoutuminen yhteisiin ratkaisuihin sekä kokemus vaikutusmahdollisuuksista omaan elinympäristöön. Tämä lisää matkailun hyväksyttävyyttä ja tukee paikallisen elämänlaadun säilymistä.

Selvityksessä tunnistettiin myös tarve varmistaa, että matkailun tuottama arvo jää alueelle. Tämä liittyy esimerkiksi siihen, millä ehdoilla yritystoimintaa harjoitetaan alueella ja miten toimijat sitoutuvat paikalliseen toimintaympäristöön. Ilman tätä riskinä on, että hyödyt valuvat alueen ulkopuolelle samalla kun haitat kohdistuvat paikallisesti.

Esimerkki osoittaa, että sosiaalisesti kestävä matkailu edellyttää aktiivista osallistamista, paikallista päätäntävaltaa ja arvon oikeudenmukaista jakautumista. Näiden kautta voidaan samanaikaisesti vahvistaa matkailun hyväksyttävyyttä ja turvata sen pitkän aikavälin arvonluonti.

KUVA MARKO JUNTILA

OPAS ASKELMERKIT SIDOSRYHMIEN OSALLISTAMISEEN

- **Tunnista toimintasi kannalta keskeiset sidosryhmät.**
Keihin sidosryhmiin toiminnallasi vaikutat ja päinvastoin?
- **Selvitä, millaisia tavoitteita alueella** (esim. kunnalla) on paikallisen elämän tukemiseksi. Miten tavoitteet näkyvät tai voisivat näkyä yrityksesi toiminnassa?
- **Selvitä sidosryhmien näkemykset.**
Keinoja tähän voi olla erilaiset kyselyt, asiakaspalautte, tilaisuudet ja tapaamiset. Pohdi, voisiko paikallisia asukkaita edustava taho ottaa mukaan yrityksen neuvoo-antavaan toimielimeen.
- **Tunnista tarvittavat muutostarpeet.**
Mitä asioita sidosryhmät, esimerkiksi paikallisasukkaat, ovat nostaneet esille? Miten nämä asiat näkyvät tällä hetkellä toiminnassa ja miten toimintaa tulisi muuttaa tämän perusteella?

TYÖNTEKIJÖIDEN HYVINVOINNIN, OSAAMISEN JA IHMISOIKEUKSIEN EDISTÄMINEN OSANA SOSIAALISTA VASTUUTA

KUVA JUHO KUVA

Henkilöstöjohtaminen on osa yrityksen sosiaalista vastuuta. Tähän lukeutuu muun muassa työntekijöiden hyvinvoinnin ja osaamisen edistäminen, palkkaus, tasa-arvokysymykset sekä ihmisoikeuksien toteutumisen turvaaminen. Edellä luetellut teemat ovat myös sellaisia, joita yritykset raportoivat joko lainsäädännön edellyttämässä tai vapaaehtoisissa kestävyysraporteissa.¹¹⁰

Matkailualan yrityksillä on velvollisuus kunnioittaa ihmisoikeuksia varmistamalla, että ne tuntevat matkailua ohjaavaa lainsäädäntöä mukaan lukien työlainsäädännön. Suomen työlainsäädäntö määrittelee työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet. Se koostuu useista laeista, jotka turvaavat työsuhteen ehdot, työajan, lomat ja yhdenvertaisen kohtelun. Työsuojeluviranomainen valvoo, että työelämän lakeja ja säädöksiä noudatetaan. Se turvaa työntekijöiden oikeuksia ja puuttuu epäkohtiin esimerkiksi työoloissa, työajoissa tai työturvallisuudessa.¹¹¹

TIEDOKSI

TYÖLAINSÄÄDÄNNÖN KESKEISIMPIÄ LAKEJA

- **Työsopimuslaki:** määrittää työsuhteen syntyminen, päättämisen, koeaikaehdot, lomautukset ja irtisanomiset.
- **Työaikalaki:** säätelee työajan pituutta, lepoaikoja, ylityötä ja työvuorosuunnittelua.
- **Vuosilomalaki:** takaa työntekijälle oikeuden vuosilomaan ja määrittää loman ansaintasäännöt.
- **Yhdenvertaisuuslaki ja tasa-arvolaki:** kieltävät syrjinnän ja edistävät tasa-arvoa työelämässä.
- **Laki yksityisyyden suojasta työelämässä:** suojaa työntekijän henkilötietoja ja yksityisyyttä.

¹¹⁰ Mele 2019

¹¹¹ Visit Finland. Kestävän matkailun opas 2024

Matkailualan yrityksillä voi olla myönteisiä tai kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia. Yritykset voivat vaikuttaa esimerkiksi omien tai toimitusketjussaan olevien yritysten työntekijöiden ihmisoikeuksiin, paikallisyhteisöjen, kuten paikallisten asukkaiden ja alkuperäiskansojen oikeuksien toteutumiseen tai asiakkaidensa ihmisoikeuksiin. Esimerkki kielteisestä ihmisoikeusvaikutuksesta on työntekijöiden hyväksikäyttö, syrjintä, pakkotyö tai kohtuuttomat työajat sekä puutteet työterveydessä ja turvallisuudessa¹¹².

Jos yrityksessä havaitaan kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia, tulisi yrityksen ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin. Korjaavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi taloudellinen tai muunlainen korvaus, toimintatapojen muuttaminen, haitallisten käytäntöjen lopettaminen, työntekijöiden aseman parantaminen sekä asianmukaisten valitus ja palautemekanismin käyttöönotto.

Työhyvinvointi on keskeinen osa matkailun arvonluontia ja sosiaalista toimilupaa. Se vaikuttaa samanaikaisesti palvelun laatuun, rekrytointiin ja paikalliseen hyväksyttävyyteen.

---

¹¹² Koipijärvi & Kuvaja 2020

KUVA: FALKE SPORT

TYÖHYVINVOINTI MATKAILUYRITYKSEN MENESTYSTEKIJÄNÄ

TAPAUSESIMERKKI **ARCTIC SNOWHOTEL FAMILY**

Hyvän työpaikan rakentaminen on ollut Snowhotel Family:n yrittäjien Heidi ja Ville Haavikon perusajatus ihan alusta saakka. He ymmärsivät, että kun pitää työntekijöistä hyvää huolta, saadaan heidät palaamaan takaisin seuraavalle kaudelle. Samalla työhyvinvointi vaikuttaa suoraan palvelun laatuun ja liiketoiminnan jatkuvuuteen. Yritys on saavuttanut erinomaisia tuloksia Great Place to Work -henkilöstötutkimuksessa kahdesti peräkkäin, ja se on valittu myös Euroopan parhaiden työpaikkojen joukkoon ja Suomen parhaaksi matkailualan työpaikaksi vuonna 2025.

Matkailualan erityispiirteet — kuten sesonkiluonteisuus ja vaativat, erikoistuneet työtehtävät (esim. lumi-

ja jäärakentaminen) — korostavat henkilöstön pysyvyyden merkitystä. Yrityksessä on tunnistettu, että työntekijöihin panostaminen lisää heidän sitoutumistaan. Tämä puolestaan vähentää perehdyttämistarvetta, vapauttaa resursseja kehittämiseen ja parantaa operatiivista tehokkuutta.

Työhyvinvointiin panostaminen näkyy myös rekrytoinnissa ja palvelun laadussa. Vahva työnantajamielikuva on lisännyt kiinnostusta kausityöpaikkoja kohtaan ja parantanut hakijajoukon laatua. Tämä kytkeytyy suoraan asiakaskokemukseen: osaava ja motivoitunut henkilöstö mahdollistaa laadukkaammat palvelut ja elämykset.

Keskeinen havainto on, että työhyvinvointi vaikuttaa myös yrityksen sosiaaliseen toimilupaun. Positiivinen maine hyvänä työnantajana heijastuu paikallisyhteisön suhtautumiseen matkailutoimijaan ja vahvistaa hyväksyttävyyttä alueella.

KUVAT ARTIC SNOWHOTEL FAMILY

6 Rahoitus muutoksen ajurina

RAHOITUKSELLA on keskeinen rooli matkailun kestävyuden vahvistamisessa, sillä vaikuttavimmat toimet edellyttävät investointeja ja panostuksia pitkäjänteiseen kehittämistyöhön. Samanaikaisesti rahoituksen sääntely ja markkinoiden vaatimukset ohjaavat yrityksiä ja alueita kohti läpinäkyvää vaikutustiedon tuottamista erityisesti ilmasto- ja luontovaikutuksista.¹¹³ Tätä kehitystä tukee myös Glasgow'n julistus matkailun ilmastotoimista, joka korostaa ilmastotoimien seurattavuutta ja läpinäkyvää raportointia.¹¹⁴ Rahoitus on yksi ilmastojulistuksen viidestä yhteisestä polusta.

Luontoriippuvuuksien merkityksen kasvu näkyy rahoituksen ehdoissa, vaikuttavuusmittareissa sekä raportointivaatimusten lisääntymisessä.¹¹⁵ Samaan aikaan kehitystyöhön avautuu uusia rahoitusmahdollisuuksia, joissa maksun, tuen tai sijoituksen ehtona ovat mitattavat ja todennettavat luontohyödyt. Tällaisia ratkaisuja ovat

¹¹³ Euroopan komissio 2026

¹¹⁴ UN Tourism (UNWTO) 2021

¹¹⁵ UN Tourism (UNWTO) 2021

¹¹⁶ WWF 2024

¹¹⁷ European Forest Institute 2025 (EFI)

¹¹⁸ ICMA 2025

¹¹⁹ OECD 2017

muun muassa ekosysteemipalveluista maksamiseen perustuvat mallit (Payments for Ecosystem Services, PES), joissa ekosysteemipalvelujen hyödynsaajat korvaavat palvelujen tuottamisesta tai ylläpitämisestä.¹¹⁶

Lisäksi käytössä on biodiversiteettikrediiitteihin kytkeytyviä järjestelyjä, jotka muodostavat kehittyvän vapaaehtoisen markkinan yksityisen rahoituksen suuntaamiseksi mitattaviin biodiversiteettivaikutuksiin.¹¹⁷ Luontohankkeita rahoitetaan myös vihreillä joukkovelkakirjoilla, joita käytetään yhä useammin esimerkiksi vihreän infrastruktuurin, ennallistamisen ja luontopohjaisten ratkaisujen rahoittamiseen.¹¹⁸ Näitä täydentävät yhdistelmärahoitusratkaisut (blended finance), joissa julkista ja yksityistä rahoitusta yhdistetään yhteisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi ja investointiriskien hallitsemiseksi.¹¹⁹

KUVA VISIT FINLAND

Rahoitus ohjaa toimintaa yhä vahvemmin kohti todennettavaa ja pitkäjänteistä vaikuttavuutta. Yksittäisten, irrallisten toimenpiteiden sijaan tulisi keskittyä kokonaisuuksiin, joilla on selkeä ja mitattavissa oleva vaikutus matkailualueiden kestävyteen. Rahoitus tulisi kohdistaa esimerkiksi ennallistamiseen, luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen ja vierailijapaineen hallintaan ja edellyttää samalla, että ilmasto ja luontovaikutukset pystytään osoittamaan luotettavalla tiedolla ja läpinäkyvällä raportoinnilla. Kun toimenpiteet ja vaikutukset sovitetaan yhteen siten, että ilmastoon, luontoon ja hyvinvointiin liittyvät tavoitteet kytkeytyvät toisiinsa, matkailulla on mahdollisuus edistää yhdellä kokonaisuudella useita tavoitteita: vähentää kuormitusta, vahvistaa luonnon tilaa, parantaa alueen sopeutumiskykyä ja samalla tuottaa kestävä arvoa.

Muutoksessa on myös innostava puoli: kun vaikutukset ovat todennettavissa, matkailun kestävyystyö muuttuu näkyväksi arvoksi sekä rahoittajille että asiakkaille. Tämä avaa mahdol-

lisuuksia rahoitusratkaisuihin, joissa rahoitus ei ole sidottu yksittäiseen, määräaikaiseen kehittämishankkeeseen vaan toteutuneisiin vaikutuksiin ja pidempiaikaiseen tekemiseen.

Perinteinen hankerahoitus painottuu määräaikaisiin ja rajattuihin kokonaisuuksiin, joissa jatkuvuus hankkeen jälkeen ei ole keskiössä. Uudemmissa rahoitusmalleissa, joita on kuvattu edellä, joustavuus tarkoittaa erityisesti tulos ja vaikutusperusteisuutta, rahoituksen vaiheistamista sekä mahdollisuutta yhdistää eri rahoituslähteitä ja jatkaa rahoitusta yli yksittäisten hankkeiden rajojen.¹²⁰

YHTEISEEN SUUNTAAN ERI TASOILLA

Matkailualueille uudet rahoitusmallit tarjoavat mahdollisuuden siirtyä yksittäisistä hankkeista kohti jatkuvaa ja suunnitelmallista resursointia. Kun ymmärrys kantokyvystä, kuormituksen hallinnasta ja luonnon tilan vahvistamisen tarpeista

on riittävän selkeä, rahoitusta voidaan kohdentaa toimiin, joilla on suurin vaikutus, kuten luontokohteiden kestävyteen, ennallistamiseen, vierailijapaineen hallintaan sekä vähähiilisen liikkumisen ratkaisuihin.¹²¹

Yritysten näkökulmasta nousevat esille ilmasto ja luontovaikutuksiin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien hallinta ja kytkeytyminen liiketoiminnan jatkuvuuteen ja taloudelliseen suoriutskykyyn. Vastuullisuustoimet eivät näyttäydy pelkkinä kustannuksina, vaan ne voivat parantaa resurssitehokkuutta, vähentää liiketoimintariskejä ja vahvistaa yrityksen toimintavarmuutta ja luotettavuutta, mikä kytkee tekemisen myös yrityksen rahoitettavuuteen. Kaikkea ei tarvitse tehdä kerralla; luontotyön voi aloittaa yrityksen kokoon sekä sen hetkisiin resursseihin sopivin askelin, kunhan toimet mitoitetaan oikein ja kohdistetaan olennaisimpiin vaikutuksiin. Ajan myötä on sitten mahdollista syventää tekemistä osaamisen, tiedon ja edellytysten kasvaessa.

¹²⁰ OECD 2025

¹²¹ European Commission 2022

Kehittäjäorganisaatiot, kuten seudulliset kehitysyritykset ja matkailuorganisaatiot, ovat avainasemassa siinä, että alueen yritykset ja julkiset toimijat saadaan kulkemaan samaan suuntaan. Käytännössä tämä tarkoittaa yhteisen tilannekuvan ja tavoitteiden rakentamista, yhteisten mittareiden määrittelyä sekä laajempien hankekokonaisuuksien rakentamista. Kehittäjäorganisaatioiden kokoava rooli mahdollistaa sen, että kestävydestä muodostuu alueellisessa matkailussa yksittäisten projektien sijaan pysyvä yhteistyömalli, joka vahvistaa alueen elinvoimaa ja resilienssiä.¹²²

VAIKUTTAVUUS RATKAISEE

Matkailun rahoitettavuus vahvistuu, kun ilmasto ja luontotyö perustuu selkeästi määriteltyihin tavoitteisiin, konkreettisiin toimenpiteisiin ja niiden vaikuttavuuden osoittamiseen. Kun vaikutukset tehdään näkyviksi, rahoitus voi tukea pitkäjänteistä muutosta eikä jää irrallisiksi pro-

jekteiksi. Samalla painopiste siirtyy yksittäisistä, määräaikaisista hankkeista kohti kokonaisuuksia, joissa tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta muodostavat johdonmukaisen jatkumon.¹²³

Rahoitus ohjaa matkailutoimijoita entistä enemmän kohti arvonluontia, joka perustuu luonnon säilymiseen myös tuleville sukupolville. Sen sijaan että kysytään, mistä rahoitusta matkailutoimialalle, käännetäänkin katse siihen, mistä voi saada tukea kestävyys ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen — ja miten matkailu voi toimia niiden toteuttamisen välineenä.

Julkinen yritysrahoitus (esim. Business Finlandin TKI-rahoitus¹²⁴ ja elinvoimakeskusten kehittä-

misavustukset¹²⁵) edellyttää hankkeilta kasvua, uudistumista ja innovaatiota sekä kytkentää esim. resurssitehokkuuteen, hiilineutraalisuuteen tai ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Samanaikaisesti sekä julkisia että yksityisiä rahoittajia — mukaan lukien pankit, rahoituslaitokset ja EU-rahoitus — ohjaa yhä vahvemmin EU:n kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmä, EU-taksonomia. Sen tavoitteena on ohjata rahoitusta EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteita edistäviin hankkeisiin, lisätä läpinäkyvyyttä sekä ehkäistä viherpesua. Taksonomian keskeinen periaate on myös välttää ympäristölle haitallisen toiminnan rahoittamista.

KUVA LAURA VANZO

¹²² World Economic Forum 2022

¹²³ OECD 2024

¹²⁴ Business Finland 2026

¹²⁵ Elinvoimakeskus 2026

Jotta rahoitettava toiminta voidaan luokitella kestäväksi, sen tulee edistää merkittävästi vähintään yhtä EU:n kuudesta ympäristötavoitteesta:

- ilmastonmuutoksen hillintä
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- vesivarojen ja merten kestävä käyttö ja suojele
- siirtyminen kiertotalouteen
- ympäristön pilaantumisen ehkäisy ja vähentäminen
- biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojele ja ennallistaminen

Samanaikaisesti toiminta ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa muille tavoitteille (ns. Do No Significant Harm eli DNSH-periaate). Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi kiertotalousratkaisuja kehitettäessä ei saa syntyä olennaista haittaa luonnon monimuotoisuudelle tai vesistöille. Lisäksi toiminnan tulee täyttää

perusvaatimukset sosiaalisen vastuun osalta, kuten ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittaminen.¹²⁶

Käytännössä rahoitusmallien vaikutus ei kuitenkaan ole yksiselitteinen. Vaikka kestävyyskriteerit ohjaavat rahoitusta yhä vahvemmin, ne eivät vielä kaikilta osin estä haitallisten toimintojen rahoittamista tai riittävästi priorisoi ratkaisuja, jotka tuottavat pitkällä aikavälillä merkittävää positiivista vaikutusta luonnolle, ilmastolle ja yhteiskunnalle.

VINKKI

MUISTA AINAKIN NÄMÄ

1. **Vaikuttavuus on kilpailuetu.**
Toimijat, jotka pystyvät osoittamaan positiiviset vaikutukset ilmastoon ja luontoon, vahvistavat myös rahoitettavuuttaan ja asiakkaiden luottamusta.
2. **Rahoitus monipuolistuu.**
Julkista ja yksityistä rahoitusta voidaan yhdistää kokonaisuuksiksi, jotka mahdollistavat isommatkin investoinnit.
3. **Tietopohja auttaa tekemään vaikuttavampia valintoja.**
Mittaaminen ja seuranta tukevat päätöksentekoa ja vahvistavat rahoituksen saamisen edellytyksiä.

¹²⁶ Euroopan komissio 2026

Johtopäätökset

ELÄMME ajassa, jossa ilmastonmuutos, luontokato, kasvava sosiaalinen eriarvoistuminen ja talouden haasteet edellyttävät siirtymää kohti uudistavia toimintatapoja ja kestävämpiä ratkaisuja. Kestävyys ei näyttäydy enää liiketoiminnasta erillisenä osa-alueena, vaan on keskeinen osa matkailua.

Tässä raportissa on korostettu tarvetta laajentaa arvonaluonnin tarkastelua taloudellisesta näkökulmasta kohti laajempaa tulokulmaa. Matkailun tulee tuottaa samanaikaisesti hyötyä luonnolle, ihmisille kuin laajemminkin yhteiskunnalle. Taloudellinen kasvu ei siis enää yksin riitä kannattavuuden ja hyvinvoinnin mittariksi.

Kestävä matkailu ei rajoitu pelkästään negatiivisten haittojen minimointiin. Kestävän matkailun ytimessä on ajatus pyrkimyksestä parantaa luonnon tilaa, edistää paikallisyhteisöjen hyvinvointia ja lisätä alueiden elinvoimaa. Tässä yhteydessä voidaan puhua uudistavasta matkailusta, joka pohjautuu uudistavan talouden periaatteisiin. Uudistava talous on lähestymistapa tulevai-

suuden talouteen, jolla ei vielä ole vakiintunutta määritelmää, mutta sillä viitataan talouteen, jolla pyritään vahvistamaan luonnon ja ihmisten elinvoimaa samalla, kun haastetaan talouden totuttuja ajattelutapoja¹²⁷. Tämä kehityssuunta on välttämätön, jotta voimme turvata kestävän tulevaisuuden myös seuraaville sukupolville.

Uudistava matkailu siirtää painopisteen luonnon ja yhteisöjen elinvoiman aktiiviseen vahvistamiseen.

Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja ilmastonmuutos muodostavat matkailutoimialalle merkittäviä liiketoiminnallisia riskejä, mutta samalla ne avaavat mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja kehittää liiketoimintaa kestävämpään suuntaan. Ilmasto- ja

luontokysymysten sekä sosiaalisen hyvinvoinnin huomioiminen vahvistavat matkailualan resilienssiä ja kykyä sopeutua muutoksiin. Ne yritykset, jotka tunnistavat omat kestävyysvaikutuksensa ja tarttuvat rohkeasti niiden kehittämiseen kykenevät vahvistamaan kilpailukykyään samalla, kun ne vastaavat toimintaympäristön asettamiin vaatimuksiin.

Sosiaalinen hyväksyttävyys nousee raportissa keskeiseksi kestävän matkailun edellytykseksi. Matkailun kehittäminen edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistyötä paikallisyhteisöjen, asukkaiden, työntekijöiden sekä matkailijoiden kanssa. Sidosryhmien osallistaminen päätöksentekoon ja toiminnan suunnitteluun vahvistaa luottamusta ja tukee matkailun hyväksyttävyyttä. Raportista käy ilmi, että noin puolet destinaatioista ovat selvittäneet matkailijoiden näkemyksiä vieraskyselyn avulla. Sen sijaan paikallisten kuuleminen on vielä vähäisellä tasolla. Jatkossa olisi tärkeää, että myös paikallisten näkökulmat huomioidaan osana toiminnan suunnittelua ja päätöksentekoa.

¹²⁷ Sitra 2023

Sustainable Travel Finland -ohjelman tulokset osoittavat, että kestävyttä edistäviä toimenpiteitä on otettu laajasti käyttöön erityisesti energiankäytön, päästöjen seurannan ja ympä-

ristöjohtamisen osalta. Samalla tulokset osoittavat kuitenkin sen, että vähähiilisen liikkumisen ratkaisut sekä ennakoiva ja suunnitelmallinen luontotyö vaativat edelleen työtä.

Siirtymä kohti kestävämpää ja uudistavaa matkailua ei ole kuitenkaan haasteetonta. Monille yrityksille kestävyiden systemaattinen johtaminen ja integrointi osaksi liiketoimintaa on edelleen hankalaa. Kestävien ratkaisujen käyttöönotto voi edellyttää investointeja, joiden hyödyt realisoituvat vasta pitkällä aikavälillä. Myös eri sidosryhmien tarpeiden yhteensovittaminen sekä paikallisyhteisöjen osallistaminen vaativat uusia toimintamalleja ja aktiivista vuorovaikutusta. Näiden haasteiden ratkaiseminen on kuitenkin keskeistä, jotta matkailuala voi edetä kohti aidosti vaikuttavaa ja kestävämpää tulevaisuutta.

Yhteenvedona voidaan todeta, että suomalaisilla matkailuyrityksillä on hyvät edellytykset toimia kestävä matkailun edelläkävijänä. Tämä edellyttää kuitenkin yhteistä visiota, jatkuvaa pitkäjänteistä työskentelyä, toimijoiden vahvaa sitoutumista sekä kykyä uudistaa rohkeasti vanhoja toimintatapoja.

KUVA JUHO KUVA

Lähteet

Business Finland. (2026). Rahoituspalvelut. Saatavissa: <https://www.businessfinland.fi/palvelut/rahoitus/rahoituspalvelut/>

CBD (Convention on Biological Diversity). (2023). Kunming Montreal Global Biodiversity Framework. Montreal: CBD Secretariat.

Compensate-säätiö. (2026). Opas luonnonarvomarkkinaan. Saatavissa: <https://compensatefoundation.org/wp-content/uploads/2026/04/Opas-luonnonarvomarkkinaan-9.4.2026-Compensate-saatio.pdf>

Dahiya, M. (2005). Biodiversity Conservation. Global Media.

EFRAG. (2024). Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME Standard). Saatavissa: <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSMES%20Standard.pdf>

Elinkeinokeskus. (2026). Yritysrahoitus. Saatavissa: <https://elinvoimkeskus.fi/yritysrahoitus>

Euroopan komissio (2023). Biodiversity strategy for 2030. Saatavissa https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_en

Euroopan komissio (2026). EU taxonomy for sustainable activities. Saatavissa: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

[ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en](https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en)

Euroopan komissio (2026). EU Tourism Strategy. Saatavissa: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14739-EU-tourism-strategy_en

Euroopan komissio. (2018). Financing Sustainable Growth — EU Action Plan on Sustainable Finance (COM(2018) 97 final). Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52018DC0097>

Euroopan komissio. (2021). Sustainable and Smart Mobility Strategy — putting European transport on track for the future. Saatavissa: https://transport.ec.europa.eu/document/download/be22d311-4a07-4c29-8b72-d6d255846069_en?filename=2021-mobility-strategy-and-action-plan.pdf

Euroopan komissio. (2025). Corporate sustainability reporting (CSRD). Saatavissa: https://finance.ec.europa.eu/financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

Euroopan komissio. EU Tourism Dashboard. Saatavilla: <https://tourism-dashboard.ec.europa.eu/destination?lng=en&ctx=tourism&ts=TOURISM&pil=level-indicator&is=TOURISM&tl=0&tu=FI&cl=tourism&stu=FI&clc=environmental-impact&fvs=false&date=>

European Commission / EU Tourism Platform. (2025). Decarbonising Tourism: Navigating Climate Goals and Global Competitiveness. Saatavissa: <https://transition-pathways.europa.eu/tourism/articles/decarbonising-tourism-navigating-climate-goals-and-global-competitiveness>

European Commission. (2022). Transition Pathway for Tourism.

European Commission. (2026). EU taxonomy for sustainable activities; Corporate sustainability reporting (CSRD).

European Environment Agency (EEA). (2024). European Climate Risk Assessment (EEA Report 01/2024). Saatavissa: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/european-climate-risk-assessment> [\[eea.europa.eu\]](https://www.eea.europa.eu)

European Forest Institute (EFI). (2025). Biodiversity Credits — current state, opportunities and pitfalls. Sustainability Atlas: Biodiversity credits — how they work and market outlook.

European Travel Commission (ETC) (2025). Reykjavík Declaration: Tourism for Europe, Europe for Tourism. Saatavissa: https://etc-corporate.org/uploads/2025/11/Reykjavik-Declaration_Final.pdf

Finland Promotion Board. (2026). Suomi muiden

silmin 2026. Saatavissa: <https://toolbox.finland.fi/strategy-research/suomi-muiden-silmin-2026/>

Gregow H., Mäkelä A., Tuomenvirta H., Juhola S., Käyhkö J., Perrels A., Kuntsi-Reunanen E., Mettiäinen I., Näkkäläjärvi K., Sorvali J., Lehtonen H., Hildén M., Veijalainen N., Kuosa H., Sihvonen M., Leijala U., Ahonen S., Johansson M., Haapala J., Korhonen H., Ollikainen M., Lilja S., Ruuhela R., Särkkä J. & Siiriä S.-M. (2021): Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ohjauskeinot, kustannukset ja alueelliset ulottuvuudet. Suomen ilmastopaneeli, Raportti 2/2021

ICMA (International Capital Market Association). (2025). Sustainable Bonds for Nature: A Practitioner's Guide.

Ilmasto-opas. (n.d.). Ilmasto-opas. Saatavissa: <https://www.ilmasto-opas.fi/etusivu>

Ilmatieteen laitos. (2026). Ilmastovuosikatsaus 2025. Saatavissa: <https://www.ilmastokatsaus.fi/ilmastovuosikatsaus-2025/>

IPBES. (2022). Global assessment report on biodiversity and ecosystem services. Toim. Brondízio, E. S., Settele, J., Díaz, S. & Ngo, H. T. Bonn: IPBES Secretariat.

IPBES. (2024). Thematic assessment report on the interlinkages among biodiversity, water, food and health. Bonn: IPBES Secretariat. Saatavissa: <https://zenodo.org/records/13850055>

IUCN (International Union for Conservation of

Nature). (2025). Ecosystems in the mitigation hierarchy. Saatavissa: <https://iucn.org/sites/default/files/2025-12/ecosystems-in-the-mitigation-hierarchy.pdf>

Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. (2020). Yritysvastuu 2.0 — Johtamisen uusi normaali. Helsinki: Kauppakamari.

Kolström, T. (2010). Mitä ekosysteemipalvelut ovat? Teoksessa Hiedanpää, J., Suvantola L., & Naskali, A. (toim.) Hyödyllinen luonto: ekosysteemipalvelut hyvinvointimme perustana. Tampere: Vastapaino

Laine, M. (2010). The nature of nature as a stakeholder. Journal of Business Ethics, 96(S1), 73—78. Saatavissa: <https://www.jstor.org/stable/29789758>

Liikanen, E., Palomäki, G. & Peltolehto, H. (2026). Tutkimuksen luotettavuus hankkeissa — erityisesti kyselytutkimusten haasteet ja ratkaisut. Saatavissa: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/hanketoiminta/tutkimuksen-luotettavuus-hankkeissa-erityisesti-kyselytutkimusten-haasteet-ja-ratkaisut/>

Mele, D. (2019) Business Ethics in Action: Managing Human Excellence in Organizations. Second edition. London: Bloomsbury Publishing.

Nordregio (2025). Rethinking Tourism's Impact on Nordic Communities. Nordregio Report 2025:5. Saatavissa: <https://pub.nordregio.org/r-2025-5-rethinking-tourisms-impact-on-nordic-communities/rethinking-tourisms-impact.pdf>

OECD. (2017). DAC Blended Finance Principles.

OECD. (2020). Biodiversity, Natural Capital and Development Finance. Saatavissa: <https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity-natural-capital-and-development-finance.htm>

OECD. (2025). DAC Blended Finance Guidance.

Padma, P., Ramakrishna, S. & Rasoolimanesh, S. M. (2022). Nature-based solutions in tourism: A review of the literature and conceptualization. Journal of Hospitality & Tourism Research, 46(3), 442—466.

PAM (Palvelualojen ammattiliitto). (2026). PAMin jäsenkysely 2025. Saatavissa: <https://www.pam.fi/studies/pamin-jasenkysely-2025/> [\[pam.fi\]](https://www.pam.fi)

Reed, M. S., Vella, S., Challies, E., de Vente, J., Frewer, L., Hohenwallner, R., Ries, D., Huber, T., Neumann, R. K., Oughton, E. A., Sidoli del Ceno, J., & van Delden, H. (2018). A theory of participation: what makes stakeholder and public engagement in environmental management work? <https://doi.org/10.1111/rec.12541> Restoration Ecology, 26(S1), S7—S17.

Rome2Rio. (2026). Travel Mobility Trends 2026. Saatavissa: <https://www.rome2rio.com/blog/2026/01/13/rome2rio-2026-travel-mobility-trends/>

Silvola, H., Peill, E., Aspholm, I. & Kisanlahti, T. (2024). ESG ja kestävyysraportointi — Yritysjohdon vastuu ja mahdollisuus. Helsinki: ST-Akatemia Oy.

Sitra (2023). Kohti uusintavaa taloutta. Helsinki:

Sitra. Saatavilla: https://www.sitra.fi/wp-content/uploads/2023/08/sitra_kohti_uusintavaa_taloutta_310823.pdf

Sitra. (2022). Mitä luonto merkitsee liiketoiminnalle? Saatavissa: <https://www.sitra.fi/wp-content/uploads/2022/04/sitra-mita-luonto-merkitsee-liiketoiminnalle-1.pdf>

Slovenian Tourism Board. (2024). Climate Change and Slovenian Tourism. Saatavissa: https://www.slovenia.info/uploads/poslovno/poslovno/druzbeno_odgovoren_delodajalec/2024_05_STO_Vodnik_po_podnebnih_spremembah_ANG_komp.pdf

Suomen ilmastopaneeli. (2026). Miksi tarvitaan ilmastopolitiikkaa? Monitieteiset perustelut kansallisille ilmastotoimille. Helsinki: Suomen ilmastopaneeli.

Suomen Luontopaneeli. (2026). Liiketoiminta vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta. Helsinki: Suomen Luontopaneeli.

Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD). (2023). Recommendations of the Taskforce on Nature-related Financial Disclosures. Saatavissa: <https://tnfd.global/recommendations/>

Tilastokeskus (2024). Suhdanne- ja yritystietopalvelut.

Tilastokeskus (2024). Toimialaluokitus TOL 2025: matkailutoimialan rajaus (taso 2: 55, 56, 79, 90 ja 93) [verkkoaineisto]. Helsinki: Tilastokeskus. Saatavilla: <https://stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/>

[toimiala_1_20250101?code=I](https://stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/)

Tilastokeskus. (2025). Uusiutuvan energian osuus nousi 43 %:iin energian kokonaiskulutuksessa vuonna 2024. Saatavissa: <https://stat.fi/fi/julkaisu/cm1koz7fcpsg07vw63qs7u8>

Tilastotietokanta Rudolf, Tilastokeskus. (2025). Alueellisen matkailutilinpidon avainluvut: Saatavilla: https://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland__Alueellinen_matkailutilinpito/010_amtp_tau_101.px/

Tornion kaupunki. (2025). Tornion ja Haaparannan välinen henkilöjuna liikenne alkaa vuonna 2026. Saatavissa: <https://www.tornio.fi/ajankohtaista/tornion-ja-haaparannan-valinen-henkilojunaliikenne-alkaa-vuonna-2026/>

Travel Foundation (2024). Creating Equitable Destinations: How to manage and distribute tourism's value to better serve communities. Saatavissa: <https://www.thetravelfoundation.org.uk/wp-content/uploads/2024/10/Creating-Equitable-Destinations-Report.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (2025). Yhdessä enemmän — kestävä kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun: Suomen matkailustrategia ja toimenpiteet 2025—2028. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/de461dc7-2798-4623-bf80-657de028357b/content>

UN Tourism (UNWTO). (2021). The Glasgow Declaration on Climate Action in Tourism.

UNWTO (World Tourism Organization) & UNDP. (2017). Tourism and the Sustainable Development Goals — Journey to 2030. Saatavissa: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284419401>

UNWTO. (2019). Transport-related CO2 Emissions of the Tourism Sector. Saatavissa: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284416660>

Valtioneuvosto. (2023). Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma/>

Visit Finland (2023). Visit Finland's Climate Action Plan 2023. Saatavissa: [Visit Finland Climate Action Plan 2023](https://www.visitfinland.fi/globalassets/visitfinland.fi/vf-julkaisut/2023/visit-finland-climate-action-plan-2023.pdf)

Visit Finland (2024). Alternative and low-carbon accessibility to Finland. Saatavilla: <https://www.visitfinland.fi/4ac257/globalassets/visitfinland.fi/vf-julkaisut/2024/low-carbon-accessibility-to-finland.pdf>

Visit Finland (2024). Kestävän matkailun tila 2024 raportti. Saatavissa: <https://www.visitfinland.fi/globalassets/visitfinland.fi/vf-julkaisut/2025/kestavan-matkailun-tila-2024.pdf>

Visit Finland (2025). Gateway to Growth. Visit Finlandin toimintasuunnitelma 2026—2030.

Visit Finland, STF HUB, Kestävän matkailun opas (2024). Saatavissa: stfhub.visitfinland.com/guide

Visit Finland. (n.d.). Sustainable Travel Finland (STF) — ohjelma ja kriteerit. Saatavissa: <https://www.visitfinland.fi/kestava-matka/>

[com/sustainable-travel-finland/](https://www.visitfinland.com/sustainable-travel-finland/)

World Economic Forum (2023). Global Risks Report 2023. Saatavissa: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2023/>

World Economic Forum (WEF). (2022). Financing the Nature-Positive Transition. Saatavissa: <https://initiatives.weforum.org/financing-transition-community/financingnature>

World Travel & Tourism Council (WTTC) Indigenous Tourism to Inject 67BN into Global Economy Says WTTC Report. Saatavissa: <https://wtcc.org/news-article/indigenous-tourism-to-inject-67bbn-usd-into-global-economy-says-wttc-report>

Worthington, I. (2013) Greening business research, theory, and practice. Oxford: Oxford University Press.

WTTC, UN Tourism & World Sustainable Hospitality Alliance. (2023—2024). Nature Positive Travel & Tourism. Saatavissa: <https://wtcc.org/initiatives/vision-for-nature-positive-travel-and-tourism>

WWF. (2024) Payments for Ecosystem Services (PES).

Ympäristöministeriö (2022). Kohti luontoposiitivista maailmaa? Saatavissa: <https://ym.fi/-/kohti-luontoposiitivista-maailmaa>

Ympäristöministeriö (2023). Kansainvälinen biodiversiteettipolitiikka. Saatavilla <https://ym.fi/kansainvalinen-biodiversiteettipolitiikka>

Ympäristöministeriö. (2024). Vapaaehtoinen ekologinen kompensatio — soveltamisopas. Saatavissa: <https://ym.fi/documents/1410903/39422803/Vapaaehtoinen+ekologinen+kompensaatio,+soveltamisopas.pdf>

Ympäristöministeriö. (2025.) Vapaaehtoiset luonnonarvomarkkinat. Saatavissa: <https://ym.fi/vapaaehtoiset-luonnonarvomarkkinat>

Zu Ermgassen, S. O. S. E., Howard, M., Bennun, L., Addison, P. F. E., Bull, J. W., Loveridge, R., Pollard, E., & Starkey, M. (2022). Are corporate biodiversity commitments consistent with delivering 'nature-positive' outcomes? A review of 'nature-positive' definitions, company progress and challenges. Journal of Cleaner Production. Saatavilla: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.134798>

Liitteet

Liite 1: Kestävän matkailun
kansallinen indikaattorijärjestelmä;
indikaattoriseurantataulukko

Liite 2: Visit Finlandin
Ilmastotoimintasuunnitelman (CAP)
toimenpideseurantataulukko

Liite 1: Kestävän matkailun kansallinen indikaattorijärjestelmä; indikaattoriseurantaulukko

Kestävän matkailun tila -raportti 2025

KOHTEEN HALLINTA

STF_ID	STF Indikaattorit	Arvo 2025	Arvo 2024	Arvo 2023	Arvo 2022	Arvo 2021	Muutos 2025 vs. 2024 (absoluuttinen muutos / %yksikkö muutos)		Huomioita & poikkeuksia (esim. lähde, vuosi, otanta, epätarkeys)	Viimeisin data vuosi	Perusjoukko / otanta	Lähde
	SIF-ohjelmassa mukana olevien yritysten määrä vuoden lopussa	1 310	1 436	1 180	942	747	-126	-9 %		2025	Koko matkailuala	SIF-TILASTOT
	SIF-ohjelmassa mukana olevien destinaatioiden määrä vuoden lopussa	65	70	65	67	60	-5	-7 %		2025	Koko matkailuala	SIF-TILASTOT
A.1.1	Tarkasteluvuoden aikana SIF-merkin saaneiden yritysten määrä	540	500	387	219	127	40	8 %		2025	SIF-ohjelman yrityksistä	SIF-TILASTOT
	Tarkasteluvuoden aikana SIF-merkin saaneiden destinaatioiden määrä	13	11	5	2	1	2	18 %		2025	SIF-ohjelman yrityksistä	SIF-TILASTOT
	Indikaattoriseurantaan osallistuneiden yritysten määrä	738	495	322	279		243	49 %	Indikaattoriseuranta alkoi 2022	2025	SIF-ohjelman yrityksistä	SIF-TILASTOT
	Indikaattoriseurantaan osallistuneiden destinaatioiden määrä	44	19	19	36		25	132 %	Indikaattoriseuranta alkoi 2022	2025	SIF-ohjelman yrityksistä	SIF-TILASTOT
A.1.3a	SIF-merkittyjen matkailutuotteiden määrä	2 352	1 719	1 398			633	37 %	SIF-tuotteiden merkintä DataHubissa alkoi 2023	2025	Visit Finland DataHub	DataHub-tilastot
A.1.3b	SIF-merkittyjen matkailutuotteiden osuus	20 %	18 %	18 %			+2,0 %-yksikköä		SIF-tuotteiden merkintä DataHubissa alkoi 2023	2025	Visit Finland DataHub	DataHub-tilastot
A.1.2a	Matkailun vaikutuksiin tyytyväisten asukkaiden osuus vastaajista, koskien omaa asuinpaikkakuntaansa				92 %				Kyselytutkimus teetetty 2022	2022	Koko Suomi	Asukaskysely
A.1.2b	Matkailun kehittämisen vaikutusmahdollisuuksiinsa tyytyväisten asukkaiden osuus vastaajista				52 %				Kyselytutkimus teetetty 2022	2022	Koko Suomi	Asukaskysely
A.2.1a	Yleisen kokemukseensa matkakohteesta tyytyväisten matkailijoiden osuus vastaajista.				93 %				Kyselytutkimus teetetty 2022	2022	Koko matkailuala	Matkailijakysely
A.2.1b	Matkakohtetta kestävästi pitävien matkailijoiden osuus vastaajista				90 %				Kyselytutkimus teetetty 2022	2022	Koko matkailuala	Matkailijakysely
D.1.6	Kestävän liikkumisen suunnitelman laatineiden destinaatioiden osuus vastaajista	27 %							Indikaattorin tiedonkoe alkoi 2025	2025	SIF-ohjelman destinaatioissa	SIF-TILASTOT
A.1.4	Vierailijakyselyn toteuttaneiden destinaatioiden osuus vastaajista	45 %							Indikaattorin tiedonkoe alkoi 2025	2025	SIF-ohjelman destinaatioissa	SIF-TILASTOT
A.1.5	Asukaskyselyn toteuttaneiden destinaatioiden osuus vastaajista	27 %							Indikaattorin tiedonkoe alkoi 2025	2025	SIF-ohjelman destinaatioissa	SIF-TILASTOT

TALOUDELLINEN ARVO

STF_ID	STF Indikaattorit	Arvo 2025	Arvo 2024	Arvo 2023	Arvo 2022	Arvo 2021	Muutos 2025 vs. 2024 (absoluuttinen muutos / %yksikkö muutos)		Huomioita & poikkeuksia (esim. lähde, vuosi, otanta, epätarkeys)	Viimeisin data vuosi	Perusjoukko / otanta	Lähde
B.1.1	Yöpymisten määrä vuodessa	23,4 milj.	22,7 milj.	22,8 milj.	22,0 milj.	17,5 milj.	700 200	3 %		2025	Koko matkailuala	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.1.11	Aukioloaikausien määrä	10,8	10,9	11,2	10,4		-0,1	-1 %		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
B.1.12	Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus kaikista matkailijoista	31 %	28 %	25 %	23 %	12 %	+3 %-yksikköä			2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.1.13	Ympärivuotisten matkailuyritysten osuus	78 %	80 %	84 %	72 %		-2 %-yksikköä			2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
B.1.2	Päivämatkailijoiden osuus	11 %	10 %	10 %			+1 %-yksikköä		2023 nulloava 12 kk (03/23-02/24)	2025	Koko Suomi	MATKAILUAMITARI
B.1.3	Matkailun osuus taloudesta (prosenttia BKT:stä)	Kevät 2027	2,5 %	2,3 %	2,0 %	1,5 %	+0,2 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024 (ennakkotieto)	Koko Suomi	Matkailutilinpito, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.1.4b	Matkailijan päivittäinen kulutus keskimäärin	83 €	77 €	74 €			6 €	8 %	2023 nulloava 12 kk (03/23-02/24)	2025	Koko Suomi	MATKAILUAMITARI
B.1.6	Rippuvuus kolmesta suurimmasta lähtömaasta, Tilastokeskus	28 %	29 %	30 %	31 %	33 %	-1 %-yksikköä			2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.1.7	Matkailukulutus vuosittain Suomessa	Kevät 2027	17,4 mrd. €	17,1 mrd. €	15,8 mrd. €	11,5 mrd. €	0,3 mrd. €	2 %	Muutos 2024 vs. 2023	2024 (ennakkotieto)	Koko Suomi	Matkailutilinpito, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.2.1a	Matkailijan keskimääräinen viipymä SIF-ohjelman majoitusliikkeessä (yötä)	2,2	2,2	2,3	2,2		0,0	0 %		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
B.2.1b	Matkailijan keskimääräinen viipymä majoitusliikkeessä (yötä)	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	0,0	0 %		2025	Koko matkailuala	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.3.1	Matkailun suora työllisyysvaikutus kokonaistyöllisyydestä	Kevät 2027	5,4 %	5,3 %	5,0 %	0,046	+0,1 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024 (ennakkotieto)	Koko matkailuala	Matkailutilinpito, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
B.3.2	Sesonkityöntekijöiden määrän prosenttiosuus matkailun työllisistä	33 %	N/A	31 %	35 %		+2 %-yksikköä		Vuoden 2024 osuus tarkentuu myöhemmin, vertailu vuoteen 2023	2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
B.3.3	Kestävään matkailuun liittyvän koulutuksen määrä (destinaatioiden järjestämät koulutukset)	45	117	104	184		-72	-62 %		2025	Koko Suomi	SIF-TILASTOT

STF_ID	Muut indikaattorit	Arvo 2025	Arvo 2024	Arvo 2023	Arvo 2022	Arvo 2021	Muutos 2025 vs. 2024 (absoluuttinen muutos / %yksikkö muutos)		Huomioita & poikkeuksia (esim. lähde, vuosi, otanta, epätarkeys)	Viimeisin data vuosi	Perusjoukko / otanta	Lähde
	Saapumiset majoitusliikkeisiin (kpl)	13,1 milj.	12,5 milj.	12,3 milj.	11,5 milj.	9,0 milj.	0,6 milj.	5 %		2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudofo, Tilastokeskus
	Saapumiset Suomeen	5,1 milj.	4,9 milj.	4,7 milj.			0,2 milj.	4 %	2023 nulloava 12 kk (03/23-02/24)	2025	Koko Suomi	MATKAILUAMITARI

	Majoituskasitteetti (sänkypaikat) sis. hotellit, leirintäalueet, lyhytluokituksen	260 018	256 030	256 880	257250	3 988	2 %	Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD	
	Majoituskasitteetti (sänkypaikat) sis. majoitusliikkeiden huoneet, mökit ja muut majoituslait sekä niissä olevat vuodepaikat	165 600	163 700	166 200	166 000	1 900	1 %		2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudolf, Tilastokeskus	
	Majoitusaste (minkä osuuden ajasta majoitus on käytössä)	40 %	40 %	40 %	38 %	0 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD	
	Majoitusaste/huonekäyttöaste (minkä osuuden ajasta majoitus on käytössä)	51,7 %	50,0 %	49,8 %	47,5 %	+1,7 %-yksikköä			2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudolf, Tilastokeskus	
	Matkailun elpymisen edistyminen (%)		99 %	95 %	76 %	+4 %-yksikköä		Poistunut indikaattoriselvityksestä 2024	2023	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD	
	Matkailun kausiluontoisuus (%)	34 %	34 %	35 %	41 %	0 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Matkailun intensiteetti (majoitusyö / asukas)	4,04	4,09	3,95	3,16	-0,05	-1 %	Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Riippuvuus kolmesta suurimmasta lähtömaasta, EU Tourism Dashboard	9 %	8 %	7 %	4 %	+1 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Matkailun monimuotoisuus (indeksi)	0,84	0,85		0,84	-0,01	-1 %	Muutos 2025 vs. 2023	2025	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Matkailun osuus työllisyydestä (%)	7 %	7 %	6 %	6 %	0 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Keskimääräiset matkailukulut (Euros in Purchasing Power Standards (PPS) / yöpyminen)		83 €	73 €	46 €	10 €	14 %	Edellinen päivitys 2023	2023	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Matkailun suora taloudellinen vaikutus (BKI osuus)		3,2 %	1,5 %	1,2 %	+1,7 %-yksikköä		Edellinen päivitys 2023	2023	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Verkkökäppämyyntiä tarjoavien matkailuyritysten osuus	46 %	49 %	58 %	41 %	-3 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Sosiaalista mediaa käyttävien yritysten osuus		75 %		65 %	+10 %-yksikköä		Edellinen päivitys 2023, vertailu vuoteen 2021	2023	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Majoitusliikkeiden osuus, joilla on nopea internet-yhteys käytössä	87 %	76 %		53 %	+11 %-yksikköä		Muutos 2025 vs. 2023	2025	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
	Digitaalkoulutuksia henkilöille järjestävien yritysten osuus	17 %		23 %		-6 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2022	2024	Koko matkailuala	EU TOURISM DASHBOARD	
SOSIAALINEN JA KULTTUURIINEN VAIKUTTAVUUS												
STF_ID	STF indikaattorit	Arvo 2025	Arvo 2024	Arvo 2023	Arvo 2022	Arvo 2021	Muutos 2025 vs. 2024 (absoluuttinen muutos / %-yksikkö muutos)	Huomioita & poikkeuksia (esim. lähde, vuosi, otanta, epä tarkkuus)	Viimeisin data vuosi	Penusjoukko / otanta	Lähde	
C.1.1a	Matkailijoiden määrä sataa asukasta kohden (yöpymisten määrä majoitusliikkeissä / vakituinen asukas / päivä)	1,14	1,11	1,13	1,09	0,87	0,03	3 %		2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudolf, Tilastokeskus
C.1.5	Matkailijoiden määrä suhteessa alueen pinta-alaan (yöpymisten määrä majoitusliikkeissä / vuorokaus / km2)	0,19	0,18	0,18	0,18	0,14	0,01	6 %		2025	Koko Suomi	Majoituslilasto, Tilastotietokanta Rudolf, Tilastokeskus
C.1.6.1	Työssään viihtyvien osuus matkailualalla työskentelevistä	78 %	78 %				0 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2024	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.2a	Työyhteisönsä yhteenkuuluvuuteen tyytyväisten osuus matkailualalla työskentelevistä	86 %	85 %	85 %			+1 %-yksikköä			2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.2b	Työyhteisönsä reiluksi kokevien osuus matkailualalla työskentelevistä	83 %	83 %				0 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2024	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.3	Osaisensa hyväksi ja koulutuksensa riittäväksi kokevien osuus matkailualalla työskentelevistä	75 %	77 %	74 %			-2 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2023	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.4	Alalla etenemismahdollisuksiinsa tyytyväisten osuus matkailualalla työskentelevistä	38 %	41 %	42 %			-3 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2023	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.5	Alanvaihdosta kiinnostuneiden osuus matkailualalla työskentelevistä	55 %	53 %	54 %			+2 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2023	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.6	Työn turvallisuudesta huolehtimisen riittäväksi kokevien osuus matkailualalla työskentelevistä	80 %	80 %				0 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2024	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.1.6.7	Työpaikalla henkiloisten monimuotoisuuden arvostetuksi kokevien osuus matkailualalla työskentelevistä	77 %	76 %				+1 %-yksikköä		Indikaattori otettu käyttöön 2024	2025	Koko Suomi	PAM jäsenkysely
C.2.2	Suomen sijoitus vastuullisena kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden toimijana (indeksi)	Sija 6	Sija 7	Sija 10			Sijoitus +1		Indikaattori otettu käyttöön 2024	2025	Koko Suomi	National Brand Index
C.2.3	Suomen sijoitus kansainvälisessä rauhanomaisuuden indeksissä	1,420 (sija 10/163)	1,474 (sija 13/163)	1,484 (sija 15/163)	1,511 (sija 16/163)	1,443 (sija 12/163)	Sijoitus +3		Indikaattori otettu käyttöön 2024	2025	Koko Suomi	Global Peace Index GPI
C.2.4	Suomen sijoitus LGBTQ+ ystävällisen matkakohteen indeksissä			300 (sija 22)					Indikaattori otettu käyttöön 2024	2023	Koko Suomi	LGBTQ+ Travel Safety Index
C.2.5	Suomen riskialttuus luonnonkatastrofeille ja matkailijoiden mahdollisuus selviytyä luonnonkatastrofeista (indeksi)	1,60 (sija 163)	1,54 (sija 164)	1,43 (sija 165)			Sijoitus -1	Suurempi sijoitus = matalampi riskialttuus	2025	Koko Suomi	World Risk Report	
C.2.6	Suomen terveyturvallisuus sijoitus TDI-indeksissä (Health & Hygiene Pillar)		6,05 (sija 18)			5,80 (sija 26)	Sijoitus +8	Indikaattori otettu käyttöön 2024, vertailu vuoteen 2021	2024	Koko Suomi	Travel & Tourism Development Index	
C.2.6	Suomen "turvallisuusrisi" sijoitus TDI-indeksissä (Safety & Security pillar)		6,56 (sija 4)			6,31 (sija 13)	Sijoitus +9	Indikaattori otettu käyttöön 2024, vertailu vuoteen 2021	2024	Koko Suomi	Travel & Tourism Development Index	
C.3.1	Matkailualalla työskentelevien miesten ja naisten prosenttiosuudet			Miehet: 39 % Naiset: 61%				Indikaattori otettu käyttöön 2025, tuorein tieto vuodelta 2023	2023	Koko matkailuala	Tilastokeskus	
C.3.2.1	Miesten ja naisten osuus matkailualan yritysten eshenkilö- ja johtosessa tehdyistä henkilötyövuosista	Miehet: 48% Naiset: 52%	Miehet: 51% Naiset: 49%	Miehet: 23% Naiset: 77%			Miehet -3 %-yksikköä Naiset +3 %-yksikköä		2025	SIF-ohjelman yritykset	SIF-TILASTOT	
C.4.1a	Liikuntarajitteisille palveluja tarjoavien yritysten osuus	43 %	40 %	11 %	27 %		+3 %-yksikköä	Raportoinnissa käytetty yritysten tilannetta ko vuonna	2025	SIF-merkin saaneista yrityksistä	SIF-TILASTOT	
C.4.1b	LGBTQ+ -kohderyhmälle palveluja tarjoavien yritysten osuus	57 %	58 %	33 %	32 %		-1 %-yksikköä	Raportoinnissa käytetty yritysten tilannetta ko vuonna	2025	SIF-merkin saaneista yrityksistä	SIF-TILASTOT	
C.4.4a	Liikuntarajitteisille palveluja markkinoivien tuotteiden osuus	23 %	23 %	24 %			0 %-yksikköä		2025	Visit Finland DataHub	DataHub statistics	
C.4.4b	LGBTQ+ -kohderyhmälle palveluja markkinoivien tuotteiden osuus	2 %	6 %	6 %			-4 %-yksikköä		2025	Visit Finland DataHub	DataHub statistics	
C4.4c	Inklusiivisuutta aktiivisesti toteuttavien yritysten osuus							Indikaattori otetaan käyttöön 2026		SIF-ohjelman yrityksistä	SIF-TILASTOT	

C.4.5	Viestinnän monikielisyys (verkkosivujen kieliversioiden määrän keskiarvo)	2,6	2,7	3,0	3,0		-0,1	-4%		2025	SIF-ohjelman yrityksistä	SIF-TILASTOT
C.5.2a	Unescon maailmanperintökohteiden, aineettoman kulttuuriperinnön kohteiden, Euroopan Neuvoston kulttuuriperintökohteiden tai Geoparks-kohteiden määrä	172	170	139	102		2	1%		2025	Koko Suomi	Museovirasto, Unesco, Euroopan Neuvosto
C.5.2b	Valkokunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen määrä	1470	1471	1472	1471		-1	0%		2025	Koko Suomi	Museovirasto

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

STF_ID	STF indikaattorit	Arvo 2025	Arvo 2024	Arvo 2023	Arvo 2022	Arvo 2021	Muutos 2025 vs. 2024 (absoluuttinen muutos / %yksikkö muutos)	Huomioita & poikkeuksia (esim. lähde, vuosi, otanta, epätarkkuus)	Viimeisin data vuosi	Perusjoukko / otanta	Lähde
D.1.1	Saapumisen kulkumuotojakauma %	Lentäen 58 % Laivalla 42 %	Lentäen 61 % Laivalla 39 %	Lentäen 62 % Laivalla 38 %	0 %	0 %	Lentäen -3 %yks. Laivalla +3 %yks.	2023 nulleava 12 kk (03/23-02/24)	2025	Koko Suomi	MATKAILUAMMATTIARI
D.1.2	Junamatkojen osuus kaikista matkoista		12 %	10 %	8 %		+2 %yksikköä	Muutos 2024 vs. 2023	2023	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD
D.1.4	Matkan keskimääräinen ilmastovaikutus (CO2e kg) per päivä	75 kg CO2	63 kg CO2	61 kg CO2	0 %		+12 kg CO2	2023 nulleava 12 kk (03/23-02/24)	2025	Ulkomaan matkailijat	MATKAILUAMMATTIARI
D.2.1	Vaikutettavia toimenpiteitä ilmastovaikutusten laskemiseen ja hillitsemiseksi tekevien yritysten osuus	99 %	100 %	100 %	98 %		-1 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.2.1	Ilmastonmuutoksen hillintätoimia yrityksissä keskimäärin	13	14	15	13		-1		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.2.1.1	Hillijalanjätkensä laskeneiden yritysten osuus	45 %	46 %	52 %	29 %		-1 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.3.4	Asiakastiloissa lajiteltuja jättejakeita yrityksissä keskimäärin	4,5	4,7	4,5	4,3		-0,2		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.3.4	Yritystilloissa lajiteltuja jättejakeita yrityksissä keskimäärin	6,2	6,2	6,2	5,8		0		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.3.5	Kierrätystä, materiaalitohokkuutta ja kiertotaloutta tehokkaasti edistävien yritysten osuus	76 %	95 %	95 %	86 %		-19 %yksikköä	Indikaattori otettu käyttöön 2025, tieto löytyy takautuvasti	2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.3.5	Kiertotalous- ja materiaalitohokkuusomien määrä yrityksissä keskimäärin	4,0	5,0	5,0	4,0		-1,0		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.5.2	Vedenkulutuksen vähentämistoimia tehneiden yritysten osuus	90 %	92 %	90 %	86 %		-2 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.5.2	Vedenkulutuksen vähentämistoimia yrityksissä keskimäärin	5,0	4,9	4,9	4,6		0,1		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.6.2	Energiasäästötoimia tehneiden yritysten osuus	96 %	97 %	97 %	90 %		-1 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.6.2	Energiasäästötoimia yrityksissä keskimäärin	6,0	6,0	7,0	6,0		0,0		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.6.3	Vuotuisesti kulutetun uusiutuvan energian osuus (MWh) energian kokonaiskulutuksesta	81 %	84 %	69 %	71 %		-3 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.6.4	Energianlähteiden jakauma yrityksissä							Indikaattori otetaan käyttöön 2026		SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.1	Paikallisen biologisen monimuotoisuuden suojeleu, säilyttämistä ja hallintaa tukevien matkailuyritysten osuus	41 %	41 %	42 %	46 %		0 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.1	Luonnonmonimuotoisuutta edistäviä toimia yrityksissä keskimäärin	4,0	4,0	5,0	5,0		0,0		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.1.2	Kansallispuistoissa ja muilla Metsähallituksen hoitamilla luonnonsuojelualueilla toimivien STF-yritysten osuus, joilla on kestävä matkailun sopimus Metsähallituksen kanssa	78 %	85 %	92 %			-7 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.1.4	Suojeltujen ja nimettyjen alueiden osuus koko maan pinta-alasta			12,6 %	12,6 %	12,6 %	0 %yksikköä	Muutos 2023 vs. 2022	2023	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD
D.7.1.1	Ruoan ilmasto- ja luontovaikutusten huomioivien ja/tai paikallista ruokatuotantoa hyödyntävien ruokapalveluita tarjoavien yritysten osuus	59 %	63 %	63 %	64 %		-4 %yksikköä		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.1.1	Kestäviä ruokavaihtoja edistäviä toimia ruokapalveluja tarjoavissa yrityksissä keskimäärin	2,0	3,0	3,0	3,0		-1,0		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.2	Toimillaan Itämeren tilan huomioivien STF-yritysten osuus	39 %	18 %	18 %	17 %		+21 %yksikköä	Indikaattori otettu käyttöön 2025, tieto löytyy takautuvasti	2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.2	Itämeren tilaa huomioivia toimia yrityksissä keskimäärin	6,0	5,0	4,0	4,0		1,0		2025	SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT
D.7.2.2	Itämerisopimuksen allekirjottaneiden STF-yritysten määrä							Indikaattori otetaan käyttöön 2026		SIF-ohjelman yrityksissä	SIF-TILASTOT

STF_ID	Muut indikaattorit	Arvo 2025	Arvo 2024	Arvo 2023	Arvo 2022	Arvo 2021	Muutos 2025 vs. 2024 (absoluuttinen muutos / %yksikkö muutos)		Huomioita & poikkeuksia (esim. lähde, vuosi, otanta, epätarikkuus)	Viimeisin data vuosi	Perusjoukko / otanta	Lähde
D.2.1.2	Glasgow Declaration on Climate Action in Tourism -ilmastojulistuksen allekirjottaneiden määrä Suomessa	93	89	67	60	3	4	4 %		2025	Koko matkailuala	SIGNATORIES OF THE GLASGOW DECLARATION
D.7.1.3b	Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden sekä asiakaspalvelupisteiden kävijämäärä vuodessa	8,4 milj.	8,6 milj.	8,7 milj.	8,5 milj.		-0,2 milj.	-2 %		2025	Koko Suomi	MEISÄHALLITUS
	Lentomatkjen päästöintensiiteetti keskimäärin (kg CO2 / matkustaja)		121,6	122,5	124,4	193,6	-0,9	-1 %	Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD
	Matkailun energiantensiiteetti (TJ / miljoona euroa)				3,44	3,44	0	0 %	Edellinen päivitys: 2022, muutos vuoteen 2021	2022	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD
	Erinomaisten uimavesien osuus virallisista uimapaikoissa		87 %	88 %	91 %	90 %	-1 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD
	Rippuvuus pitkän etäisyyden matkailijamarkkinoista (osuus yöpyvistä)		12 %	10 %	8 %	4 %	+2 %-yksikköä		Muutos 2024 vs. 2023	2024	Koko Suomi	EU TOURISM DASHBOARD

Liite 2: Visit Finlandin Ilmastotoimintasuunnitelman (CAP) toimenpideseurantataulukko

Tavoite	ID	Toimenpide (lyhyt versio)	Toimenpiteen edistymisraportointi 03/2026	Painopiste	Edistyminen
Polku: Mittaaminen					
1: Mittaa ja raportoi päästöjä	1	Organisaatiotason päästöjen vuosittainen mittaaminen ja seuraaminen	BF mittasi organisaation Scope 1 ja Scope 2 -päästönsä 2022, mukaan lukien hankintojen ja työmatkustamisen Scope 3 -päästöt. Organisaatiomuutoksen myötä BF ei tällä hetkellä tee vuosittaisia päästölaskelmia. Tämä tekee Visit Finlandin organisaatiotason vuosittaisen päästöseurannan mahdottomaksi. Toimenpidettä ei tällä hetkellä edistetä.	Organisaation kyvykkyys	valmis
	2	Matkailualan päästölaskennan kehittäminen	VF mittaa ja raportoi julkisesti kansainvälisestä inbound-matkailusta muodostuvia päästöjä, mukaan lukien lautta- ja lentoamatkat Suomeen ja Suomesta, matkustaminen Suomessa, majoitus ja ruokailu. Matkailijamittarin rajatutkimuksen tulokset, koontinäyttöraportti ja metodologia ovat julkisesti saatavilla Visit Finlandin verkkosivuilla. Metodologia ja raportointi tehdään tiiviissä yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.	Kansallinen linjaus	valmis
	3	Matkailualan päästölaskennan seuraaminen ja raportointi	Katso toimenpide 2. Matkailijamittarin rajatutkimuksen lisäksi matkailualan päästöjä raportoidaan ja analysoidaan vuosittaisessa Kestävän matkailun tila -raportissa.	Kansallinen linjaus	valmis
	4	Positiivisen kädenjäljen laskentamallin kehittämisen tukeminen	Suomen nykyisen hallitusohjelman mukaisesti hallitus edistää yhdessä elinkeinoelämän kanssa positiivisten ilmastoikäen jälkien laskentamallin luomista. VF haluaa olla keskeinen sidosryhmä mallin kehittämisessä varmistaen, että malli palvelee matkailualaa.	Kansallinen linjaus	sitoutuminen
	5	Matkailualan päästölaskennan standardoinnin edistäminen	katso toimenpiteet 6, 118.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	6	Matkailualan päästölaskennan standardoinnin aktiivinen edistäminen EU-tasolla	VF on ollut jäsenenä ETC Chapter Earth -työryhmässä sen perustamisvuodesta 2023 lähtien. VF sitoutuu aktiiviseen yhteisen agendan editämiseen; tiedonjakamiseen, yhteisiin viitekehyksiin ja standardeihin, jotka liittyvät matkailun ilmastotoimintaan ja kestävyteen laajemmassa mielessä.	Kansainvälinen yhteistyö	sitoutuminen
	7	Matkailualan päästölaskennan standardoinnin aktiivinen edistäminen globaalisti	VF osallistuu aktiivisesti YK:n ja muihin globaaleihin ilmastoforumeihin, mukaan lukien ETC:n Chapter Earth työryhmä, edistääkseen alan päästölaskennan yhdenmukaistamista, mikä noudattaa YK:n matkailutilastojen viitekehystä kestävä matkailun mittaamiseksi (FS-MST). Yhteinen viitekehyksy mahdollistaa kansallisesti yhdenmukaisen ja kansainvälisesti vertailukelpoisen matkailun päästömittauksen.	Kansainvälinen yhteistyö	sitoutuminen
	8	Positiivisen kädenjäljen laskentamallin esittelemisen kansainvälisesti	Katso toimenpide 4. Koska varsinaista kädenjälkien mittaamallia ei ole vielä olemassa, VF sitoutuu aktiivisesti edistämään luontopositiivisen matkailun lähestymistavan kehitystyötä.	Kansainvälinen yhteistyö	sitoutuminen
	9	Matkailualan hiilijalanjälkikaskuri Hiilikurin kehittäminen, lanseeraaminen ja ylläpito	Hiilikuri CO2-laskuri matkailualalle on täysin integroitu STF-ohjelmaan. Mittauksen käyttäjävälisyyttä ja tarkkuutta on parannettu työkalun edelleen kehittämisellä, ja kattava käyttäjäopas ja ohjeet on asetettu saataville yrityksille ja destinaatioille. Hiilikuri on saatavilla kaikille STF-ohjelman käyttäjille, mukaan lukien oppilaitokset ja alan konsultit STF Hub EDU -version kautta.	Toimialan tukeminen	valmis
	10	Matkailuyritysten sitouttaminen päästölaskentaan Hiilikuri-työkalulla	Katso toimenpide 9. Lisäksi VF järjesti teemoitettuja, ilmaisia Hiilikuri-käyttäjäklinikoita vuosina 2023 ja 2024 ja lisäsi klinikat sekä "Matkailu ja ilmastonmuutos" -koulutusmoduulin sekä Visit Finland Akatemian tarjontaan että STF-ohjelmaan (Hiilikuri-käyttäjäopas ja Kestävän matkailun opas).	Toimialan tukeminen	valmis
	11	Matkailuyritysten kouluttaminen ilmastonmuutosten vaikutuksista ja hiilijalanjäljen laskennasta	Katso toimenpiteet 9 ja 10. Visit Finland on pilotoinut uusia koulutuksia tarjoamalla ne ilmaiseksi Suomen Glasgow'n allekirjoittajille sekä valituille DMO:ille ja alueellisille yritysverkostoille Itä-Suomessa.	Toimialan tukeminen	valmis
	12	Alan hiilijalanjäljen laskennan osaamisen kasvattaminen Train the Trainer -verkoston kautta	Visit Finland sitoutuu osallistumaan TtT-ohjelman kehittämiseen tavoitteenaan tehdä STF-ohjelmasta osa valtakunnallista matkailun opetussuunnitelmaa.	Toimialan tukeminen	sitoutuminen
	13	Journeys (by BehaviourSmart) työkalun tarjoaminen Glasgow'n allekirjoittaneille	Vuosina 2023 ja 2024 Visit Finland tarjosi yhteistyössä BehaviourSmartin kanssa pääsyn BeSmart-alustalle Suomen Glasgow'n allekirjoittajille.	Toimialan tukeminen	valmis
	14	DMO-tason päästölaskentamallin ja sen metodologian kehittäminen	Katso toimenpiteet 9, 10, 11. Matkailun Hiilikuri CO2-mittaus työkalua on kehitetty edelleen kattamaan DMO-tason CO2-laskenta. Metodologia on saatavilla STF-ohjelman kautta. DMO-tason mittausta pilotoitiin Itä-Suomessa vuonna 2024 ja käynnissä olevassa kestävä kasvun ohjelmassa vuonna 2026.	Toimialan tukeminen	valmis
Matkailun indikaattorijärjestelmää	15	VF henkilökunnan kouluttaminen kestävä matkailun indikaattorijärjestelmästä	Koulutus kestävä matkailun indikaattorijärjestelmästä lisättiin Visit Finland Akatemian vuonna 2023 ja koulutus tarjottiin Visit Finlandin henkilöstölle vuonna 2024.	Organisaation kyvykkyys	valmis
	16	Kestävä matkailun indikaattorijärjestelmän jatkuva kehittäminen	Kestävä matkailun indikaattorijärjestelmää on päivitetty vuosittain, mukaan lukien metodologia ja kynnysarvot, erityisenä painopisteinä ilmasto ja biodiversiteettiin liittyvät indikaattorit, ottaen huomioon sekä negatiiviset että positiiviset vaikutukset.	Kansallinen linjaus	valmis
	17	Kestävä matkailun tila -raportin vuosittainen julkaiseminen	VF sitoutuu järjestelmälliseen tiedonkeruuseen matkailun kestävydestä Kestävä matkailun indikaattorijärjestelmän (STI) kautta sekä vuosittaiseen Suomen kestävä matkailun tila -raportin julkaisemiseen, joka yhdistää STI-datan uusimpaan matkailututkimukseen.	Kansallinen linjaus	sitoutuminen
	18	Kansallisten strategioiden tukeminen seurattaville indikaattoreilla	VF sitoutuu tarjoamaan STI-dattaa kaikille sitä hyödyntäville sidosryhmille	Kansallinen linjaus	valmis
	19	Indikaattorijärjestelmän yhdenmukaistuminen kansainvälisten ja muiden relevanttien (tulevien) mittausjärjestelmien kanssa.	VF sitoutuu STI-järjestelmän jatkuvaan kehittämiseen ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen varmistaen yhdenmukaisuuden relevanttien kansainvälisten ja kehittyvien indikaattorivitekehysten kanssa, kansainvälisen vertailukelpoisuuden tukemiseksi ja mittaamisen kohdistamiseksi tärkeimpiin kestävyysvaikutuksiin.	Kansainvälinen yhteistyö	sitoutuminen
	20	Indikaattorijärjestelmän kansainvälisen yhdenmukaistamisen edistäminen jakamalla käytänteitä avoimesti	VF on jakanut aktiivisesti STI-järjestelmänsä parhaana käytäntönä erilaisilla kansainvälisillä foorumeilla, mukaan lukien OECD, UN Tourism ja ETC, edistääkseen alan yhdenmukaistamista ja kokonaisvaltaisia mittauskehyksiä matkailun vaikutuksille.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	21	Visit Finland Akatemian indikaattorijärjestelmän koulutuksen kehittäminen ja edistäminen	VF on kehittänyt ja käynnistänyt VF Akatemianvalmennuksen STI:stä ja rahoittanut moduulin valituille DMO-kumppaneille.	Toimialan tukeminen	valmis

22	Yrityskohtaisen indikaattoriraportin jakaminen	Vuosina 2023–2025 Visit Finland tarjosi STF-merkin saaneille yrityksille oman yksitoimisen STI-raportin, joka oli saatavilla STF Hubissa. Julkaiseminen lopetettiin sen jälkeen staattisten raporttien minimaalisen käytettävyyden vuoksi, kun taas julkinen STI-tilastokoonnäyttö raportoi reaaliaikaista dataa, jolloin yritykset ja kohteet voivat tehdä vertailuja milloin tahansa.	Toimialan tukeminen	valmis
23	Indikaattorijärjestelmän tulosten reaaliaikainen ja avoin raportointi	STI-tilastoraportti raportoi kestävän matkailun tilaa moniulotteisesti yritys-, DMO-, suuralue- ja kansallisella tasolla. Alkuperäinen CO2-raportti, joka perustui yritysten tekemiin CO2-mittauksiin, tehtiin julkisesti vuonna 2024. Tämä CO2-raportti poistettiin STI-tilastoraportista varovaisuustoimenpiteenä Vihreän siirtymän kuluttajasuojadirektiivin vuoksi, sillä Hiilikurilla tehdyt yritysten CO2-laskennat eivät oleet kolmannen osapuolen varmentamia. Laskennat myös kattoivat suhteellisen pienen otoksen alasta.	Toimialan tukeminen	valmis
24	Aktiivinen matkailuyrityksille suunnattu viestintä indikaattorijärjestelmän hyödyistä	Vuodesta 2023 lähtien VF on aktiivisesti viestinyt STI-järjestelmästä, ja siitä miten järjestelmää voi käyttää ja hyödyntää osana omaa ilmastotyötä.	Toimialan tukeminen	valmis
25	Panostaminen indikaattoreihin D.2.1 ja D.7.1	VF on tarkastanut ja päivittänyt STI-järjestelmän indikaattorit D.2.1 (osuus yrityksistä, jotka osallistuvat aktiivisesti ilmastomuutoksen hillintätoimiin) ja D.7.1 (prosenttiosuus matkailuyrityksistä, jotka tukevat aktiivisesti paikallisen biodiversiteetin suojelua, säilyttämistä ja ylläpitoa) vuosittain.	Toimialan tukeminen	valmis
26	STF-ohjelman itsearviointiyökalun ylläpito ja päivittäminen	VF tarjoaa itsearviointiyökalun osana STF-ohjelmaa. Arvioinnissa on 10 ulottuvuutta, ja ilmastotyöhön ja ympäristövastuuseen liittyvät ulottuvuudet päivitettiin vuonna 2024. Itsearviointiyökalun suorittaminen vähentää kerran on pakollinen osa STF-ohjelmaa. Käyttäjille työkalu tarjoaa käytännöllisen toimintaraportin tuloksista.	Toimialan tukeminen	valmis
27	STF-ohjelman itsearviointiyökalun tulosten yrityskohtainen raportointi	VF on analysoinut itsearviointien tuloksia osana vuosittaisia Kestävän matkailun tila -raporttia. Tuloksia on analysoitu myös osaamisen kehittämistarpeiden osalta ja käytetty Kestävän matkailun oppaan ja Visit Finland Akatemian tarjonnan kehittämiseen. Järjestelmällinen malli tulosten analysoimiseksi ja viestimisestä kuitenkin puuttuu. Yksi syy tähän on ollut monimutkainen ja kallis PBI-kehitys.	Toimialan tukeminen	käynnissä
28	Kestävän matkailun oppaan päivittäminen matkailun kestävyysmittaamista koskevien lukujen osalta	Vuonna 2024 Visit Finland uudisti ja päivitti Kestävän matkailun oppaan STI-luvun, ja viesti siitä relevantteille sidosryhmille. Luku päivitetään jälleen vuonna 2026.	Toimialan tukeminen	valmis

Polku: Päästöjen vähentäminen

29	Noudatamme Business Finlandin matkustussuosituksia	Business Finlandilla on matkustussääntö, joka ei suosittele lentomatkamista lyhyillä, alle 500km pituisilla kotimaan matkoilla. Visit Finlandin työntekijöiden odotetaan noudattavan sääntöä. Tarpeettomia työmatkoja ei tehdä, ja työmatkat tulee hyväksyttävä esihenkilöllä ennen matkaa.	Organisaation kyvykkyys	valmis
30	Business Finland kannustaa työntekijöitään suosimaan julkista liikennettä ja tarjoaa joustavan hybridityön mahdollisuuden.	Business Finlandin toimistot ovat strategisesti sijoitettu mahdollistamaan julkisen liikenteen käytön. Business Finlandin toimintatapa tukee hybridityömallia (vaikka sitä tarkistetaankin vuonna 2026 osana laajempaa hybridityömallien tarkistamista valtion hallinnossa). Vuodesta 2024 alkaen BF:n työntekijät ovat voineet työskennellä etänä ulkomailla 2 viikkoa vuodessa loman yhteydessä valituissa maissa, joissa on BF toimipiste.	Organisaation kyvykkyys	valmis
31	Vähähiilisen liikenteen sekä STF-merkittyjen yritysten priorisointi FAM & PR matkoilla.	VF hyödyntää aina mahdollisuuksien mukaan STF-merkittyjä kuljetusyrityksiä. Myös destinaatioita on ohjeistettu suosimaan STF-merkittyjä yrityksiä. FAM- ja PR-matkojen aikana pyritään käyttämään julkisen liikenteen vaihtoehtoja.	Organisaation kyvykkyys	valmis
32	Matkailijamittarin hyödyntäminen hiilitehokkaiden markkinoiden selvittämiseen	Matkailijamittarin tulosten systemaattinen hyödyntäminen markkina- ja segmenttivalinnoissa on vielä puutteellinen. Tavoitteena on malli, jolla tunnistaa markkinoita/segmenttejä, joilla on pienempi CO2-jalanjälki, korkeampi hiilitehokkuus ja laajempi kestävyysvaikutus (esim. pidemmät viipymät ja pääkohteiden / sesonkien ulkopuolinen matkustaminen). Tällainen selvitys voisi olla osa Matkailijamittarin kuukausiraportteja, tai osa Kestävän matkailun tila -raportointia.	Kansallinen linjaus	ei edistynyt
33	Selvitys vähähiilisemmästä saavutettavuudesta Suomeen	Vuonna 2024 Visit Finland julkaisi raportin vaihtoehtoisista ja vähähiilistä saavutettavuusvaihtoehtoisista Suomeen. Raportti ja sen tulokset uutisoitiin medialle ja viestittiin laajasti sidosryhmille. STF-ohjelma yleisesti kannustaa yrityksiä sisällyttämään tietoa vähähiilisen liikenteen saavutettavuusvaihtoehtoisista verkkosivuilleen. Vastaavasti Visit Finland edistää sidosryhmäyhteistyöllä raide- ja laivayhtiöiden kanssa vaihtoehtoisia tapoja lentämiseen Suomeen pääsemiseksi tai Suomessa matkustamiseksi.	Kansallinen linjaus	valmis
34	ETC Chapter Earth yhteistyö vähähiilisen saavutettavuuden edistämiseen	ETC Chapter Earth -työryhmä laati 'Suosituksia pitkän matkan matkailusta ja kestävydestä' -raportin tietoisuuden lisäämiseksi ETC:n hallituksen jäsenten ja jäsenvaltioiden keskuudessa lento-liikennettä koskevista päästöistä. Visit Finlandin raportti vaihtoehtoisista ja vähähiilistä matkustusmahdollisuuksista Suomeen oli yksi prosessissa arvioituista asiakirjoista. Valitettavasti työryhmä ei löytänyt yhteisymmärrystä lopullisesta raportista, ja toimenpide lopetettiin. Sen sijaan ETC Chapter Earth edistää raporttia, joka tuo esille matkustukseen liittyvät päästöt esille yleisluontoisemmin.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
35	Vastuullisten teemareittien kehittäminen	Vuoden 2024 lopussa VF julkaisi 10 temaattista reittiä ympäri Suomea, suunnattuina tietoisille matkailijoille, jotka ovat kiinnostuneet matkustamisesta julkisilla kulkuneuvoilla ja paikallisen tarjonnan hyödyntämisestä. Reitit keskittyvät sesongin ulkopuoliseen matkailuun tai matkustamiseen pääkohteiden ulkopuolelle, tähtäävät pidempiin oleskeluihin ja luovat taloudellista hyötyä STF-merkin saavuttaneille. Näiden reittien näkyvyyden lisääminen oli yksi Visit Finlandin KPI-mittareista vuodelle 2025.	Toimialan tukeminen	valmis
36	Aktiivinen yhteistyö vähähiilisen liikkumisen edistämiseksi	Katso toimenpiteet 33, 35. Lisäksi VF on ollut aktiivisesti mukana alueellisissa vähähiilisen liikkuvuuden hankkeissa ja viestinyt tuloksista sidosryhmille. DMO-tason indikaattori kestävän liikkumisen suunnitelmasta sisällytettiin STI-järjestelmään vuonna 2025 ja tulokset julkaistiin vuonna 2026.	Toimialan tukeminen	valmis
37	Matkailijamittarin päästö-laskennan tulosten raportointi ja viestittäminen	Katso toimenpiteet 2, 3. Lisäksi VF on toteuttanut erilaisia tilaisuuksia kouluttaakseen alan kumppaneita ja sidosryhmiä Matkailijamittarin tulosten hyödyntämisestä ilmastotyössä.	Toimialan tukeminen	valmis

38	STF-merkittyjen majoituskohteiden suosiminen Business Finlandin matkavarauksissa	Tämä toimenpide ei ole edistynyt, koska BF Ilmastotiekartan työ lopetettiin.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
39	STF-merkittyjen majoituskohteiden priorisointi tapahtumissa, FAM- ja PR-matkoilla.	VF valitsee aina mahdollisuuksien mukaan STF-merkittyjä majoituspaikkoja. Ohjeistamme kohteita suosimaan STF-merkittyjä majoituspaikkoja.	Organisaation kyvykkyys	valmis
40	Matkailutoimijoille soveltuvien aurinkoenergian rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen	VF kartoitti aurinkoenergian tukirahoitusmahdollisuuksia vuonna 2024, mutta tällaiset mahdollisuudet leikattiin pitkälti.	Kansallinen linjaus	valmis
41	Aktiivinen kansainvälinen yhteistyö yhteisen kestävyysagendan edistämiseksi	Viime vuosien aikana VF on aktiivisesti osallistunut eri foorumeille, joilla keskustellaan kestävästä majoituksesta (mukaan lukien muun muassa TraveLyst, EU:n matkailukoonnäyttö, BeCause, GSTC, sertifioinnit, PEFCR) euroopanlaajusten ohjeiden ja tuen saamiseksi majoituspalvelujen tarjoajille.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis

4: Edistä majoitusk	42	STF-merkittyjen yritysten näkyvyyden edistäminen	VF sitoutuu aktiivisesti priorisoimaan STF-merkittyjä yrityksiä kanavissaan, mukaan lukien visitfinland.com ja sosiaalisen median kanavat, FAM-, PR- ja mediamatkojen suunnittelussa sekä valittaessa kumppaneita edustamaan Suomea kansainvälisillä messuilla ja muissa alan tapahtumissa.	Toimialan tukeminen	situmus
	43	Yhteistyön kehittäminen hotelliketjujen kanssa vastuullisuusagendan edistämiseksi	Yhteistyössä relevanttien tahojen kanssa, VF neuvo o majoitusyrityksiä sertifikaattivalinnoissa. STF-ohjelmassa VF:lla on tiivis yhteistyö hotelliketjujen kanssa. Majoitussektori on aina ollut tärkeässä roolissa STF-ohjelman kehittämisessä ja kriteereiden päivitysprosessissa jolla varmistetaan, että ohjelma tukee sektorin vastuullisuustyötä ja ottaa huomioon ketjujen erityispiirteet.	Toimialan tukeminen	valmis
	44	Energiatehokkuussopimuksesta viestiminen	Vuonna 2024 VF edisti energiatehokkuussopimuksia STF-tökalujen kautta (mukaan lukien uutiskirje, STF Hubin ilmoitustaulu, Kestävän matkailun opas, sähköposti). Lisäksi energiatehokkuussopimus on osa STF-itsearviointikyselyä.	Toimialan tukeminen	valmis
5: Edistä tapahtumien vastuullisuutta	45	Kestävyyskäytäntöjen integrointi osaksi VF tapahtumia	Visit Finlandin sitoutumistaso vastuullisten tapahtumien ohjeisiin ei ole vielä kaikilta osin selkeästi määritelty.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	46	Kestävyyskriteeri VF tapahtumien tapahtumapaikoille	Visit Finlandin sitoutumistaso priorisoida toimittajia, joilla on STF-merkki (tai vastaava) tapahtumajärjestelyissä ei ole vielä kaikilta osin selkeästi määritelty.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	47	Vastuullisen tapahtuman ohjeistuksen kehittäminen	Vuonna 2024 VF kehitti ja julkaisi Vastuullisen tapahtuman ohjeet osana Kestävän matkailun opasta ja lisäsi vastuullisesta tapahtumajärjestämisestä moduulin Visit Finland Akatemian tarjontaan.	Kansallinen linjaus	valmis
	48	Tapahtumien kestävyyskäytäntöjen kansainvälinen benchmarkkaus	Katso toimenpide 47. Vastuullisten tapahtumien ohjeiden kehittämisessä myös kansainvälisiä ohjeita ja sidosryhmiä käytettiin vertailukohteena.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	49	Vastuullisen tapahtuman ohjeistuksen lanseeraus	Katso toimenpide 47. Lanseerauksen yhteydessä vastuullisten tapahtumien valmennus pilotoitiin Glasgow'n ilmastojulituksen allekirjoittaneille.	Toimialan tukeminen	valmis
	50	Vastuullisen tapahtuman ohjeistuksen viestintä	Katso toimenpide 47. Vastuullisten tapahtumien valmennuksesta ja opasmaterialista viestittin relevantille sidosryhmille.	Toimialan tukeminen	valmis
6: Edistä destinaatioiden vastuullisuutta	51	Visit Finlandin vision mukainen toiminta	Visit Finlandia yhdistää yhteinen visio: matkailu Suomen kestävän kasvun strategisena pilarina vuoteen 2030 mennessä — luoden arvoa yhteiskunnalle, ihmisille ja luonnolle sekä avaten väyliä työpaikoihin, kauppaan ja investointeihin. Tämä vision tulee ohjata Visit Finlandin toimintaa, päätöksentekoa ja kumppanuuksia. VF on sitoutunut edistämään alan kestäväää kasvua varmistaen samalla, että kasvu vahvistaa Suomen hyvinvointia, resilienssiä ja kansainvälistä kilpailukykyä vaarantamatta ympäristö- tai sosiaalista vastuuta.	Organisaation kyvykkyys	situmus
	52	Sisäisten 'Sustainability Champions' -webinaarin järjestäminen	Vuosina 2023–2024 Visit Finland järjesti sisäisiä Sustainability Champions -webinaareja Visit Finlandin henkilöstölle 3–4 kertaa vuodessa. Kolme STF-merkittyä yritystä kutsuttiin jokaiseen webinaariin jakamaan kestävyystarinaansa ja tärkeimpiä kestävyystoimiaan. Lisäprioriteettiä annettiin Glasgow'n julkituksen allekirjoittajille ja yrityksille, jotka keskittyvät ilmastotoimiin. Webinaarit sisälsivät Q&A-session ja materiaalit jaettiin sisäisesti, ja webinaarit nauhoitettiin myöhemmä katselua varten. Webinaarit opetettiin myöhemmin Visit Finlandin resurssileikkausten vuoksi.	Organisaation kyvykkyys	valmis
	53	Varmistetaan, että STF kattaa koko maan destinaatiot ja tukee sen erilaisia kestävyyshaasteita	Vuonna 2024 Visit Finland teetti STF-ohjelman vaikuttavuusarvioinnin, joka piti sisällään sidosryhmähaastatteluita ohjelman vaikutuksista ja haasteista. Lisäksi kaikki STF-ohjelmassa olevat DMO:t kontaktotiin 2024 ja näille tarjottiin lisätulea STF-polun edistämiseen. Destinaatioiden STF-vastaajien kansa pidetään neljännesvuosittaiset kokoukset, tavoitteena STF-polun edistäminen. Vuonna 2025 pidettiin ensimmäinen vuosittainen paikan päällä pidettävä STF DMO -tapaaminen, jotka on jo suunniteltu myös seuraaville vuosille.	Kansallinen linjaus	valmis
	54	Visit Finland Akatemian vastuullisuusvalmennusten edistäminen	STF-ohjelman vuoden 2020 lanseerauksesta lähtien VF on konseptoinut vastuullisuuskooulutuksia matkailualalle, joita voidaan tilata Visit Finland Akatemian kautta. Akatemiassa on nyt 5 kestävyyskoulutusta DMOille, 15 koulutusta yritysverkostoille ja erilaisia klinikoita.	Kansallinen linjaus	valmis
	55	Kansainvälinen verkostoituminen ja käytäntöjen jakaminen kestävyysseemalla	VF sitoutuu edistämään kestävyysajattelua ja jakamaan parhaita käytäntöjä edustamalla aktiivisesti Suomea kansainvälisissä matkailualan tapahtumissa. VF osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin tilaisuuksiin edistääkseen vuoropuhelua ja parhaiden käytäntöjen jakamista kestävyysmuroksen edistämiseksi.	Kansainvälinen yhteistyö	situmus
	56	Aktiivinen osallituminen Destination Climate Exchange -verkoston tapaamisiin	Visit Finland on osallistunut kuukausittaisiin Destination Climate Exchange -verkkotapaamisiin ja sitoutuu jatkamaan tätä, vaikka myöhäinen ajankohta eurooppalaisille kohteille vaikuttaa osallistumismahdollisuuksiin.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	57	Aktiivinen yhteistyö ETC Chapter Earth jäsenten kanssa	VF on ETC:n aktiivinen jäsen ETC:ssä edistääkseen koko Euroopan laajuisia kestävyysriittymää, ei ainoastaan osallistumalla tapahtumiin kuuntelijana vaan olemalla proaktiivinen osallistuja.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	58	STF-destinaatioiden tukeminen STF-polulla	STF-ohjelman käynnistämistä lähtien VF on järjestänyt neljännesvuosittaisia kokouksia destinaatioiden STF-vastaajien kanssa parhaiden käytäntöjen edistämiseksi ja destinaatioiden tukemiseksi STF-polulla. Vuonna 2025 konseptia laajennettiin ottamalla käyttöön vuosittaisen live-tilaisuus STF-merkin saaneessa kohteessa, edistääkseen käytännössä oppimista ja verkoston yhteistyötä.	Toimialan tukeminen	situmus
	59	Hiihturin kehittäminen DMO-tason päästölaskentaa varten	katso toimenpide 14	Toimialan tukeminen	valmis
	60	STF-merkittyjen destinaatioiden näkyvyyden edistäminen	Aina kun destinaatio saa STF-merkin, tarjoamme sille lisänäkyvyyttä. Priorisoimme myös STF-kohteita valtessamme vierailupaikkojen sijaintia.	Toimialan tukeminen	valmis
	61	STF ja Glasgow-yhteistyö avoin myös kotimaan matkailua edistäville	STF-ohjelma ja sen ilmastotyökalupakki ovat avoimia myös kotimaiseen/alueelliseen matkailuun keskittyville.	Organisaation kyvykkyys	valmis

7: Tue kotimaista ja lähialueiden matkailua	62	Visit Finlandilla ei ole mandaattia edistää tai kehittää kotimaista matkailua, mutta haluamme edistää sujuvia, vähähiilisiä matkaketjuja lähimarkkinoilta ja maan sisällä	"Enemmän yhdessä – kestävä kasvua ja uudistumista suomalaisessa matkailussa" on Suomen kansallinen matkailustrategia vuosille 2025–2028. Se visioi Suomesta kestävimmin kasvavan matkailukohteen Pohjoismaissa. Neljä strategista prioriteettia on tunnistettu kestävä kasvun ja uudistumisen mahdollistamiseksi matkailualalla: saavutettavuuden parantaminen, kestävyys hallinta, digitaaliseen muutokseen vastaaminen ja kilpailukykyä tukevan toimintaympäristön varmistaminen. Strategia tähdentää, että matkailijoiden valintoja kestävämpiin liikkumistapoihin edistetään muun muassa digitaalisten ratkaisujen ja sujuvien matkaketjujen kehittämisen kautta. Vähähiilisen liikkumisen kehittäminen Suomessa on tärkeää, jotta kestävä matkailu voidaan toteuttaa ja jotta matkailijat voivat tehdä arvoihin perustuvia valintoja. Myös Visit Finlandin uusi strategia 2026–2030 tunnustaa, että vähähiilisen matkailun kehittäminen on elintärkeää koko alan pitkäjänteiselle tulevaisuudelle.	Kansallinen linjaus	valmis
	63	Pohjoismaisen yhteistyön tukeminen alueiden välisessä matkailussa kaukomarkkinoilta tulevien matkailijoiden viipymänpidentämiseksi	Visit Finland osallistuu pohjoismaiseen Reboot Nordic Long Haul -yhteistyöhön, joka keskittyy kestäviin matkailuohjelmiin Pohjoismaissa (alueiden välisesti) USA:sta ja Kiinasta saapuville matkailijoille.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	64	Vastuullisuusasioissa tuemme kotimaan matkailua edistäviä	katso toimenpide 65. Huomioitava, että Visit Finlandilla ei ole mandaattia edistää tai kehittää kotimaista matkailua.	Toimialan tukeminen	valmis
	65	Kotimaan matkailuun erikoistuneiden hyväksyminen STF-ohjelmaan	Vuonna 2024 Visit Finland teki tutkimuksen STF-ohjelman laajentamisesta kansainväliseen matkailuun liittyviin palveluihin. Ulkoisen kumppanin toteuttama tutkimus suosittelee, että STF:n tulisi pysyä matkailuyrityksille ja -destinaatioille (jotka palvelevat (myös) kansainvälisiä matkailijoita) tarkoitettuna ohjelmalla. Tämä päätös heijastaa myös Visit Finlandin mandaattia ja asiantuntemusta. STF-ohjelma ja sen työkalut ovat kuitenkin saatavilla myös niille matkailutoimijoille, jotka keskittyvät yksinomaan kotimaiseen matkailuun. Katso myös toimenpide 61.	Toimialan tukeminen	valmis
8: Edistä ruokavalmioiden vastuullisuutta	66	Ruokatarjonnan vastuullisuuden huomioiminen VF tapahtumissa	Visit Finlandin sitoutumistaso vähähiiliseen/kasvispainotteiseen ruokatarjontaan omista tapahtumista ei ole vielä kaikilta osin selkeästi määritelty.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	67	Ruokahävikin vähentäminen VF tapahtumissa.	Visit Finlandin sitoutumistaso tukea ruoan uudelleenkäyttöjärjestelmiä tapahtumajärjestelyissä jää epäselväksi ja vaatii selkeyttämistä. Tällä hetkellä käytössä on järjestelmä ruokahävikin vähentämiseksi vähentämällä poissaolojen määrää (muistuttamalla osallistujia peruuttamaan osallistumisensa ajoissa ja korostamalla sen tärkeyttä viittaamalla ruokahävikkiin).	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	68	Indikaattorijärjestelmän ruoka-indikaattorin päivittäminen	Indikaattori D.7.1.1 (kestävät ruokavalinnat matkailupalveluissa) päivitettiin vuosina 2024 ja 2026. Päivitys tulee olemaan osa STF-raportointia vuodesta 2026 lähtien.	Kansallinen linjaus	valmis
	69	Kestävän ruokamatkailun oppaan päivittäminen	Vuonna 2024 VF päivitti ja julkaisi kestävä ruokamatkailun oppaan. Päivitetty opas tekee selkeän yhteyden ruokavalintojen, ilmastonmuutoksen, biodiversiteetin ja hyvinvoinnin välillä.	Kansallinen linjaus	valmis
	70	Kansainvälinen ja kansallinen yhteistyö kestävä ruokamatkailun edistämiseksi	Visit Finland on järjestelmällisesti skannannut kasvisruokavalion käytäntöjä kansainvälisillä matkailutapahtumilla ja kumppaneiden keskuudessa avainmarkkinoilla. Toistaiseksi tunnistettu hyvin vähän parhaita käytäntöjä, jotka olisivat hyödynnettävissä pohjoisiin olosuhteisiin. Vahvin esimerkki on ATWS 2023 Luganossa, jossa vastuullinen ruokatarjoilu oli isännän (Switzerland Tourism) ansiota, eikä tapahtumanjärjestäjän. Ruoka- ja juomajärjestelyissä onnistuttiin juhlistamaan paikallisia ja sesongin mukaisia tuotteita tasapainoisessa, täysin kasvisruokavalioon perustuvassa menussa. Suomessa sesongin antimien hyödyntäminen ei ole kuitenkaan aivan yksinkertaista lyhyen kasvukauden vuoksi. Koska kansainvälisiä esimerkkejä on vähän, relevantteimmat vertailukohteet on löytenyt Suomesta ja julkiselta sektorilta. Suomessa useat kunnat ovat sitoutuneet lisäämään kasvisruoan tarjontaa. Esim. vuonna 2026 Helsingin kaupunki on hyväksynyt tavoitteen vähentää kaupungin lihan ja maitotuotteiden hankintaa 50 % vuoteen 2030 mennessä, mikä osoittaa selkeän suunnan laajamittaiselle muutokselle.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	71	Sidosryhmäyhteistyö kestävä matkailun ruokaoppaan päivittämiseksi	Katso toimenpide 69. Kestävän ruokamatkailun oppaan päivitysprosessissa pidettiin pyöreän pöydän keskusteluja relevanttien sidosryhmien kanssa, jotta varmistettiin, että opas tarjoaa oikeanlaisen tuen ja resurssit kohderyhmälle.	Toimialan tukeminen	valmis
	72	DataHubiin 'vähähiilinen ruokavalio' tai vastaava tagi	Kasvisruokaa koskeva kategoria lisätty DataHubiin.	Toimialan tukeminen	valmis
73	Kiertotalouden huomioiminen vastuullisissa ruokavalinnoissa	Katso toimenpide 71. Päivitetty kestävä ruokamatkailun opas tarjoaa linkin ruokavalintojen ja kiertotalouden välillä.	Toimialan tukeminen	valmis	
9: Integroi ilmastonmuutoksen hillintä liiketoimintastrategioihin	74	VF henkilökunnan ilmasto-osaamisen kasvattaminen	VF tarjosi ilmastonmuutokseen liittyvää koulutusta henkilökunnalle 2024	Organisaation kyvykkyys	valmis
	75	Ilmastokriteeri BF hankintoihin	Tämä BF-tason toimenpiteen oli tarkoitus olla osa Business Finlandin ilmastotiekarttaa. Toimenpide on toistaiseksi jäissä organisaatiomuutosten vuoksi.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	76	STF-ohjelman & indikaattorijärjestelmän ajantaisuuksien varmistaminen	VF on sitoutunut STF-ohjelman ja kestävä matkailun indikaattoreiden (STI) pitkäjänteiseen kehittämiseen varmistamalla, että ne tarjoavat jatkoksin vankan kansallisen kehityksen ja pysyvät relevantteina, uskottavina ja tehokkaina välineinä alan ohjaamiseksi yhä kestävämpiin käytäntöihin.	Kansallinen linjaus	sitotus
	77	Parhaiden ilmastotoimien käytänteiden jakaminen	Vuonna 2024 VF keräsi parhaita käytäntöjä yrityksistä, jotka yhdistävät liiketoimintansa ilmastotoimiin. Visit Finland valitsi ensimmäisen vastuullisuuslähettilänsä, Annu Huotarín Hawkhill Resortista, teemalla 'ilmastotoiminta'. Hawkhillin ilmastotyöstä tehtiin dokumenttisarja, joka on saatavilla Visit Finlandin YouTube-kanavalla.	Kansallinen linjaus	valmis
	78	Yhteistyön tiivistäminen muiden kansallisten kestävä matkailun ohjelmien kanssa	VF on aktiivisesti edistänyt yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa, jotka kehittävät kansallisia kestävä matkailun ohjelmia, jotta voimme oppia toisiltamme ja jakaa tietoa. Tätä yhteistyötä jatketaan ohjelmien kehittämiseksi edelleen ja niiden yhdenmukaistamiseksi mahdollisuuksien mukaan.	Kansainvälinen yhteistyö	sitotus
	79	Kestävien hankintojen & toimitusketjujen edistäminen matkailualalla	Tukeakseen matkailualaa kestävä toimitus- ja arvokehityksen rakentamisessa, VF sisällytti kestäviä hankintoja ja toimitusketjuja koskevan moduulin Visit Finland Akatemian - tarjontaan vuonna 2023.	Toimialan tukeminen	valmis
	80	Kestävien hankintojen osaamisen kasvattaminen	Katso toimenpide 79. Lanseerauksen yhteydessä moduuli tarjottiin myös valituille kumppaneille, kuten Glasgow'n allekirjoittajille.	Toimialan tukeminen	valmis
81	Kestävän matkailun oppaan Ilmastonmuutosta koskevasta luvusta viestiminen	Vuonna 2024 VF päivitti ja julkaisi luvun Ilmastonmuutos ja matkailu Kestävän matkailun oppaassa. Päivitetty sisältö on viestetty sidosryhmille uutiskirjeen ja STF Hub - ilmoitustalun kautta.	Toimialan tukeminen	valmis	

10: Kehitä ja julkaise pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma	82	Varmistetaan, että päivittyvä VF strategia huomioi ilmastonmuutoksen	Visit Finlandin uuden 2026–2030 strategian mukaan "Suomessa matkailun kasvustrategia on yhteiskunnallisen arvon kasvustrategia".	Organisaation kyvykkyys	valmis
	83	Ilmastotoimintatietokartan kehittäminen	Vuonna 2024 Visit Finland julkaisi ensimmäisen ilmastotoimintasuunnitelman edistymisraportin: Climate Action Roadmap	Kansallinen linjaus	valmis
	84	Yhdenmukaisten raamien tarjoaminen alan ilmastotyölle	Katso toimenpide 83. Climate Action Roadmap sisältää resursseja, työkaluja ja materiaaleja niin yrityksille kuin matkailukohteille ilmastotyön edistämiseen	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	85	Ilmasto- ja vastuullisuustyön esteiden selvittäminen ja niiden ylittämässä tukeminen	VF on sitoutunut aktiivisesti tukemaan STF-polulla olevia yrityksiä ja destinaatioita ja ottanut proaktiivisesti yhteyttä polun kulkijoihin ja nopeuttamalla edistymistä STF-polulla. Viime vuosina on keskitytty erityisesti yrityksiin, jotka ovat valmiita kansainvälisille markkinoille, ja niihin, jotka jo osallistuvat STF-ohjelmaan.	Toimialan tukeminen	situmus
Polku: Uudistaminen					
11: Priorisoi uudistava lähestymistapa matkailun	86	VF henkilökunnan uudistavan matkailun osaamisen kasvattaminen	Uudistavan matkailun työpajoja on järjestetty Visit Finlandin henkilöstölle vuosina 2022 ja 2024.	Organisaation kyvykkyys	valmis
	87	Uudistvien ja luontoposiivisten käytänteiden parhaiden käytänteiden koonti	Vuonna 2024 VF keräsi luontoposiivisen matkailun parhaita käytäntöjä yritys- ja destinaatioitasolla. Vuonna 2025 nämä julkaistiin visitfinland.com-sivustolla inspiraatioksi. Visit Finland on viestinyt käytännöistä laajasti, ja pitänyt luontoposiivisen matkailun webinaarin innostaakseen lisää yrityksiä ja destinaatioita omaksumaan uudistavan tai luontoposiivisen matkailun lähestymistapoja. Vuonna 2025 sama harjoitus toistettiin EU-tasolla osana Together 4 Tourism -työtä, jossa VF toimi piuheenjohtajana "Sustainable Destination Management and Regenerative Tourism Approach" työryhmässä. Myöhemmin vuonna 2026 VF avasi uudistavan matkailun käytänteiden keruun osana ETC:n Tourism for Europe kampanjaa ja VF:n toimintasuunnitelmaa.	Kansallinen linjaus	valmis
	88	Matkailun roolin kirkastaminen luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä ja sen suhteen ilmastotoimiin.	Visit Finland sitoutuu ohjaamaan alaa kohti luontoposiitivista matkailua. Koska matkailualan omaa biodiversiteettitietokarttaa ei vielä ole olemassa (eikä Visit Finlandilla ole mandaattia tai rahoitusta sellaisen edistämiseen), VF keskittää luonnon monimuotoisuuden paremman huomioimisen osaksi STF-ohjelmaa (indikaattorit, Kestävän matkailun opas, Akademia-koulutukset, parhaiden käytäntöjen jakaminen, webinaarit) ja yhteistyöhön uudistavan ja luontoposiivisen matkailun keskeisten toimijoiden kanssa Suomessa ja kansainvälisesti. Jos mandaatti ja rahoitus järjestyvät, VF valmista johtamaan tai vaihtoehtoisesti tukemaan matkailun kansallisen biodiversiteettitietokartan kehittämistä (katso myös toimenpide 96).	Kansallinen linjaus	situmus
	89	Positiivisen kädensijän edistäminen	Visit Finland sitoutuu edistämään kädensijän käsitettä matkailualalla ja yhteiskunnassa laajemminkin. Vaikka Suomen kansallista mallia positiivisen kädensijän laskemiseksi ei ole vielä vahvistettu (eikä Visit Finlandilla ole asiantuntemusta, mandaattia tai rahoitusta sellaisen johtamiseen), on VF valmis osallistumaan mallin luomiseen tai edistämiseen. VF haluaa varmistaa, että positiivisen kädensijän laskentamalli tukee myös matkailualaa muutoksessa kohti luontoposiitivista yhteiskuntaa. Siihen saakka, VF edistää kädensijäajattelua luontoposiivisen matkailun lähestymistavan kautta, jotta matkailutoimijat voivat tunnistaa, mitata ja laajentaa positiivisia ympäristövaikutuksia. Katso myös toimenpide 95.	Kansallinen linjaus	situmus
	90	Positiivisen kädensijän huomioiminen indikaattorijärjestelmässä	Ruoka- ja biodiversiteetti-indikaattoreiden päivittämisen (2024–25) lisäksi vuosina VF päivitti vuonna 2025 STI-järjestelmää lisäämällä siihen Itämeri-indikaattorin yhteistyössä SYKE:n kanssa. Itämeri-indikaattori antaa yrityksille mahdollisuuden tunnistaa toimenpiteitä, joilla on positiivinen vaikutus Itämereen. Toinen uusi Itämeri-indikaattori vuodelle 2026 on niiden matkailuorganisaatioiden lukumäärä, jotka ovat allekirjoittaneet Itämerisopimuksen. Visit Finland allekirjoitti sopimuksen vuoden 2026 alussa.	Kansallinen linjaus	valmis
	91	Kansainvälinen yhteistyö uudistavan matkailun lähestymistavan edistämiseksi	Katso toimenpide 88. Vuonna 2025 Visit Finland toimi piuheenjohtajana T4T-työryhmässä "Sustainable Destination Management & Regenerative Tourism Approach", toteuttaen monipuolisia toimenpiteitä yhteisen ymmärryksen varmistamiseksi uudistavasta matkailusta, koottaen relevantteja resursseja ja indikaattoreita sekä toimittaan strategiasuosituksia Euroopan komissiolle.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	92	Uudistavan matkailun valmistus Visit Finland Akatemian ja sen pilotointi	Vuonna 2023 VF lisäsi uudistavan matkailun koulutuksen Visit Finland Akatemian. Lanseerauksen yhteydessä tarjosimme koulutuksen Glasgow'n allekirjoittajille ja valituille alueellisille yritysverkostoille.	Toimialan tukeminen	valmis
	93	Visit Finland Akatemian uudistavan matkailun valmistuksesta viestiminen sidosryhmille	Katso toimenpide 92. Läpi vuoden 2024 VF viesti aktiivisesti koulutusmahdollisuudesta DMO-kumppaneille kannustaan heitä järjestämään uudistavan matkailun koulutusta alueellisille yritysverkostoille osaamisen ja tietoisuuden lisäämiseksi.	Toimialan tukeminen	valmis
	94	Luonnon monimuotoisuutta ja matkailua käsittelevä luku kestävän matkailun oppaaseen	Vuonna 2024 VF kehitti ja lanseerasi uuden luvun "Matkailu & luonnon monimuotoisuus" osana Kestävän matkailun opasta.	Toimialan tukeminen	valmis
	95	Kehitämme materiaaleja ja viestintää sitouttaaksemme alaa positiivisen kädensijän periaatteeseen.	Katso toimenpiteet 69, 94. Näiden toimenpiteiden kautta Visit Finland on yhdistänyt matkailun biodiversiteettiin. Tämä on ollut osa prosessia luontoposiivisen lähestymistavan omaksumiseksi ja tietoisuuden luomiseksi matkailun potentiaalista luoda positiivisia ympäristövaikutuksia.	Toimialan tukeminen	valmis
96	Alan tietoisuuden kasvattaminen matkailun ja luonnon monimuotoisuuden yhteyksistä	Suomen nykyisen hallitusohjelman vaatimaa alakohtaista biodiversiteettitietokarttaa ei ole kehitetty matkailualalle. VF on edistänyt tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden ja matkailun yhteyksistä esim. työpajojen, webinaarien ja viestinnän kautta. Katso myös toimenpiteet 94, 95.	Toimialan tukeminen	valmis	
12: Osuuden ja hyvinvoinnin	102	Kun kestävyys ja ilmastotoiminta integroituu yhä vahvemmin VF työhön, tulee henkilökunnan osaamisen yhtä lailla kasvaa	Visit Finlandin henkilöstölle on tarjottu erilaisia oppimismahdollisuuksia ilmastotoiminnasta, ja myös Business Finland on aktiivisesti tarjonnut työkaluja tukemaan työntekijöiden fyysistä ja henkistä hyvinvointia.	Organisaation kyvykkyys	valmis
	103	Climate Perks -hyötyjä BF-henkilökunnalle	Tämä BF-tason toimenpiteen oli tarkoitus olla osa Business Finlandin ilmastotietokarttaa. Toimenpide on toistaiseksi jäissä organisaatiomuutosten vuoksi.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	104	Edistetään linkitystä luonnon ja hyvinvointimatkailun ja ilmastotoiminnan välillä.	Katso toimenpiteet 87, 95.	Kansallinen linjaus	valmis
	105	Matkailun menestymisen mittaamisesta siirtyminen määrien mittaamisesta arvon luontiin	Katso toimenpiteet 25, 90. Vuonna 2023 VF sisällytti ensimmäiset sosiaalisen vastuun hyvinvointi-indikaattorit STI-järjestelmään ja laajensi niitä vuonna 2024. Vuonna 2026 lisättiin DEI-indikaattori monitoroimaan alan monimuotoisuudesta, yhdenvertaisuutta ja inklusiivisuutta.	Kansallinen linjaus	valmis

13: Varmista, että matkailuala tukee ilmastoon, luonnon monimuotoisuutta ja yhteisyyttä	106	Solve the SDGs hackathon	Vuonna 2024 VF osallistui Solve the SDGs -hackathoniin. Tarkoituksena oli, että eri maista ja aloilta tulevat osallistujat yhdistivät voimansa ratkaisemaan SDG-tavoitteisiin liittyviä ongelmia. VF valitsi SDG 8 (Edistä osallistavaa ja kestäväää talouskasvua, työllisyyttä ja sääällisiä töitä kaikille) tavoitteena lisätä alan monimuotoisuutta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta (DEI).	Kansallinen linjaus	valmis
	107	Sektorikohtainen biodiversiteettitietokartan tukeminen	Katso toimenpide 88. Koska matkailualalla ei vielä ole omaa biodiversiteettitietokarttaa, VF sitoutuu edistämään luontopositivista lähestymistapaa tiivissä yhteistyössä destinaatioiden kanssa. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta matkailun ja luonnon keskinäisriippuvuudesta sekä matkailualan potentiaalista edistää positiivisesti ekosysteemien säilyttämistä ja ennallistamista. Biodiversiteettisuunnittelu on integroitu yhteen Itä-Suomen kestävän matkailun kasvuhjelman kestävän kehityksen työpaketeista.	Kansallinen linjaus	situmus
	108	Kansainvälisten parhaiden käytäntöjen ja näkemysten kerääminen ilmastoon, biodiversiteetin ja hyvinvoinnin välisistä yhteyksistä.	Katso toimenpide 109. Jotta käytänteiden kerääminen onnistuisi, tulisi VF markkinaedustajilla olla parempi biodiversiteettiosaaminen, jotta parhaat käytänteet voi tunnistaa. Tämä tuo hyvin esille alan tarpeet uudelleiselle osaamiselle.	Kansainvälinen yhteistyö	ei edistynyt
	109	Luonnossa vietetyn ajan yhdistäminen ihmisen hyvinvointiin, ja sen mittaamisen edistäminen	Toimenpide ei ole edistynyt kuin pohdintatasolla. Tavoitteena teoreettinen tutkimus käytännöstä, jotka yhdistävät ihmisten hyvinvoinnin, luonnon monimuotoisuuden ja ilmastotoimet, erityisesti matkailualalla. Mutta miten mitataan positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin? Keskeytäänkö luonnossa vietettyyn aikaan? Onko merkitystä sillä, millaisessa luonnossa aika vietetään; onko biodiversiteetin terveydellä merkitystä? Jos tietäisimme, kuinka paljon aikaa luonnossa on vietettävä ihmisten hyvinvoinnin parantamiseksi ja millainen luonto parantaa hyvinvointia parhaiten, voisimme antaa suosituksen siitä, kuinka paljon aikaa luontoaktiiviteeteissa on oltava luonnossa vietettyä aikaa.	Kansainvälinen yhteistyö	ei edistynyt
	110	Edistämme luontopositivisen ja uudistavan matkailun periaatteita hyödyntävien matkailuyritysten parhaiden käytänteiden näkyvyyttä	Katso toimenpide 87. Lisäksi vuonna 2025 VF sitoutuu kehittämään mallin parhaiden käytäntöjen keräämiseen matkailusta, joka luo suurempaa yhteiskunnallista arvoa. Keräysprosessi käynnistyi keväällä 2026 ja siinä noudatetaan ETCn parhaiden käytäntöjen mallia, joka korostaa uudistavia lähestymistapoja eurooppalaisessa matkailussa.	Toimialan tukeminen	valmis
	111	Ruokahävikin minimoiminen, kiertoalouden omaksumisen ja biodiversiteetti- sekä ilmastotyön yhteyksien kirkastaminen	katso toimenpide 69, 71.	Toimialan tukeminen	valmis
14: Edistä luontopohjaisia ratkaisuja	112	Valtiollisena organisaationa Visit Finland ei voi rahoittaa päästöjen kompensointia, vaan pyrkii edistämään luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoa.	Valtiollisena organisaationa Visit Finland ei rahoita tai edistä hiilipäästöjen kompensointia. Sen sijaan VF on sitoutunut ekologisesta kompensatiosta viestimiseen ja luontopositivisen matkailun edistämiseen. VF tunnistaa, että terveet ja hyvin toimivat ekosysteemit parantavat luonnon ja sitä kautta matkailun resilienssiä ympäristöhäiriöitä vastaan, tukevat ilmastomuutokseen sopeutumista ja voivat (suojeltuna ja ennallistettuina) edistää pitkäjänteistä hiilensidontaa laajempien biodiversiteetti- ja ekosysteemihyötyjen rinnalla.	Organisaation kyvykkyys	situmus
	113	Vapaaehtoiset hiilimarkkinat ja luontopohjaiset ratkaisut osana ilmastotyötä	Vapaaehtoiset hiilimarkkinat / hiilikreditit puuttuvat Kestävän matkailun oppaan ilmastomuutosta käsittelevästä luvusta, joka päivitetään syksyllä 2026.	Kansallinen linjaus	ei edistynyt
	114	Parhaat käytänteet luontopohjaisista ratkaisuista	katso toimenpide 110.	Kansallinen linjaus	valmis
	115	Luontopohjaisten ratkaisujen edistämien osana kansainvälistä yhteistyötä	VF osallistuu aktiivisesti Euroopan Komission asiantuntijaryhmään Together for EU Tourism (T4T), joka esittää keskeisiä suosituksia kestävien matkailukäytäntöjen yhtenäistämiseksi ja parantamiseksi Euroopassa. Tavoitteena on vihreän siirtymän edistäminen ja yhtenäiset kestävyystavoitteet.	Kansainvälinen yhteistyö	situmus
	116	EU:n vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin huomioiminen osana STF-ohjelmaa	Visit Finland edistää STF-ohjelman ja sen viestintämateriaalien yhdenmukaistamista ko. lain kanssa yhteistyössä Motivan kanssa. Työ on valmis lain astuessa voimaan syksyllä 2026.	Kansainvälinen yhteistyö	käynnissä
	117	STF-ohjelman viestintätyökalujen päivittäminen huomiomaan Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi.	Katso toimenpiteet 116, 146. Lisäksi vuonna 2025 käynnistyi yhteistyö Motivan kanssa, jonka aikana STF-ohjelman viestintätyökalut päivitetään huomiomaan ko. laki, ja tarjotaan tukea alan yrityksille lain soveltamisessa.	Toimialan tukeminen	käynnissä
Polku: Yhteistyö					
15: Koordinoi Suomen Glasgow'n ilmastojulistuksen allekirjoittaneiden yhteistyötä	118	Sitoudumme Glasgow'n julistuksen tavoitteiden toteuttamiseen ja huomioimme tämän resursoinnissa.	Glasgow'n ilmastojulistuksen allekirjoittamisesta lähtien VF on panostanut aikaa ja resursseja Glasgow'n julistuksen tavoitteiden toteuttamiseen. Ilmastotoimintasuunnitelman toteuttamisen lisäksi VF koordinoi allekirjoittajien kansallista verkostoa ja kannustaa aktiivisesti uusia allekirjoittajaorganisaatioita liittymään yhteistyöhön mukaan. VF sitoutuu lisäksi jakamaan Suomen parhaita käytäntöjä kansainvälisesti. Osana tätä sitoutumista VF on varmistanut, että STF-ohjelmaa toimii kansallisena kehyksenä, jonka kautta suomalaiset allekirjoittajat voivat toteuttaa sitoumuksensa Glasgow'n julistukselle.	Organisaation kyvykkyys	situmus
	119	Glasgow'n ilmastojulistus osaksi STF-ohjelmaa	katso toimenpide 118.	Kansallinen linjaus	valmis
	120	UNWTON Glasgow'n julistuksen työryhmän jäsenenä osallistumme virallisten ohjeistusten ja raporttien valmisteluun	Visit Finland on UNWTON Glasgow'n julistuksen työryhmän jäsen ja sitoutuu osallistumaan kaikkiin valmisteilla oleviin virallisiin ohjeisiin ja raportteihin.	Kansainvälinen yhteistyö	situmus
	121	Glasgow'n ilmastojulistuksen allekirjoittaneiden yhteistyön edistäminen ja koordinointi	katso toimenpide 118.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	122	Glasgow'n ilmastotoimintasuunnitelman vaatimusten ja STF-ohjelman työkalujen linkittäminen	Vuonna 2024 VF päivitti Kestävän matkailun oppaaseen Glasgow'n julistuksesta kertovan luvun ja lisäksi esityksen siitä, miten STF-ohjelman työkaluja voidaan hyödyntää ilmastotyön järjestelmällisessä kehittämisessä Glasgow'n julistuksen polkujen mukaisesti.	Toimialan tukeminen	valmis
	123	Uusien Glasgow'n ilmastojulistuksen allekirjoittaneiden motiivointi mukaan yhteistyöhön	katso toimenpide 118.	Toimialan tukeminen	valmis
tätämiseen	124	Osallistaminen Visit Finlandin ilmastotoimintasuunnitelmien laatimiseen	VF osallisti ilmastotoimintasuunnitelman kehittämiseen ja kommentointiprosessiin useita sidosryhmiä, mukaan lukien työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen majoitus- ja ravintola-alan järjestö MaRa sekä muut Suomen Glasgow'n allekirjoittajat. Vastaavasti Ilmastotoiminnan tietokartan kommentointi oli avoin kansallisesti Glasgow'n allekirjoittajille. Tämä varmistaa erilaisten näkökulmien huomioimisen, jotta voidaan toimittaa suunnitelma ja tietokartta, joka palvelee alaa kokonaisuudessaan.	Organisaation kyvykkyys	valmis

125	VF henkilökunnan osaamisen kasvattaminen DEI teemalla.	Vuonna 2024 VF toteutti henkilökunnalle suunnatua DEI & matkailu valmennuksia. Myös BF tarjoaa aiheesta koulutusta ja oman työryhmän.	Organisaation kyvykkyys	valmis
126	DEI-teeman vahvempi integrointi osaksi STF-ohjelmaa	Vuonna 2024 VF sisällytti Kestävän matkailun oppaaseen alaluvun ilmasto-oikeudenmukaisuudesta sekä päivitti inklusiivisen matkailun oppaan, siitä kertovan luvun kestävän matkailun oppaassa ja Visit Finland Akatemian vastaavan koulutuksen. Päivitetty materiaalit kattaa henkilöstön, matkailijoiden, markkinoiden ja ideoiden monimuotoisuuden. Vuonna 2026 VF sisällytti sosiaalisen vastuun laajemmin osaksi indikaattorijärjestelmää. Vuonna 2024 vietimme yhdenvertaisen matkailun teema vuotta. Katso myös toimenpide 125.	Kansallinen linjaus	valmis
127	Vierailija- ja asukaskysely kattamaan ilmasto	Vuonna 2024 VF päivitti asukas- ja vierailijakyselyiden pohjat sisällyttämään ilmastoon liittyviä kysymyksiä. KLYselytutkimuksia ei kuitenkaan ole kansallisella tasolla tehty kuin vuonna 2022, mutta pohjat on tarjottu destinaatioiden ja kaupallisten palvelutarjoajien hyödynnettäväksi yhdenmukaisuuden edistämiseksi. DMO-tasolla vastaavat kyselyt ovatkin ylesityneet, ja vuonna 2025 Indikaattorijärjestelmään lisättiin indikaattorit 'Osuus kohteista, jotka ovat tehneet asukaskyselyn edellisenä vuonna' ja 'Osuus kohteista, jotka ovat tehneet asukaskyselyn edellisenä vuonna'.	Kansallinen linjaus	valmis
128	Osallistaminen ja osallistuminen osaksi ilmastotyötä	VF on aktiivisesti jakanut Suomen osallistavaa käytännettä Glasgow'n allekirjoittaneiden yhteistyöryhmästä. Katso myös toimenpide 127.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
129	Materiaali paikallisyhteisöjen sitouttamisesta ilmastotyöhön	Katso toimenpiteet 124, 125, 127, 128. Lisäksi vuonna 2024 Kestävän matkailun oppaaseen sisällytettiin alaluku paikallisten yhteisöjen sitouttamisesta ilmastotoimiin.	Toimialan tukeminen	valmis
130	Visit Finlandin ilmastotoimintasuunnitelman tulee palvella alan toimijoita	katso toimenpide 124	Toimialan tukeminen	valmis
131	Paikallisyhteisöjen sitouttaminen matkailun kehittämiseen	Kansallinen malli paikallisten yhteisöjen ja kausityöntekijöiden osallistamiseksi matkailun kehittämiseen DMO-tasolla on yksi kansallisen matkailustrategian kärkitoimenpiteitä. Visit Finland on keskeinen kumppani toteutuksessa. Ilmasto tulee luonnollisesti olemaan mukana, kun tämä toimenpide etenee.	Toimialan tukeminen	ei edistynyt
132	VF henkilökunnan sitouttaminen ilmastotyöhön ja siihen liittyvä viestintä & tuki	katso toimenpide 156.	Organisaation kyvykkyys	valmis
133	Selvitys Vf henkilökunnan asenteista ilmastotoimiin yleisesti ja ilmastotoimintasuunnitelman sitoumuksiin.	Visit Finlandin henkilöstökysely, jonka ulkoinen osapuoli suoritti vuonna 2024, osoittaa, että Visit Finlandin työntekijät ovat huolestuneita ilmastonmuutoksesta ja pitävät tärkeänä, että organisaatiolla on ilmastotoimintasuunnitelma. Suurin osa vastaajista tuntee suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet, ja he pitävät alan laajista hiilijalanjälkilaskentaa ja indikaattorijärjestelmän kehittämistä erityisen onnistuneina toimenpiteinä. Työntekijät halusivat ilmastotoimintasuunnitelman olevan fokusoidumpi ja priorisoivan pienempää joukkoa toimenpiteitä vuosittain. He pitävät tärkeänä, että Visit Finland työskentelee sekä ilmastonmuutoksen hillinnässä että sopeutumisessa, ja yleisesti näkevät ilmastotyön olevan yhdenmukainen organisaation mission kanssa. Visit Finlandin Glasgow'n julistukseen sitoutumisen näkyvyys päivittäisessä työssä koetaan kuitenkin rajalliseksi. Henkilöstö uskoo, että matkailuyritykset tulisi sitouttaa vahvemmin ilmastotoimiin. Jotkin vastaajat ehdottavat myös matkailun markkinoihin painottamista lähimarkkinoihin kestävyystavoitteiden tukemiseksi. Kaiken kaikkiaan työntekijät katsovat, että ilmastotoimintasuunnitelmaan tehtävien investointien tulisi pysyä vähintään nykyisellä tasolla. Näkemykset kuitenkin eroavat siitä, pitäisikö Visit Finlandin asemoitua edelläkävijäksi kestävässä matkailussa, ja jotkin vastaajat kyseenalaistavat, kuuluuko ilmastotoiminta organisaation ydintehtäviin.	Organisaation kyvykkyys	valmis
134	Ilmastonmuutokseen liittyvien asenteiden selvittäminen	Suomessa enemmistö tukee ilmastotoimia hiilineutraalustavoitteen saavuttamiseksi. Mielpide-eroja on esimerkiksi puoluekannan, sukupuolen ja koulutustaustan perusteella, mutta yleisesti asenteet ilmastotoimia kohtaan ovat muuttuneet positiivisemmiksi vuosien mittaan ja terävimmät erimielisyydet ovat vähentyneet. Vuoden 2025 ilmastobarometrin mukaan 75 prosenttia suomalaisista kokee, että ilmastoressit ratkaisut parantavat hyvinvointia. Osuus on kasvanut jopa kymmenen prosenttiyksikköä kahdessa vuodessa. Suomen ilmastopaneelin mukaan nyt on aika kiihdyttää ilmastotoimia, koska suomalaiset enemmistöltään kokevat, että ne parantavat hyvinvointia, vahvistavat kilpailukykyä ja säästävät luonnonvaroja. Tämä havainto tukee Visit Finlandin vahvaa panostusta ilmastotoimiin. Katso myös toimenpide 133.	Kansallinen linjaus	valmis
135	Osana STF-polulle jäävien aktivointia, vastuullisuustyön esteiden ja hidasteiden selvittäminen	Visit Finland on ottanut proaktiivisesti yhteyttä niihin STF-ohjelman yrityksiin, jotka eivät ole edenneet merkittävästi STF-polulla, ja tarjonnut suoraa tukea tarvittaessa. Tämä on auttanut ymmärtämään vastuullisuustyön esteitä ja joiltain osin voittamaan ne. Katso myös toimenpide 53.	Kansallinen linjaus	valmis
136	Destinaatioiden tukeminen STF-polulle jäävien aktivoinnissa kohti STF-merkkiä	Katso toimenpiteet 53, 135. Hyhteisissä tilaisuuksissa destinaatioiden kanssa on käyty ilmi ilmi tulleita esteitä STF-työlle. STF-vaikuttavuustutkimuksen tulokset, jotka keskittyivät myös esteisiin, julkaistiin vuonna 2024, ja julkisesti saatavilla oleva selvitys on jaettu kumppaneille ja sidosryhmille.	Kansallinen linjaus	valmis
137	Muiden alojen vastuullisuustyön benchmarkkaus	Vuonna 2024 Visit Finland toteutti yhdessä ulkopuolisen kumppanin kanssa selvityksen, jonka mukaan matkailu kytketty laajasti muihin toimialoihin, ja siksi päästöjen vähentämistä on tarkoituksenmukaista edistää myös toimialojen välisen yhteistyön kautta. Rakennusala on onnistunut laskemaan rakennetun ympäristön päästöt koko elinkaaren ajalta, kun taas vähittäiskaupan sektorilla S-ryhmä oli Suomessa ensimmäinen, joka laski tuotteidensa ekologisen jalanjäljen. Edelläkävijäalat, kuten rakennusala ja vähittäiskauppa, sitouttavat yrityksiä aktiivisesti erilaisiin ohjelmiin, työkaluihin ja verkostoihin, ja ne voisivatkin olla matkailuyrityksille luontevia yhteistyökumppaneita ilmastotyön edistämiseen.	Kansallinen linjaus	valmis
138	STF-polulle jäävien aktivointi kohti STF-merkkiä	katso toimenpide 136	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
139	Yritysten sitouttaminen STF-ohjelmaan ja Glasgow'n ilmastojulistukseen ja näiden tavoitteisiin	Katso toimenpiteet 135, 136, 138. Myös Glasgow'n julistuksen allekirjoittajien määrää toimii yhteistyön onnistumisen mittarina. VF kannustaa aktiivisesti matkailualan sidosryhmiä allekirjoittamaan ilmastojulistuksen ja liittymään Glasgow'n allekirjoittajien yhteistyöverkostoon. Verkosto kokoontuu säännöllisesti kouluttautumisen, parhaiden käytäntöjen ja huolenaiheiden jakamisen sekä ajankohtaisten ilmastokehitysten seuraamisen merkeissä.	Toimialan tukeminen	valmis

Polku: Rahoitus

140	STF-yritysten priorisointi VF henkilökunnan toimesta	VF on sitoutunut priorisoimaan STF-merkin saaneita kuljetusyrityksiä, majoituskohteita ja palveluita kotimaan tilaisuuksissa.	Organisaation kyvykkyys	sitoumus
-----	--	---	----------------------------	----------

18: Edistä kestävä matkailu matkakohteis:	141	Yhteistyö STF-yritysten näkyvyyden edistämiseksi	VF kannustaa DMO-kumppaneita yhtä lailla priorisoimaan alueen STF-merkin saaneita yrityksiä omilla kanavissaan ja valinnoissaan.	Kansallinen linjaus	sitoumus
	142	Yhteistyö alueellisten kestävän matkailun ohjelmien kanssa	Alueellisia kestävän matkailun ohjelmia ei enää ole Suomessa, mutta Visit Finland tukee alueellisia hankkeita esimerkiksi jakamalla asiantuntemustaan tai osallistamalla tapahtumiin tai neuvottelukuntiin.	Kansallinen linjaus	valmis
	143	Jaamme Glasgow yhteistyössä esille tulleita parhaita käytänteitä kansallisesti ja kansainvälisesti	katso toimenpide 118.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	144	Ohjeistus paikallisten paremmasta huomioimisesta ilmastotyössä	katso toimenpide 129.	Toimialan tukeminen	valmis
	145	Yhteistyö ja resurssien optimointi alueellisten kestävää matkailua edistävien hankkeiden kanssa	Visit Finland osallistui aktiivisesti Carbon Neutral Experiences (CNE) ja CNE2 -hankkeiden toimintaan. Tämä yhteistyö varmisti yhdenmukaistamisen alueellisten ja kansallisten ilmastotoimien kanssa ja mahdollisti molemminpuolisen oppimisen. Katso myös toimenpide 150.	Toimialan tukeminen	valmis
	146	Vastuullisuusviestintämateriaalien päivittäminen	Vuonna 2024 VF julkaisi vastuullisuusviestinnän työkalupakin, mukaan lukien Kestävän matkailun oppaan päivitetyn vastuullisuusviestinnän sisällön sekä lanseerasi Visit Finland Akatemia -koulutuksen vastuullisuusviestinnästä, korvaten täysin vuonna 2018 julkaistut viestintämateriaalit. Nämä materiaalit päivitetään jälleen syyskuussa 2026, kun vihreää siirtymää edistävä kuluttajansuojalaki tulee voimaan.	Toimialan tukeminen	valmis
	147	Vastuullisista teemareiteistä viestiminen	Katso toimenpide 35. Valikoituja reittejä on testattu myös media- ja FAM-vierailujen aikana, ja destinaatioita on kannustettu kehittämään alueella vastaavia reittejä.	Toimialan tukeminen	valmis
19: Varmista riittävä rahoitus Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelmalle	148	STF-ohjelman rahoituksen pitkän aikavälin turvaaminen	STF-ohjelmasta on muodostunut keskeinen osa Visit Finlandin ydinpalveluita. Ohjelmaa rahoitetaan tarvittaessa Visit Finlandin perusbudjetista, jotta matkailualan kansallisten ja kansainvälisten kestävyys- ja ilmastotavoitteiden toimeenpano voidaan tukea. Samanaikaisesti Visit Finland etsii aktiivisesti mahdollisuuksia ulkopuolisen rahoituksen varmistamiseksi STF-ohjelman kehittämiseen ja sen vaikuttavuuden vahvistamiseen. Lisärahoituksen hallinta ja tehokas hyödyntäminen on kuitenkin nykytilanteessa haastavaa niukkojen henkilöresurssien vuoksi. Riittävä resursointi on siten keskeinen edellytys alan kestävyystyön vaikuttavalle ja onnistuneelle toteuttamiselle.	Organisaation kyvykkyyks	sitoumus
	149	Kestävää ja vähähiilistä matkailua tukevien rahoitusmallien selvittäminen	Vuonna 2024 VF kartoitti kestävän matkailun edistämistä tukevat rahoitusmahdollisuudet. Kartoitus julkaistiin osana Ilmastotoiminnan tietkarttaa. Rahoitusmahdollisuuksista viestittiin relevanteille kumppaneille ja sidosryhmille.	Kansallinen linjaus	valmis
	150	Tuemme alueellisia hankkeita jotka tukevat Glasgow'n ilmastojulistuksen tavoitteita	Resurssien maksimoimiseksi ja taloudellisen taakan jakamiseksi, VF tekee yhteistyötä alueellisten & kansainvälisten hankkeiden kanssa (esim. CiNeDest, Regent tai TOURBO Interreg-hankkeet), jotka ovat linjassa STF-ohjelman ja Glasgow'n julistuksen tavoitteiden kanssa.	Kansallinen linjaus	sitoumus
	151	Muiden kansallisten matkailuorganisaatioiden kestävyystyön rahoituksen benchmarkkaus	Vuonna 2024 VF teetti kevyen vertailututkimuksen Norjan, Slovenian, Viron ja Sveitsin kanssa, joilla tuolloin oli kansallinen kestävän matkailun ohjelma. Tulokset olivat hyvin moninaisia, ja keskeinen löpötyös oli, että julkisen sektorin kestävyystyö nojaa vahvasti hankkeiden rahoitukseen ja kulloisenkin hallituksen prioriteetteihin.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	152	STF-ohjelman ja matkailutoimijoiden pääsy rahoitusinstrumentteihin	Visit Finland sitoutuu vahvistamaan rooliaan EU:ssa parantaakseen suomalaisen matkailualan pääsyä relevantteihin EU-rahoitusinstrumentteihin. STF-ohjelman kanavien kautta tiedotetaan vihreää siirtymää edistäviä rahoitusmahdollisuuksista. Katso myös toimenpide 149.	Toimialan tukeminen	sitoumus
	153	STF-merkistä pakollinen vaatimus Visit Finlandin myynninedistämisyrityksille	STF-merkki on yksi tekijöistä, jotka painottuvat, kun valitaan kumppaneita Visit Finlandin myynninedistämisyrityksiin. STF-merkki ei kuitenkaan voi olla ehdoton sääntö, koska STF-merkki ei ole mahdollinen kaikille kumppaneille (esim. kehittämisyritykset, hankkeet, lentoyhtiöt). Vaikka STF on yksi kriteereistä kumppaneiden valinnassa myynninedistämiseen, selkeää sääntöä ei vielä ole.	Toimialan tukeminen	käynnissä
	154	Koulutus vastuullisista hankinnoista ja arvoketjuista Visit Finland Akatemiaan.	katso toimenpide 79.	Toimialan tukeminen	valmis
155	Tiedon jakaminen kestävästä kehityksestä edistäviä rahoitusmahdollisuuksista matkailualalle.	katso toimenpide 152.	Toimialan tukeminen	valmis	
20: Varmista, että matkailu Suomessa menestyy vähähiilisen kehityksen avulla	156	Vf henkilökunnan tukeminen ilmastotoimintasuunnitelman toimenpiteiden edistämiseksi	Pian ilmastotoimintasuunnitelman lanseerauksen (2023) jälkeen VF perusti sisäisen suunnittelutiimin, johon kuuluu jäsen jokaisesta Visit Finlandin tiimistä. Suunnittelutiimi varmistaa, että ilmastotoimintasuunnitelma toteutuu ja kaikki kokevat olevansa osa sitä, ja että henkilökunnalla on riittävästi tietoa ja tukea toimenpiteiden toteuttamiseen. Vuoden 2024 leikkaukset vaikuttivat kielteisesti suunnittelutiimin työhön.	Organisaation kyvykkyyks	valmis
	157	Jatkamme tuen ja tiedon tarjoamistasidosryhmille vähähiilisemmästä ja vastuullisemmasta matkailusta	Visit Finland on suunnitellut STF-ohjelman tukemaan yrityksiä ja kohteita ilmastotoimissa tarjoamalla työkaluja ja osaamisen kehittämistä. Ilmastotoiminta ja kestävä kehitys ovat osa Suomen maakuvaa, ja VF on sitoutunut edistämään kestävä matkailun kehitystä ja ilmastotoimia kansallisella tasolla varmistaen, että sillä on positiivinen vaikutus toimialan taloudelliseen hyvinvointiin. Tämä on korostettu Visit Finlandin strategiassa 2026–2030. Katso myös toimenpide 76.	Kansallinen linjaus	valmis
	158	Vahvistetaan asemaa kestävän matkailun tiennäyttäjänä	Visit Finlandin päivitetty strategia 2026–2030 toteaa, että kestävän matkailun roolia vahvistetaan Suomen matkailuimagossa. Tämän tulisi heijastuttaa johdonmukaisesti markkinointi- ja myynninedistämistyönsä edistämään ympärivuotisen matkailun kehittämistä ja pidempää viipymistä. Katso myös toimenpide 157.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	159	Raportointivaatimusten ja STF-indikaattoreiden raportoinnin yhdenmukaistaminen	Vuonna 2024 VF kartoitti kestävyysraportoinnin vaatimukset ja julkaisi kestävyysraportoinnin vaatimuksista ja siihen liittyvistä EU-säädöksistä koulutuksen osana Visit Finland Akatemian tarjontaa sekä luvun Kestävän matkailun oppaassa. Matkailun ydinklusterin yritykset eivät kuitenkaan kuulu pakollisen kestävyysraportoinnin piiriin, eikä raportointistandardit huomioi alan erikoispiirteitä, joten STF-ohjelman tilasto- ja raportointia ei ole mielekästä täysin yhdenmukaistaa kestävyysraportoinnin mukaiseksi.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	160	Matkailuekosysteemin yhteistyön lisääminen kestävyysmuroksen edistämiseksi	katso toimenpiteet 76, 118	Toimialan tukeminen	valmis
	161	STF-merkittävien kohteiden priorisointi VF.kanavissa	katso toimenpiteet 42, 140	Toimialan tukeminen	valmis
	162	Kestävä hankinnat osaksi STF-ohjelman kehittämissuunnitelmakriteeristöä	VF päivitti STF-ohjelman kriteereitä vuonna 2023, ja kestävästä hankinnasta tuli pakollinen osa kehittämissuunnitelmaa yrityksille.	Toimialan tukeminen	valmis

163	Kestävyysraportointivaatimukset osaksi STF-ohjelmaa	Kesän 2026 aikana STF-ohjelma (kehittämissuunnitelman pohja ja indikaattoreiden seurantalomake) linkitetään VSME-raportointistandardiin, ja kestävän matkailun oppaan teemaa käsittelevä luku päivitetään.	Toimialan tukeminen	käynnissä	
Polku: Sopeutuminen					
12: Integrointi ilmastomuutokseen sopeutuminen liiketoimintastrategioihin	97	VF henkilökunnan osaamisen kasvattaminen ilmastomuutokseen sopeutumisesta	Katso toimenpide 74. Ilmastomuutokseen sopeutuminen on osa matkailu ja ilmastomuutos -koulutusta. Lisäksi, vuonna 2026 ilmastomuutokseen sopeutumisen tuodaan osaksi Kestävän matkailun opasta.	Organisaation kyvykkyys	valmis
	98	Sopeutumisen sisältävä ilmastokriteeri BF hankintoihin	Tämä BF-tason toimenpiteen oli tarkoitus olla osa Business Finlandin ilmastotiekarttaa. Toimenpide on toistaiseksi jäissä organisaatiomuutosten vuoksi.	Organisaation kyvykkyys	ei edistynyt
	99	STF-ohjelman laajentaminen kattamaan ilmastomuutokseen sopeutuminen	Indikaattorijärjestelmään lisätty äärimmäisiä luonnonilmiöitä ja ilmastomuutoksen kielteisiä vaikutuksia kuvaava indeksi. Syksyllä 2026 Kestävän matkailun opas laajennetaan kattamaan ilmastomuutokseen sopeutuminen, jonka avulla VF Akatemian ilmastomuutos valmennuksen sopeutumisosa voidaan päivittää. Sopeutuminen on jo kehittämissuunnitelman vaatimus. Harkintaan, voisiko itsearviointi kattaa paremmin ilmastomuutoksen. Toistaiseksi kestävän matkailun edistämässä lähestymistapa ilmastomuutokseen sopeutumiseen on pitkälti ollut luontopohjaisten ratkaisujen ja luontopositiivisen lähestymistavan edistäminen, koska terveet ekosysteemit tarjoavat parempaa vastustuskykyä ilmastohäiriöitä vastaan.	Kansallinen linjaus	käynnissä
	100	Aktiivinen 7kansainvälinen yhteistyö sopeutumisen huomioimiseksi osana matkailun kestävyystyötä.	Vuoden 2024 CAP-päivityksessä (julkaistu osana Suomen kestävän matkailun tila 2024 -raporttia) Visit Finland sisällytti 6. polun 'Sopeutuminen' ilmastotoimintasuunnitelmaansa.	Kansainvälinen yhteistyö	valmis
	101	STF-ohjelma ilmastomuutokseen sopeutumista tukevien työkalujen viestiminen	Katso toimenpide 99. Sopeutumista ei ole vielä laajemmin sisällytetty Kestävän matkailun oppaaseen (tulossa syksyllä 2026) tai indikaattorijärjestelmään.	Toimialan tukeminen	ei edistynyt

Visit Finlandin Ilmastotoimintasuunnitelma kokonaisuudessaan: <https://www.businessfinland.fi/globalassets/visitfinland.fi/vf-julkaisut/2023/visit-finland-climate-action-plan-2023.pdf>